Per passar gratis la revisió del cotxe has de ser castellà o andalús. Allà, a la metropòli, com en tantes altres coses (militarum, TV, autopistes, PER, metro de Madrid_) xuclen de totes els colònies i **no paguen res** , sols cobren sense fotre brot. Per a pagar ja hi són els *judeocatalans* tan treballadors i acomplexats, víctimes de l'autoodi difós per A-3, TV5, C9, Albert Boadella, Alex Vidal Quadres, Antonio Alemany, etc.

L'ESTEL

PREMSA FORANA

LA NOSTRA WEB: http//www.balearkom.es/usuarios/estel/

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ DE PUBLICACIONS PERIÒDIQUES EN CATALÀ

ANY XVIII. NÚMERO 407 | 15 DE MARÇ DE 1999 | PREU: 225 PTS - 1,35 euros

Fa 18 anys que en Jeroni Petro, -que fou president de l'Atlètic Balears (1970-1980) quan l'equip jugava a 2B, igual que el Mallorca- fa 18 anys que va obrir el primer sex shop de les Illes Balears. Ara te tres establiments sota el nom d'Eròtic Palace; el de Ricard Ortega,1; el de Faust Morell,2; i el del Marqués de la Fontsanta,76. Anau-hi que té una oferta molt variada importada de l'Europa central i del Japó: productes afrodisíacs, objectes de broma, 4.000 pel·lícules pornogràfiques, vibradors, cotorres i tota classe d'objectes i productes per fer-ho. També hi ha cabines eròtiques on es poden veure i escoltar 64 canals ben pornogràfics.

Fa 2 mesos que en Vicenç Sastre d'Algaida i n'Antònia Ramon des Molinar, amb els seus fills Maria i Miquel regenten el Celler Vicenç, abans La Casona, al carrer de Manacor de Ciutat. Recomanen la porcella i el xot al forn, la caldereta, l'arròs, etc. El menú dels dies feiners val 1000 ptes. els diumenges 1400

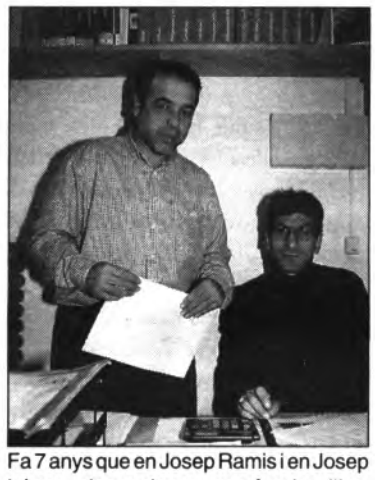

Fa 7 anys que en Josep Ramis i en Josep López s'associaren per fundar l'Impremta Loracar a la barriada de ses Veles de Ciutat.

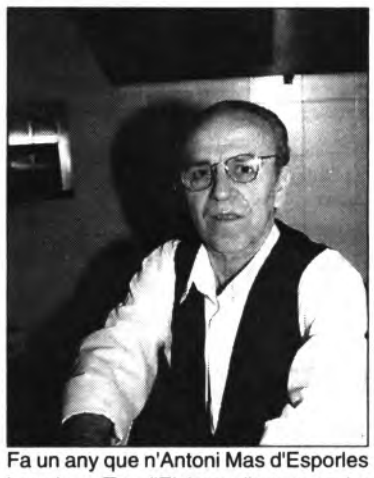

Fa un any que n'Antoni Mas d'Esporles i en Joan Tur d'Eivissa s'han associat per obrir el Bar Toni-Joan a la barriada de ses Veles de Ciutat. Entrepans i begudes.

Fa un any que n'Eduard Cruz de santa Caterina regenta el Taller de mecànica Cruz a la barriada de ses Veles de Ciutat.

Fa 12 anys que en Guillem Ginard de Campos regenta la Companyia Balear de Telecomunicacions a la barriada de ses Veles de Ciutat. Instal·la centrals telefòniques digitals, xarxes telefòniques, fibra òptica etc.

Fa un any que en Pere Ligori de Barcelona va obrir la botiga Mallorca Fruits al carrer de Peres Galdós de Ciutat.

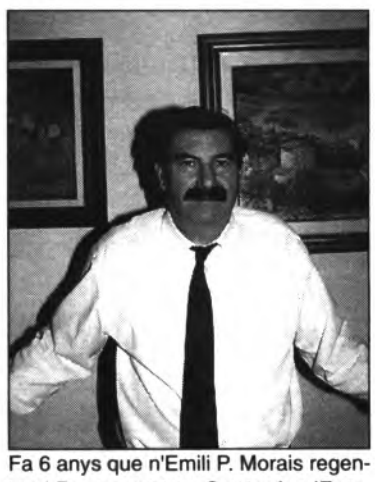

Fa 6 anys que n'Emili P. Morais regenta el **Restaurant sa Costa de s'Estació** de Bunyola. Un restaurant de categoria amb molt bona cuina que vos recomanam. Se menja a la carta per una mitjana de 4.500 ptes.

Fa 3 anys que n'Eusebi Buselham de Ceuta regenta el Bar Ruta 66 a la barriada de ses Veles de Ciutat. Aquest local és la seu de l'Associació de Veïns ses Veles i el Trefpunt dels Alemanys que s'hi reuneixen dues vegades cada mes. El seu telèfon: 971466254

ÒMNIUM CULTURAL

QUÈ ÉS?

Cultura catalana és la que es fa en català o la que es fa a Catalunya?

?

Cuina catalana és la típica de Catalunya o tota la cuina que es fa a Catalunya?

?

Especial dedicat a
CIUTAT DE MALLORCA
Si vos ha agradat,
telefonau al 971 26 50 05
i el vos enviarem cada quinze dies.

SUMARI

2 Foc i Fum
Autodeterminació, si. Regionalització, no
3 La Fira d'Abril
7 de març de 1523: Esclafada de la germania de Mallorca
4 Història d'una fotografia
5 El vel de Maia (3)
"Tothom entén el català?"
6 Economia mundial
Més futbol i llengua
7 Sa Capoladora
8 L'esperit republicà
9 Homenatge a Joan Coromines
10 L'antifranquisme a Mallorca. V Llibre
11 Refranys (V)
12/13 Memòria el Call de Mallorca:
Escriptors Jueus Mallorquins (Segles XIV i XV)
La influència dels savis Jueus dins l'Escola de Cartografia Mallorquina de l'edat mitjana
Des de "El Call" amb enyorament
14 Petits Anuncia
16 Cronologia de la Història de Catalunya (XXXV)
17 Les eleccions que s'acosten
19 Tots els feixistes són nacionalistes espanyols
Centenari del Barça
20 Bielarús existeix
22 Cinema en català, és clar
La Revista de Cinema "Temps Moderns" i Jaume Vidal Amengual
Corrupció en el Premi Ciutat de Palma de Novel.la
23 La Novel.la L'Amagatall es publicarà a la Col.lecció Tià de Sa Real de Sa Nostra
"Les Germanies": El teatre de la Revolta Mallorquí
24 Llibres que cal llegir
Pollença 1999: Les Vetllades Poètiques del Centre Cultural "Guillem Cifre de Colonya"
25 Consells de Salut
26 Eivissa i Formentera
Mataró i la llengua catalana
Passatemps
27 Receptes de cuina
La bona "forma física" dels cristians
28 Fets passats i fets presents
Els nostres texans
Carrosses de Sant Antoni a Sa Pobla
Diccionari d'orientacions sexuals

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

El llibre *Auschwitz: els doctors nazis i les seves víctimes,* d'Ernest Klee, indica que l'élite de la professió mèdica alemanya va estar involucrada en els experiments cruels amb éssers humans i que amb aquests experiments van construir les bases de les seves carreres. Els experiments més comuns incloïen injectar als presoners dels camps de concentració virus tifoide, amputar-los membres i provocar-los la mort, exposant-los a un fred extrem. Afirma que un físic alemany que havia fet molts d'aquests experiments encara està fent feina en un important grup alemany de recerca científica.

Quatre homes i una dona van ser empresonats el desembre passat, prop de Tetuan, pel simple fet de transportar bíblies per els creients d'aquest país, tots ells de confessió evangèlica. A la comissaria de Tetuan van ser sotmesos a interrogatoris durant catorze hores seguides, sense aliments ni beguda durant les primeres 24 hores. Els van fer firmar un escrit en àrab, sense cap traducció, i foren tancats en un calabós infecte, sense roba d'abric per passar la nit. Finalment foren posats en llibertat sota fiança per la intervenció de l'Ambaixada britànica.

Els creients son menys propensos a patir hipertensió, entre altres avantatges físiques, segons el resultats d'un estudi de la prestigiosa Universitat de Duque dels Estats Units. En els estudis s'examinà a 4.000 persones de 65 anys, i el resultat va ser que qui es creient practicant té un 40% menys de possibilitats d'arribar a ser hipertens. També pateix menys depressions i presenta una resistència a adquirir malalties, així com més facilitat per trencar hàbits i addicions.

La Universitat de les Illes Balears acaba de publicar *l'estudi sociològic sobre els joves de les Illes Balears,* un estudi ben complet sobre hàbits, tendències, ideologies etc., dels nostres joves. Segons aquest estudi els nostres joves es troben a favor del divorci, en contra de la pena de mort, a favor de l'avortament, a favor de l'autodeterminació, en contra del servei militar, en contra de l'energia nuclear, etc. Uns joves amb ideologia oberta, progressista, pacifista i ecologista. Malament ho tenen els espanyols del PP per continuar governants a les nostres illes!

I, continua la lliga de les estrelles a l'Estat espanyol. Segons en Climent Garau que va lluitar 3 anys a l'exèrcit republicà, els exèrcits avui dia estan representats pels equips de futbol. El Barcelona va primer amb 44 punts, el Mallorca el segueix amb 41, el Celta de Vigo, 38, el València 37, contra el Real Madrid 37, el bascos de Bilbao també peguen amb 37 punts, l'Oviedo amb 34, el Real Societat de Donostia (Sant Sebastià) també dona branca als castellans amb 33 punts, el Saragossa, també dels nostres, 33 punts contra l'At. Madrid amb 32. L'Espanyol de Barcelona també perd i més se'n mereix, el Betis i el Vila-Real també ajuden amb 31 i 27 punts contra els castellans de Valladolid, Salamanca, Extremadura i Tenerife que perden a tots els fronts. Els perifèrics ens estam carregant el podrit centre imperialista que ens roba els doblers i ens vol furtar la llengua i la cultura.

1999 és l'any de Mallorca per la Llengua (la llengua catalana, les clar). La Plataforma de Joves per la Llengua, farà feina de bon de veres per fomentar la nostra llengua a partir d'aquesta primavera. I els altres que? Proposaria a n'En Pere Felip que té poder de convocatòria entre al tercera edat, d'organitzar els **Vells de Mallorca per la Llengua,** perquè la llengua, es cosa de tots. Ha de ser cosa de tots, si volem salvar-la pel futur de les Illes i de la resta dels Països Catalans.

M'ho contava l'amo del Bar Anna a la Soledat: -Fins fa poc vaig regentar el Bar "El racó de l'Artista" a la barriada de Cort de Ciutat. Ho vaig deixar perquè allò és una barriada de funcionaris, que avui en dia tenen pocs doblers. A la Soledat hi ha els ferrers, mecànics, fusters... que tenen molts de doblers, i els gasten. Un altra propietari de bar, a la mateixa barriada, em comentava: -*A mi me gusta tu revista, peró aquí solo vienen forasteros i no la entienden.* -És clar, li vaig respondre, la gent se tria. Hi ha bars de mallorquins, de forasters, d'alemanys, d'anglesos... i cadascú tria el bar de la seva ètnia, el lloc on millor se troba ... Ω

Autodeterminació, si. Regionalització, no

El dret a l'autodeterminació es tan antic com la constitució dels estats nacionals. En aquest procés, pobles sencers s'han quedat sense convertir-se en nacions. O nacions sense convertir-se en estats. Hi ha paradoxes com la de pobles amb la mateixa llengua i distint alfabet, pobles dividits en diferents estats i estats amb diferents pobles a dins seu. Tot aquest maremàgnum ha estat produït per la incapacitat de les distintes burgesies per a completar el cicle històric o, en tot cas, els processos colonials, per la opressió de les metròpolis, per l'imperialisme que ha impedit la lliure determinació nacional.

Aquesta situació s'agreuja amb l'anomenada mundialització, aquest procés mundial de descomposició de les relacions socials i econòmiques que ens duu a dos processos que a primera vista, semblen diferents, però que en realitat són complementaris. Per una banda, la centralització antidemocràtica, a escala mundial, amb organismes com el grup dels 7, la OTAN, el Fons Monetari Internacional, la Organització del Comerç, etc., que detecten realment el poder, sense cap tipus de control democràtic, i es recolzen per a la extensió de les seves relacions econòmiques destructores en els pactes supranacionals del tipus de la Unió Europea, el Consell econòmic d'Àsia i el Pacífic, el Tractat de Lliure Comerç d'Amèrica del Nord.

D'altra banda, la regionalització, que pretén dividir estats i nacions en petites regions que facilitin l'aplicació d'aquestes polítiques. El darrer exemple que hem conegut ha estat Portugal, on el poble ha rebutjat, de manera contundent, en referèndum la farsa regionalitzadora. Però hi ha molts d'altres exemples. Els equips d'estudis de multinacionals divideixen l'Alger en un Alger útil i un altre inútil, i damunt el mapa d'Europa dibuixen uns plàtans que són les àrees "útils" i la resta, per a tirar-ho. Les anomenades àrees econòmiques especials, zones franques, etc., corresponen a aquesta política.

La classe obrera s'ha constituït en molts de països entorn a la defensa de la sanitat, la educació, el salari, les pensions, l'assegurança de malaltia, l'assegurança d'atur... Avui, els organismes financers internacionals tracten de destruir aquests drets per tal de mantenir les seves taxes de beneficis. De la mateixa manera que l'Estat nacional se constituí en el procés d'industrialització, avui el procés d'industrialització que se viu, amenaça als estats nacionals i la seva sobirania. Això és vàlid en tot tipus d'estats, en aquells en que, com succeeix en el cas espanyol, el problema nacional no sols no s'ha solucionat, sinó que s'ha exacerbat els darrers anys.

En aquest procés no és que el capitalisme s'hagi fet anarquista i es vulgui desfer de l'Estat. Allò que necessita el capital financer és reduir les traves de tot tipus per tal de facilitat l'especulació global. La sobirania, encara que limitada, dels estats i les reglamentacions com es ara les lleis laborals, duaneres..., no són més que un obstacle.

Per això. Cal estar alerta perquè en aquesta maniobra de la confusió, poden intentar donar-nos gat per llebre i fer-nos veure que la regionalització es l'autodeterminació. Per exemple, l'acord de Lizarra, crida a respectar el "marc europeu" i a convertir el País Basc en una regió de l'Europa de Maastricht. Seria això l'autodeterminació? És possible autodeterminar-se en un marc com el de Maastricht?

Si veiem lo que suposa la Unió Europea, les seves institucions i les seves "lleis", els tractats de Maastricht i Amsterdam, haurem d'afirmar que en un marc en el que les decisions més importants (Banc Central, moneda, pressupost, política industrial, política agrària...) les prenen unes institucions antidemocràtiques i que sols responen als vaivens dels mercats, no és possible l'autodeterminació. Sols és possible ser "sobirans" per aplicar els dictats de Maastricht. Per a tenir la seva part en aquesta coca atorgada. És a lo que sospiren els Pujol i els Arzallus.

No es possible autodeterminarse amb les mans fermades. El problema d'Euskadi i Catalunya només es solucionarà en la ruptura amb Maastricht-Amsterdam i amb la Monarquia i la seva Constitució, que prohibeixen als pobles la lliure autodeterminació. En aquests marcs, allò que queda és la regionalització. Ω

Pere Felip

ÒMNIUM CULTURAL

PER QUÈ?

La Constitució espanyola imposa el deure de conèixer el castellà?

QUAN

a Europa cap constitució exigeix aquest deure que vulnera els drets individuals més elementals.

?

TECNOPTIC

AUDÍFONS

Francesc Manuel de los Herreros, 16
(Entre la Plaça de les Columnes i Pere Garau)
Tlf. 971 243 464 - 07005 Ciutat de Mallorca

•Audífons amb processament del so 100% digital, programats per ordinador totalment automàtics, amb versions d'intra-canal i retro-auriculars.

• Microcanals automàtics amagats.
• Sistemes de via òssia.
• Recanvis originals.
• Garanties per escrit.
• Accessoris de neteja i conservació.
• Motlles a mida.
• Piles.

FINANÇAM LA SEVA COMPRA A TERMINIS. CREDIT INSTANTANI

Tecnofonía·s·l
Distribuidor Oficial de TELYCO
Grupo Telefónica

Telefónica
Grupo distribuidor

Telyco Llucmajor
Antoni Maura, 57 b.
Tlf.: 971 121 083
Fax: 971 664 046
07620 Llucmajor

Tecnofonía s.l.
Servei Tècnic Post venda TELICO
07007 Reis Catòlics, 33 Ciutat
Tlf. 971 27 34 06
Fax: 971 25 02 71

Telyco Arenal
Trasime, 16
Tlf.: 971 269 310
Fax: 971 269 310
07600 s'Arenal

La Fira d'Abril

PERE FELIP I BUADES

Ja torna l'abril, el mes de l'exaltació andalusa a Ciutat de Mallorca i arreu dels Països Catalans, i potser més exaltada aquí que a la pròpia Andalusia.

El motiu és obvi. Aquí a Mallorca, viuen molts andalusos/espanyols que malgrat dur molts, moltíssims d'anys de residència i tenir fills i fins i tot nets nascuts aquí, segueixen tenint els seus sentiments i els seus interessos culturals, econòmics i lingüístics en la "*tierra la Maria Santíssima, la del Rocío, la de la Blanca Paloma, la única, la más española de todas: la andaluza*".

Això, per si mateix, no és que sia dolent. Es clar que no ho és. El mal està en la pretensió que tenen d'imposar-nos ho a nosaltres, als mallorquins. Vólen imposar-nos al seva cultura, els seus costums, la seva manera de fer i de ser, la seva llengua, espanyola/andalusa, les seves romeries, les dels seus càntics, les de la "peineta" i "pandereta", les de les inacabables (no hi caben quasi en el llistat) "vírgenes y jesuses..." Les dels balls (sevillanes), les dels seus "cantaores": El "niño" d'aquí i el d'allà, o les "niñas", o les "lolas". Això sí, tots i totes molt, però que molt espanyols. "¡Fartaria maz!" I no com aquests bascos i catalans que, de manera vergonyosa, no són com ells. I, es clar, no són "epañolez"·. No, son separatistes. Segons ells, son separatistes tots aquells que no són andalusos/espanyols, aquells que no practiquen l'andalusisme. O sia, tots aquells que no passen per la "Feria de Abril" a rebre les seves santes benediccions.

I, és clar, "¡Fartaria maz!", per allà hi passaran tots els polítics i representants de tots els partits polítics que existeixen al país. Aniran allà a retre pleitesia als seus vertaders amos. Hi aniran fins i tot els representats dels partits nacionalistes UM i PSM. I d'ells, només d'ells, és la responsabilitat d'haver d'admetre que si l'andalusisme a Mallorca, es va imposant, no és sols per mèrits dels andalusos, sinó que és degut a demèrit dels mallorquins, especialment dels polítics que sense enrajolar-se i sense cap vergonya, de cada dia més, ens venen i ens menyspreen (al manco els nostres vots) anant a adorar al "temple" (La Feria de Abril) als invasors, als espanyol/andalusos, als portadors del virus de la extinció de la nostra llengua, de la nostra cultura i dels nostres costums.

Tanmateix, no tota la responsabilitat descansa sobre les espatlles dels nostres polítics. Una part important és nostre per consentirlos-ho. Nosaltres els haurien d'exigir més pels nostre vot. Els hauriem d'exigir més estimació envers la nostra cultura, més recolzament a les nostres manifestacions i festes que haurien d'estar protegides com ho està la "Feria de Abril" a la Ciutat de Mallorca.

Tot allò que està passant a aquesta "Feria", és manca d'integració per part dels immigrants espanyols/andalusos (fills i nets, ja) i la vergonyosa i humiliant manca de valentia, per part dels mallorquins, alhora de reivindicar i lluitar pels nostres drets culturals i lingüístics, i també exigir poder gaudir de les festes de la pròpia religió (La Moreneta), i de les pròpies romeries i la de defensar el patrimoni propi, una cosa que aquí a Mallorca, assoleix ja cotes d'escàndol. Un escàndol que no passaria a cap altra part del món.

És difícil trobar, en cap altra lloc del món, un poble tan sotmès i no obstant això tan content. Tan despullat i, no obstant això tan agraït, Tan vilipendiat i no obstant això tan submís. Tan ofès, i no obstant això tan amistós. En una paraula, és difícil trobar un poble tan covard, amb uns polítics tan vils. Allà, tots plegats, els podrem veure a la "Feria de Abril" . Allà hi seran tots: Els dominadors espanyols/andalusos, i els dominats (catalanoparlants), els vils (polítics a la recerca de vots i favors), i els imbècils (aquells que encara no saben qui son , d'on venen i a on van. Tots plegats beuran "finito", menjaran "pescaito" i ballaran sevillanes i "seguidillas" i resaran a la "Paloma" (La Blanca), i en algun moment, brindaran per Mallorca, per la seva Mallorca. I allà, sens dubte, els mallorquins es trobaran confortables i integrats. Estaran integrats en la cultura espanyola/andalusa. Senyores i senyors, "enhorabona". Ω

7 de març de 1523: Esclafada de la germania de Mallorca

La *Germania* de Mallorca, que esclatà el dia 6 de febrer de l'any 1521, respongué a la situació de misèria i empobriment dels pagesos i dels menestrals per mor de l'explotació que sobre aquests grups exercien els senyors propietaris de la terra i els censals. El moviment agermanat comptà inicialment amb el suport dels menestrals de ciutat als quals ben aviat s'uniren els pagesos en un front comú que perseguia la reforma del sistema tributari, la supressió dels censals i dels impostos indirectes, la qual cosa dugueren a la pràctica amb la direcció de Joanot Colom, qui també alliberà els esclaus, amb una política d'afranquiment. De la importància del moviment n'és prova el fet que en l'atac a Alcúdia (bastió dels "mascarats", reialistes) hi participaren uns 6000 agermanats.

L'octubre de 1522 desembarcaren a Alcúdia tropes enviades per l'Emperador Carles I, que ocuparen la ciutat de Palma, darrer reducte de la resistència, després d'un llarg setge per terra i per mar. A continuació s'inicià una ferotge repressió amb condemnes, nombrosíssimes execucions públiques (amb procés o sense) i confiscacions dels béns dels sublevats. La pressió fiscal va augmentar, la misèria econòmica s'estengué per tota l'illa, la població va disminuir i es va aguditzar el bandolerisme. Resumint, se pot dir que el poder va tornar a mans dels estaments privilegiats en perjudici de la gran majoria dels ciutadans.

Si bé aquests fets transcorregueren fa prop de 500 anys, són prou indicatius de les derivacions que pot causar (i a molts llocs d'aquest món causa) una estructura social escindida en què els sectors que més pateixen l'explotació fiscal i les polítiques econòmiques de caire liberal no són precisament els més capacitats per suportar-ho. Ara que perilla la qualitat de serveis públics fonamentals com la sanitat, l'educació, els transports o les comunicacions, sempre és bo recordar que en aquesta terra hi ha hagut ciutadans que han lluitat segons els usos de l'època per una major justícia social, amb la finalitat que no només tenguin accés a uns serveis bàsics (en algunes ocasions, de qualitat) aquells que se'ls poden pagar sobradament. Ω

ERC-Mallorca
Àrea de Comunicació

Fa 30 anys que en Rafel Manera de Montuïri va obrir el Taller de Ferreria Manera a la barriada de ses Veles de Ciutat. Fa portes, barreres etc.

Fa 3 anys que en Fèlix Olives va obrir l'Impremta Oligraf a la barriada de ses Veles de Ciutat. Offset i litografia. A la foto amb el seu fill.

No són germanes, són mare i filla, na Pepa Castelló i n'Eva Flaquer. Fa 15 anys que regenten la Cerralleria Flaquer a la barriada de ses Veles de Ciutat.

Fa 29 anys que na Margarida Alcover de Maria de la Salut regenta amb el seu home Francesc Hernández la Botiga d'Instal·lació de Piscines REINDES a la barriada de ses Veles de Ciutat. Tlf. 971460452

CERC MECENAS
He comprat terreny urbanitzable de 6.134 m2 a alt preu en el poble de Selva -Mallorca- (a zona urbana intensiva), per a fer Jardí Botànic i crear la Fundació "Flora Medicinal Balearica" sense ànim de lucre. Es necessita ajuda econòmica. Cerquem a 45.000 persones que vulguin contribuir amb 1.000 pessetes cadascuna.
Podríes ajudar?
Carles Amengual i Vicens (metge i biòleg)
07313 Selva -Mallorca-
Telf.: 971.87.50.12 Fax.: 971.51.54.79
Email:omc00240@OMC.telprof.es
TRANSFERENCIA (La Caixa)
"La Llibreta del Jardí"
CAIXESBB652 - Nº 2100-023249-0100372761

Puertas Flaquer

TALLER DE:
CONSTRUCCIÓ I REPARACIÓ
PORTES ENROTLLATBLES
METÀL·LIQUES I PLASTIFICADES,
TUBULARS, BASCULANTS, DE
BALLESTA, PRACTICABLES,
TALLAFOCS, REIXES, PANYS I
TANCAMENTS DE SEGURETAT.
FUSTERIA D'ALUMINI,
AUTOMATISMES, VENTA I REPARACIÓ
D'EMISSORS.
DISTRIBUÏDOR INSTAL·LADOR AUTOMATISMES
Carrer Manuel Guasp, 17 i 19 - 07006 Ciutat
☎ **971 46 10 20 - 971 46 56 48**

Fa 4 mesos que la Família Ginesta de Gata de Gorgos a la comarca de Dénia regenta la botiga de peces de cuiro De Diego a la barriada de ses Veles de Ciutat.

Fa 14 anys que n'Antoni Sánchez va obrir la Botiga Cicles Mallorca a la barriada de ses Veles de Ciutat. Ven motos, bicicletes i recanvis.

En Nicolau Mateu és l'encarregat de l'empresa Neteges Munar Fullana a la barriada de ses Veles de Ciutat. Netegen cisternes, fosses sèptiques, clavegueres etc. Tel. 971461407.

Fa 20 anys que en Fidel Solsona de can Pastilla regenta El Gimnàs de Culturisme i aeròbic Solsona. Primer va estat a la barriada de l'Amanecer, més tard a la barriada de s'Escorxador, ara fa un parell d'anys que té el Gimnàs a la barriada de ses Veles de Ciutat.

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

Josep M. Llompart i la solidaritat (1976)

Josep M. Llompart presenta el llibre de Miquel López Crespí 'Notícies d'enlloc" (Premi de les Lletres 1987).

A patir del l'any seixanta-set els contactes amb Llompart sempre foren enriquidors. Vaig col.laborar amb ell quan dirigia "La Columna de Foc" a "Última Hora", i sempre, quan li duia els meus articles al despatx de l'Editorial Moll, tenia un moment per a parlar de la situació política i cultural de la terra, encoratjant qualsevol actitud que, de protesta i justa revolta, pogués sortir de la joventut mallorquina.

Ens trobàrem encara moltes més vegades, a reunions de la clandestinitat, en la fallida provatura de muntar el Pen Club, arran de la concessió de diversos guardons literaris (el primer que em va concedir fou el "Llorenç Riber" de narrativa l'any 1972; el darrer, el Premi de les Lletres, per la meva obra "Notícies d'enlloc", l'any 1987). Mentrestant, l'OCB que tan encertadament dirigí, ens serví, amb el seu consentiment, per a centenars i centenars de reunions que a poc a poc anaren enfortint els partits d'esquerra de les Illes.

Fer una relació extensa de les accions i activitats en les quals col.laboràrem plegats seria una ximpleria. Foren moltes. Contactes, juntament amb Antoni Serra i diversos partits d'esquerra, per a portar les despulles de Gabriel Alomar; reunions per a l'èxit de la manifestació per l'Autonomia. La darrera vegada que el vaig anar a cercar per una acció estrictament política fou quan, com a Vice-President de l'Ateneu "Aurora Picornell", necessitàrem la seva col.laboració per a convèncer al batle socialista Ramon Aguiló de la necessitat de posar el nom d'Aurora Picornell a un carrer del Molinar. La dirigent comunista havia estat assassinada pels falangistes l'any 37, al cementiri de Porreres, amb altres companyes, i era hora que la ciutat pensàs en la necessitat de servar la memòria dels homes i dones que donaren la vida per la llibertat. Com sempre, com tenia per costum, sense reticències de cap tipus, col.laborà activament en tot el que li demanàrem.

Un dels fets que més influència tingué en el meu esperit fou l'actitud decidida que va prendre en defensa dels presos polítics de l'OEC quan, anys endavant, com a militant comunista, vaig ser detingut i empresonat. Era a les acaballes del franquisme i funcionava a Mallorca una Assemblea d'Intel.lectuals de les Illes que ell presidia. Quasi ningú volgué firmar la carta en solidaritat amb els companys que havíem estat empresonats. Tothom girava l'esquena als amics que la feien córrer entre la gent més significativa i coneguda del ram de la ploma. ¿Qui són aquests tres empresonats? Demanaven alguns. Els detinguts érem en Jaume Obrador, en Pep Capó i jo mateix, agafats per la Social arran de la presentació pública del partit. ¿Comunistes? No em volem saber res, de nacionalistes radicals! I no signaven. La carta, grogosa pel pas dels anys, encara la guard com un tresor en el meu arxiu. La va lliurar -firmada també per Jaume Pomar- al Governador Civil i textualment deia: "L'Assemblea d'Intel.lectuals de les Illes no pot passar per alt els darrers fets repressius que han colpejat a la classe obrera i a diferents lluitadors de diversos partits polítics només per haver gosat proclamar la seva llibertat i el seu dret a opinar i a intervenir lliurement dins aquest present nostre. La nostra tasca d'intel.lectuals ens fa més sensibles a alguns dels valors fonamentals que són garantia d'una societat justa i solidària... Per tot això, nosaltres, intel.lectuals demòcrates, ens solidaritzam amb la protesta pública exercida per tots els lluitadors mallorquins". Finalment exigia la nostra llibertat immediata. Ω

Miquel López i Crespí

EL VEL DE MAIA (3)

Bitzac

PERE GRI

Un bitzac és una sotragada violenta que fan les bèsties amb alguna de les cames, el cop que donen amb aquest moviment, o el cop que dóna una persona movent el peu cap enrera. Un bitzac també pot ser el retrocés de l'arma de foc en disparar-se, la culata de la mateixa arma i, en un sentit figurat o familiar, una acció o paraula injuriosa o grollera.

Doncs, semblà com si a n'en Fructuós Llabrès li haguessin pegat un bitzac, perquè arrancà el cotxe molt aviat, per fugir aviat d'aquella bruixa, que encara no havia arrancat el seu.

Camí de Ciutat, no volia concentrar-se en altra cosa que no fos la visió que havia tingut, en aparença completament certa, res de Maia.

En arribar, pensava, miraré en un llibre que tenc a ca meva la definició exacta de Maia, vull saber amb seguretat si he de fer cas del que m'acaba de succeir. Però n'existeix una prova, aquest tros d'haixix vermell, el guardaré ben guardat a un lloc que només jo conegui, però primer el tastaré.

No varen passar més de vint minuts fins que va ser al seu pis, pel fet que vivia molt a prop de la carretera de Sóller. Allà, el primer que va fer fou agafar el llibre i esbrinar el significat d'aquella paraula que l'intrigava. Deia el següent:

Maia: Literalment, il·lusió o engany. Procedeix de la rel sànscrita "ma", midar, i per modificació idiomàtica va anar adquirint diversos sentits, com formar, limitar, etc. S'utilitza àmpliament en els "Upanishads", en el sentit de potència insondable i incognoscible que resideix en la realitat última, en l'"Ishvara", i que projecta l'univers material amb tot el que amaga; però, en realitat, totes les coses, totes les formes materials, els éssers finits, el naixement i la mort, no són reals, sinó que constitueixen l'"avidiia", la ignorància. L'home no arriba a percebre la realitat suprema, se n'adona de que l'univers percebut pels sentits no és més que "maia", il·lusió.

Així, ja sé a què m'he d'atendre, no ha estat més que una il·lusió, meditava.

No obstant, vull provar el tros d'haixix per saber si qualque cosa em puc creure, i ara només crec que passaré un parell de bones setmanes amb aquesta xocolata, pensava mentre començava a preparar-ho tot per intentar fer un porro, a veure si ara podia.

I heu de creure i pensar, que aquella vegada sí que aconseguí embolicar i fumar el porro, i que els resultats varen ser una cosa que no l'hi havia passat mai. Era una xocolata extraordinària.

Passà tres hores enmig de les més fantàstiques al·lucinacions.

Si això és el Nirvana, benvingut sia, digué en veu alta.

Fou quan faltava un quart per complir-se les tres hores, quan començava a baixar l'efecte, que descobrí una nova virtut en el tros d'haixix; encara que n'havia arrancat una pedra, la peça seguia intacta, s'hi fixà quan decidí començar a embolicar el segon canut .

Tornà agafar una pedra, la cremà i l'embolicà. En posar-se el porro a la boca per encendre'l, se n'adonà que la peça, una altra vegada, tornava a estar sencera.

Meravellós!, pensà.

Quan el fumava, deia per ell mateix que, ara he de repetir cent vegades, gràcies, Habatzeleth, gràcies per aquesta droga màgica.

També hi havia quelcom de fantàstic en el fum que feia el porro , enlloc del clàssic fum blau dels canuts que es fumen per aquí feia els colors de l'arc de Sant Martí.

La segona experiència amb el roig libanès resultà igual de profitosa, tres hores més en un paradís que no em resulta difícil de descriure. Llavors l'amagà dins un calaix.

Després de sopar decidí anar-se'n a dormir, perquè el dia següent havia de fer feina.

Quan es dirigia cap a la seva cambra, més buida que el temps en que també hi dormia na Pompeia, li semblà sentir una veu que deia, Nadib, avui dormiràs amb mi, tenim moltes coses a dir-nos.

És la bruixa, pensà en Fructuós. Ω

"Tothom entén el català?"

PER QUIM GIBERT.
LLICENCIAT EN PSICOLOGÍA PER LA UAB

"El món seria molt millor si no tinguéssim por, si sense demanar perdó poguéssim ser com som". (El musical més petit)

"Tothom entén el català?". El propietari d'un conegut restaurant gironí obria així la primera sessió d'un curset de tastavins a l'ADAC. Aquesta plena disponibilitat lingüística, exclusiva dels ensenyants catalans, obeeix a una generositat desbordant? O és una manera d'evitar hipotètics conflictes amb els castellanoparlants, atès que potser, els esmentats docents, viuen aquests conflictes amb gran temor i amb una incapacitat de plantar-los cara? Els diversos intents genocides que ha patit el català, veient lesionada la seva salut a les grans ciutats i a la perifèria dels Països Catalans, han malmès seriosament la nostra dignitat nacional. Els catalans, víctimes reals i documentades d'aquestes neteges lingüístiques, han après a no posar dificultats que pertorbin la lògica del seus botxins. Fruit d'això, la ubicació de la nostra llengua esdevé secundària i passa per anul·lar-se per tal que *"tot surti bé"*. Us imagineu un italià preguntant al públic si pot parlar italià abans d'iniciar una conferència a Florència? Segurament deixaria atònit al respectable i ratllaria el ridícul. Siena, Pisa, Florència i altres punts de la Toscana són el bressol de la llengua dels italians. Demanar consentiment per parlar l'italià en el cor de la bota itàlica és tan absurd com prescindible. Si arriba un dia en que a la ciutat de *Ponte Vecchio* i de la nissaga dels *Medici* es parles xinès o anglès, la capital toscana perdrà la seva essència original o l'encant que l'ha impulsat internacionalment com italiana. *Només es pot comprendre una ciutat si es coneix la seva llengua, perquè la llengua forma part del paisatge, la llengua és la veu del paisatge". Amb aquesta contundència parla l'escriptor portuguès José Cardoso Pires.*

Un sentiment de culpa encara ens persegueix com a poble. I quan tenim dubtes entorn una actuació lingüística hi ha tendència a demanar perdó, encara que estiguem a ca nostra, perquè no estem segurs del que fem o del que se sent. A hores d'ara, molts catalans noten alleugerida aquesta insatisfacció i incomoditat amb la seva forma de ser quan són aprovats en la seva manera d'actuar. En aquest sentit, una ex alumne de la facultat de periodisme de Bellaterra m'explicava que un dels seus professors sol·licitava cada començament de curs, mitjançant votació, en quina llengua l'alumnat preferia que impartís les classes. Altrament tampoc s'explica que la reacció inicial d'un senyor empresari d'hostaleria, que ensenya a catar vins a Girona, sigui tan poruga . És preocupant perquè ambdós són catalans de soca rel que exerceixen d'ensenyants i, per tant, són un referent entre els seus alumnes en uns moments en que gairebé el 100% dels dotze milions entén el català. En clau sociològica, aquests comportaments són esquitxos d'autoodi, dissimulats de modernitat, contra la nostra llengua.

El *mea culpa* de part de la ciutadania catalana continua determinat per uns esquemes educatius que fomenten una autoestima deficient i una sistemàtica desvalorització de les entitats nacionals mancades d'estat propi. Quina mena de suport psicològic han rebut els catalanoparlants, i en especial la gent amb responsabilitats en l'ensenyament i en la política, per tal de compensar i dignificar el rebuig de Franco i Primo de Rivera contra el català? Com pot ser que encara avui el català no sigui oficial a la Franja de Ponent i la seva presència sigui testimonial al País valencià? La nostra subordinació al context espanyol provoca un aprenentatge negatiu respecte als propis valors. Espanya es un mirall que dissortadament deforma i descoloreix la realitat catalana a mesura que hi barreja la pròpia realitat. En aquests casos, emmirallarnos-hi es del tot innecessari. Ω

Els germans Lliteres (na Caterina amb el seu home Joan Morei, que morí ara fa 2 mesos, regentaven Sa Taverneta de s'Esglaieta), ara fa un any que han obert **Sa Taverneta,** al costat de sa Plaça de ses Columnes de Ciutat. Recomanen els "callos" i la freixura de xot fregida.

Fa 32 anys que en Joan es Lleixiver va posar la Fàbrica de lleixivet "La Sirvienta" a la barriada dels Hostalets de Ciutat. Durant aquest temps ha repartit lleixivet per Ciutat i per molts de pobles de Mallorca. Ara ja està jubilat.

Fa 3 mesos que la Família Gomes, de s'Aranjassa regenta la Cafeteria Restaurant des Patronat al costat del recinte ferial d'IFEBAL. Despatxen menús a 800 ptes. També serveixen banquets de noces, comunions etc.

Fa un any que na Maria dels Àngels Ribes ha obert la Cristalleria Río a la barriada de son Coc de Ciutat.

CELLER CAN VICENÇ
CUINA MALLORQUINA
Carrer de Manacor, 16 • Tel. 971 461 032 • CIUTAT

LINEA
SUBMINISTRES DE PERRUQUERIA I ESTÈTICA
L'ORÉAL PARIS
WELLA LENDAN
montibel·lo REVLON
PRODUCTES I MOBILIARI DE PERRUQUERIA I ESTÈTICA
DISTRIBUIDOR OFICIAL:
IT&LY HAIRFASHION
Bio net
COSMETICS ERAYBA
DANIEL TORRES
Carrer Francesc Manuel de los Herreros, 16
07005 Ciutat de Mallorca
Tlf. 971 420 589

Fa 20 anys que na Margalida Ramis regenta la botiga de reparació de TV a la barriada de Pere Garau de Ciutat.

Fa 45 anys que na Família Cervera de Ciutat regenta la Carnisseria Cervera a la Plaça de Pere Garau de Ciutat. Venen carn de brau, quan hi ha curses de braus a la Ciutat de Mallorca.

Fa 39 anys que la Família Bonnin regenta la Carnisseria Bonnin a la Plaça de Pere Garau de Ciutat.

Fa 5 anys que en Mateu Company, en Carlos Rodríguez i en Bartomeu Tomàs s'associaren per fundar l'Agència de Transports Transfalco a la barriada de Pere Garau de Ciutat. Transporten mercaderies arreu del món.

Economia mundial

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

L'estratega empresarial Kenichi Ohmae, de gran prestigi internacional, que ha col·laborat amb els governs dels USA i del Japó i amb moltes d'empreses rellevants en l'àmbit internacional, exposa a la seva obra *El despliegue de las economías regionales* (Ediciones Deusto, 1996) que els nous motors de prosperitat són els denominats "estats regió" i que **els "estats-nació" vigents actualment són dinosaures en vies d'extinció**.

Hi llegim:

- El que defineix aquests estats regió (entre els quals inclou Catalunya) no és la ubicació de les seves fronteres polítiques, sinó el fet que tenen la mida i l'escala adequades per esser vertaderes unitats operatives en l'economia mundial actual. Les seves són les fronteres -i les connexions- que importen en un món sense fronteres. Els estats nació (Espanya, per exemple) s'han convertit en unitats operatives artificials, inviables fins i tot, en una economia mundial.

- L'estat nació és, cada cop més, una ficció nostàlgica. En l'actualitat té menys sentit que fa uns anys parlar d'Itàlia, de Rússia o de la Xina com a unitats econòmiques unitàries. Cadascuna d'aquestes unitats és una multicolor combinació de territoris amb necessitats molt diferents i amb molt diferents possibilitats per fer aportacions. Que un gerent del sector privat o que un funcionari del sector públic les tracti com si representassin una única entitat econòmica equival a operar a partir de mitjanes demostrablement falses, inadequades i inexistents. Tal vegada siguin una necessitat política, però en el camp econòmic són una fal·làcia manifesta.

- Els ciutadans ben informats del mercat mundial no esperaran passivament fins que els estats nació, o els profetes culturals, els facilitin millores tangibles del seu nivell de vida. Han deixat de confiar que ho facin. Al contrari, desitgen construir el seu propi futur; volen assumir la responsabilitat de crear-se un futur per a ells mateixos. Volen els seus propis mitjans d'accés directe al que s'ha convertit en una genuïna economia mundial.

- En els vells mapes econòmics, els trets cartogràfics més rellevants tenien a veure amb qüestions com la ubicació dels dipòsits de matèries primeres, de les fonts d'energia, dels rius navegables, dels ports de gran calat, les línies de ferrocarril, les carreteres asfaltades... i les fronteres nacionals. Al contrari, en els mapes actuals, les característiques més destacades són les àrees abraçades pels satèl·lits de televisió, la cobertura dels senyals de ràdio i l'abast geogràfic dels periòdics i de les revistes. La informació ha substituït tant a la proximitat com a la política com factor més determinant a l'hora de donar forma als fluxes d'activitat econòmica.

- En tots els països industrialitzats s'ha donat una distribució de recursos cada cop més gran i cada vegada més ineficaç. **És molt complicat trobar un sector econòmic o una regió que, després d'haver-se enganxat al mínim socialment garantit, hagi tornat a tenir bona salut sense dependències**.

- **Els centralistes tremolen davant les conseqüències dels estats regió o les federacions d'estats regió, perquè, en la seva ment, els sistema de control que millor coneixen ha arribat a convertir-se en l'ordre natural de les coses**. De tota manera, no ho és. El fet que la teoria econòmica moderna cristal·litzàs més o menys en la mateixa època que l'estat nació modern és un simple accident de la història, res més. En els llocs on hi ha prosperitat, és una prosperitat basada en la regió.

- Els governs nacionals (d'Espanya, per exemple) tendeixen a veure les desigualtats de les tases o els models de creixement de les regions (els Països Catalans, Euskadi...) com a problemes desestabilitzadors que s'han de solucionar, en comptes de com a oportunitats que s'han d'aprofitar. Es preocupen no per la forma de cooperar amb les àrees que tenen èxit perquè prosperin encara més, sinó per la manera d'extreure'n doblers.

Quan els governs locals reben fons econòmics amb tanta generositat (Andalusia, Extremadura, Castella...), rarament es preocupen de crear una base industrial per al seu futur. Per què esforçar-se si, de tota manera, els diners arribaran? És una societat que s'organitza progressivament en torn d'aquest diner fàcil, amb una jerarquia quasi feudal de protectors, dirigida per funcionaris locals, batles i governadors. **Com més es retarda l'assumpció d'autonomia i de la pròpia responsabilitat de cara al futur, més profundament arrela l'addició: perden tota la seva força de voluntat independent, excepte l'impuls de satisfer la seva addició.** Ω

Més futbol i llengua

MIQUEL BLANC

Parlàvem l'any passat de lo que mos passe als equips de futbol del Matarranya (Franja de Ponent) quan anem pels camps dels demés equips de la nostra Lliga. Futbolistes, àrbitre i públic acaben molt sovint per escridassar-nos perquè no parlem com ells i això se veu que no ho poden sofrir. Jo recomanava que, a les escoles i a tot arreu, se'ls ensenyare que natres som aragonesos que parlem lo català i que això era tan natural com lo respirar. Mentrestant, hi ha hagut lo dictamen de la Comissió expressament creada per aclarir tot això de les llengües, que posteriorment va ser aprovat sense cap vot en contra al Parlament d'Aragó i que ve a donar-mos la raó al declarar solemnement que natres parlem català, que tenim dret a usar-lo, a aprendre de escriure'l, que les Administracions tenen la obligació de contestar-mos en la nostra llengua, etc., etc. com suposo que tots ja sabeu. Ara només falta la Llei que ho articuli. Pos bé, ha canviat l'actitud del públic futbolero respecte a natres? De moment, no massa. Quan vam anar l'altre dia a jugar a La Puebla de Híjar, un grupet d'espectadors que estava prop de mi, no parava de cridar, en sentir als nostres jugadors que parlaven en català. Un d'ells, lo més cridaner, esgrimia un argument que posava els pels de punta: "¿No sois aragoneses? "¡Pues no habléis catalán, hablad en castellano!". Aquell home donava per sentat que natres parlavem en català (no dieu "chapurriau") i que la quintaessència de l'aragonessisme consisteix en parlar en castellà. Res d'aragonès, ni català, ni mandangues. Castellà i prou. Les resolucions de la Comissió, del mateix Parlament aragonès en ple, se les passava per l'entrecuix i anava a la d'ell, a la de sempre. Per una d'aquelles coses del destí, un fort rebot de la pilota li va esclafir al mig de la cara i es va passar lo que quedava de partit refregant-se el nas i arreglant les ulleres, que li van quedar boterudes. La qüestió es que ja no se'l va sentir més. És curiós que també hi havien, com passa a cada partit, uns quants noiets que feien broma repetint les nostres exclamacions: Vinga, nois! o Vigila! o Fuig d'aquí!, procurant imitar l'accent. Això ho deien sense malícia, en simpatia fins i tot, diria jo. Tant de bo que volgués dir que les joves generacions tenen més tolerància; per no dir cultura; que les dels seus pares, ancorats, molts d'ells encara en un absurd rancor a tot lo que sono a català. Ja veurem als propers desplaçaments com mos va la cosa i en tot cas, carregar-mos de tota la paciència del món per aguantar les impertinències d'uns quants energúmens. Ω

S A C A P O L A D O R A

PP a Menorca

És una prova de la intercanviabilitat fàcil PP-PSM entre els indígenes. Guillem Camps fou candidat pel PSM i ara ho serà pel PP: només es tracta de passar d'un partit clientelista a un altre que ho esdevé quan descobreix que és l'única forma de mantenir el poder. El PP és al poder i se sent còmode en un model de política social on impera l'estil sicilià, el PSM s'hi adapta ràpidament a molts dels llocs on arriba a governar. En una entrevista publicada al *Diari de Balears*, Joan Verger venia a dir que els atacs cap al PSM vénen determinats pel fet que a la llarga són els seus principals contrincants, ja que quan arriben al poder no actuen especialment d'acord al programa electoral que propugnen. Capelles i capelletes.

Espanya, amb el feixisme internacional

Els polítics espanyolistes han donat sobrades mostres de suport a Sèrbia (que va destrossar Bòsnia i ara intenta liquidar els kosovars), al genocida Augusto Pinochet i al govern Turc que està perpetrant un genocidi sistemàtic del poble kurd (seguint les pràctiques de l'iraquià Saddam Hussein).

Gibraltar

És una colònia anglesa. Nosaltres som una colònia espanyola. Ceuta i Melilla també són colònies espanyoles.

El que s'haurien de demanar els espanyols és perquè criden tant amb el tema de Gibraltar, quan, per colonialistes, a ells no els guanya ningú. També s'haurien de preguntar perquè la colònia és rica en comparació als pobles de cultura espanyola que l'envolten i si els convé reintegrar a Espanya un territori que pot passar de donar feina a incrementar la pobresa derivada de la pràctica de la cultura del subsidi.

L'anticolonialisme dels independentistes catalans passa per l'exigència del reconeixement del dret democràtic a l'autodeterminació. Ho exigim del govern britànic i ho exigim del govern espanyol. Veurem com van de democràcia.

Kurdistan

Els polítics espanyolistes del PP i del PSOE han deixat prou clar que més valen els dòlars que els kurds. La seva voluntat hauria estat veure el fracàs de tots els processos independentistes que s'han donat a Europa aquesta última dècada, però, ai las!, la sort no els acompanya: Estònia, Letònia, Lituània, Txèquia, Eslovàquia, Eslovènia, Croàcia...

Ja senten l'alè al clatell del País Basc i de Catalunya?

Intoxicació

Els polítics i els mitjans de comunicació espanyolistes tornen a practicar allò que un cap falangista de la Junta de Mando destacava el 1936 com a feina que es feia a la reraguarda: "sembrar odio contra Cataluña y las provincias vascongadas".

Les eleccions al País Basc les varen guanyar els que ara formen la majoria parlamentària que dóna suport al govern d'Ibarretxe, una majoria que és absolutament minoritària quan es tracta de quotes de pantalla o d'espai a la premsa o a la ràdio públiques. Informar del País Basc, en democràcia, hauria d'esser transmetre sobretot la veu de la voluntat de la majoria dels ciutadans bascos i deixar constància també del pensament de les minories; a hores d'ara, però, els espanyolistes segueixen transgredint els principis democràtics.

Felanitx

La sucursal de Convergència a Mallorca hi vol obrir capelleta.

Sang a la carretera

Més accidents, més morts,... "Balears va bé", "España va bien".

ESPANYOLS CONTRA LITUÀNIA. ESPANYOLS CONTRA ESTÒNIA. ESPANYOLS CONTRA LETÒNIA. ESPANYOLS CONTRA TXÈQUIA. ESPANYOLS CONTRA ESLOVÀQUIA. ESPANYOLS CONTRA UCRAÏNA. ESPANYOLS CONTRA BIELORÚSSIA. ESPANYOLS CONTRA CROÀCIA. ESPANYOLS CONTRA ESLOVÈNIA. ESPANYOLS CONTRA BÒSNIA. ESPANYOLS CONTRA KOSOVO. ESPANYOLS CONTRA KURDISTAN, etc.

La història més recent és la de la descolonització d'Europa. I ara ens toca als catalans, els bascos, els corsos, els escocesos...

El vaticà amb el genocida Pinochet

Donau-vos de baixa de la multinacional catòlica! Ni una pesseta per als qui donen suport als genocides!

Mossegades de UM: Lliteres, Esteve...

El fitxatge de Josep Lliteres i la conferència de Pere Esteve presentada per na Maria Antònia Munar són una bona queixalada a la gola del PSM.

Josep Lliteres, a l'hora d'optar per una formació política no independentista, però de caràcter nacionalista-regionalista, només podia triar entre el PSM i UM, i ha triat el partit en comptes d'elegir la secta. Bona decisió, sí senyor.

En Pere Esteve, la nova víctima de Pujol -gran estadista espanyol (de quin Estat, si no?) que allunya del seus espais de poder qualsevol que li pugui arribar a fer ombra-, interessat per una entesa política entre UM i el PSM, ha posat una mica més de llenya al foc: tots els nacionalistes-regionalistes catalans podrien esser junts a Madrid i donar suport a la política anticatalana i neoliberal del president espanyol Aznar. Ω

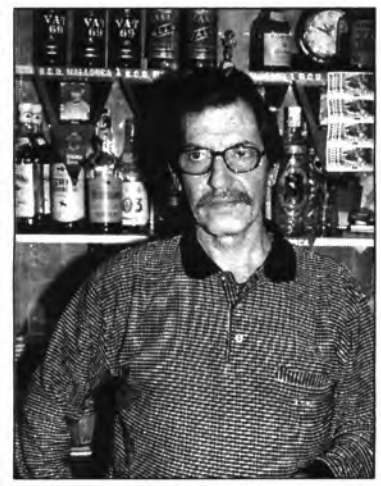

Fa 4 anys que n'Andreu Lladó regenta el Bar Andreu a la barriada de la Coloma de Ciutat.

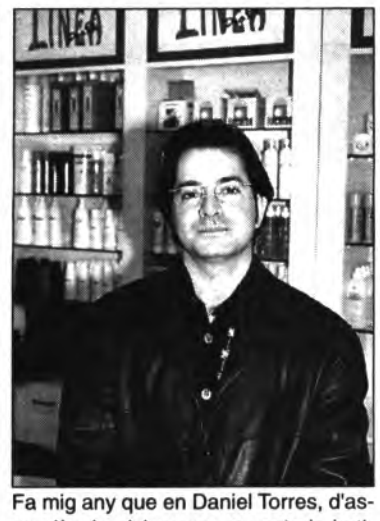

Fa mig any que en Daniel Torres, d'ascendència eivissenca, regenta la botiga de subministres per a perruqueria LINEA PROFF a la barriada de Pere Garau de Ciutat. Abans tenia la botiga al Viver.

Fa 4 anys que na Caterina Tramulles regenta al Tapisseria Tramulles a la barriada de Pere Garau de Ciutat. Va obrir aquest local son pare en Mateu Tramulles ara fa 30 anys. A més de tapissar, ven cortinatges, coixins i decoració en general. Tlf. 971 277 595

Fa un any que n'Eva Maria Muñoz regenta el Forn Les Malvines a la Soledat.

L'**Alternativa** política

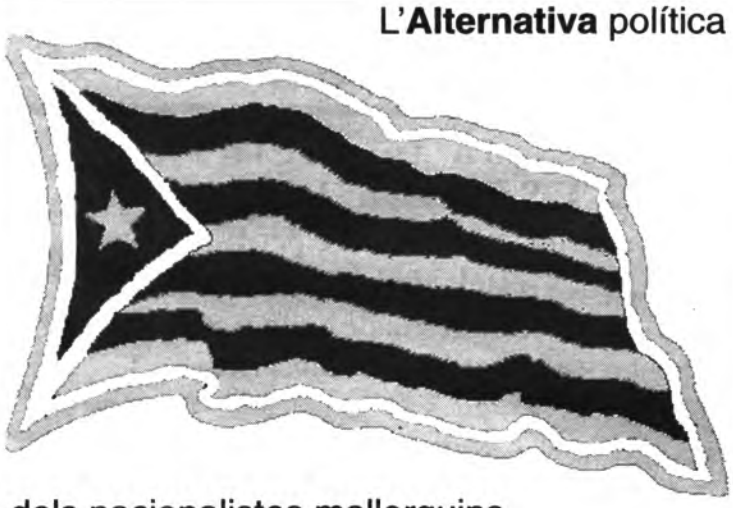

dels nacionalistes mallorquins

L'ESTEL

EL DIARI DELS MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 971 26 50 05

Són els municipals encarregats de la nova Oficina Municipal de Denúncies que acaba d'obrir-se al costat de l'Església de la Soledat. El cap d'aquesta oficina és el sergent Jeroni Roca.

Fa 12 anys que en Pere Sastre regenta el Video Club Piscis a la Soledat. Tenen molt poca cosa en català. Dibuixos animats i poca cosa més.

Fa 23 anys que la Família Morro-Ribes regenta el Forn Rado a la Soledat.

Fa 7 anys que n'Enriqueta Garrido és la secretària de l'Agrupació Balear de Venedors Ambulants (ABVA) a la Soledat. Aquesta societat agrupa als venedors que venen per les places i mercats d'arreu de les Illes Balears i Pitiüses a més dels agents comercials, venedors per internet, etc. Arreglen els papers als venedors africans i del nord d'Europa: permisos de residència, reagrupació familiar, permisos de treball, etc. Els trobareu al 971 248 910

L'esperit republicà

El setge (II)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

El procés diglòssic continua, sense aturai. L'espanyol avança, el català va cap enrere. A la Catalunya-Nord, el francès és absolutament majoritari. Són cinc cents anys d'intents genocides; cinc cents anys de setge lingüístic. I cinc cents anys de resistència. És una guerra no declarada que ens mou l'Oligarquia castellano-andalusa. **Les classes populars espanyoles –i els partits espanyols d'esquerra, per tant– es deixen seduir pel discurs imperialista de la classe dominant. A la guerra de 1703-1715 entre Castella i Catalunya –anomenada Guerra de Successió–, l'aristocràcia catalana es dividí. Una part, es passà a l'enemic (a Mallorca, foren els botifarres); l'altra fou pràcticament destruïda. Al present, les classes populars catalanes no acaben de trobar el camí per desfer-se del setge espanyol.** A diverses àrees de la nació la destrossa és considerable. En cercles íntims, es manifesta el malestar i la impotència pel fracàs de les diverses polítiques lingüístiques dels governs de les regions catalanes (A la Catalunya-Nord, la França horrible tracta els resistents catalans com si fossin uns forassenyats, uns fora de la llei, un perill per a l'Estat). Per a un observador poc crític, podria semblar que a Catalunya-Principat, al nucli de la nació, la política lingüística de la Generalitat ha aconseguit èxits importants. Per no perdre temps: tot i reconeixent aquests èxit, allò que hem de dir és que aquesta política no ha aconseguit aturar la diglòssia, ni, molt menys, trencar el setge. Si la diglòssia avança al Principat, això vol dir que a la resta de la nació l'avanç del castellà es fa al galop, en especial a Alacant, a Eivissa i a Calvià. No hem aconseguit trencar el setge. El setge es fa més aclaparador.

Allò que motiva aquest escrit és exposar dues tesis. 1ra. La continuació del setge hispà demostra que les armes de defensa "catalanistes" són antiquades. Que és tot el catalanisme –l'esquerrà inclòs– el que mena una estratègia conservadora, voluntarista, intel·lectualista. I que amb aquesta estratègia no es trenca el setge o, sigui, no s'atura el procés diglòssic. 2na. El procés mundialista accelerat actual mostra l'error de la dialèctica catalanista. El procés mundial empeny als catalans –en siguin conscients o no; vulguin o no vulguin– cap a la nova dialèctica per a trencar el setge espanyol. Les senyals indicadores per a fugir de "l'Univers hispà" són de cada vegada més abundants i clares. Més encara: benauradament, "l'Univers espanyol" no pot resistir l'escomesa. I més: La nova realitat ja és present i a l'abast dels catalans.

1ra. Tesi.- L'estratègia del catalanisme institucional (L'exemple podria ésser la del Govern de la Generalitat del Principat) el porta a construir un "Univers Català" paral·lel a "l'Univers Espanyol". **El punt de partença és un "pacte" polític entre desiguals; un pacte polític entre els opressors i els oprimits. Segons el pacte, no es pot fer denúncia expressa de les condicions de l'opressió. Ve a donar per acceptat lliurament un "acord entre cavallers", entre les víctimes i els genocides. Aquests conservadors institucionals han de jurar a cada moment la seva fidelitat a la "Constitución española".** Es veuen obligats a declarar que són defensors i admiradors de la llengua castellana (resta clar: els assetjadors saben que el jurament dels assetjats és falç, que els assetjats trencarien el pacte de seguida que poguessin). Es veuen obligats a declarar que ells allò que volen és l'avenç del català però no en detriment del castellà, etc. És a dir: que accepten voluntàriament el setge lingüístic i les condicions del setge.

Seria injust no reconèixer l'esforç i els èxits del catalanisme institucional (tv i ràdio institucional en català, escola en català, promoció del llibre, etc). Sens dubte, l'èxit més notable d'aquesta política és haver aconseguit l'establiment del català com a assignatura obligatòria a tots els centres dels països catalans de l'Estat espanyol.

Al costat de l'institucional, hi ha un catalanisme conservador, molt més ample, més lliure i difós, més difícilment definible, el qual congrega centenars de milers de catalans. Aquest catalanisme no ha signat cap pacte amb l'Estat; és menys controlable. Aquests catalanistes també participen, d'una o altra manera, a la construcció d'un "Univers Catalá". Malauradament, aquests patriotes cada matí es troben amb la cara del diable. Comproven que "l'Univers Catalá" és il·lusori, mentre que allò real és "l'Univers Espanyol". Es queixen, protesten, denuncien la situació d'opressió, però no se'n adonen prou de les mancances del seu conservadorisme. En general, periodistes, escriptors, professors, lingüistes, historiadors, sociolingüistes, es mantenen per inèrcia dins la tradicioinal cultura romanista. Volen defugir els universos espanyol i francès, i, alhora, de manera real i objectiva, no fan sinó reforçar-los (a tall d'exemple: a la diàspora catalana del 39, les grans onades d'exiliats es dirigiren cap a França i Mèxic, i no als Estats Units, Anglaterra, Holanda o Escandinàvia). Volen alliberar-se i, alhora, consumeixen –compren– productes culturals espanyols i francesos sempre seguit. La comunicació entre bascos i catalans es fa en espanyol o en francès. Els bascos convidats a les emissores catalanes es veuen obligats a parlar en espanyol.

L'èxit dels flamencs en aconseguir trencar el setge francès posa en evidència l'endarreriment del catalanisme. Els flamencs han demostrat que es pot assegurar la permanència de la llengua –el neerlandès– tot i sense disposar d'un Estat propi (la Bèlgica actual es divideix en quatre àrees lingüístiques: Flandes, al Nord, fent frontera amb Holanda, és de llengua neerlandesa, és a dir, holandesa; Valònia, al Sud, és de llengua francesa. Hi ha una franja oriental de parla alemanya. I la ciutat de Brusel·les, la qual té un status especial de zona bilingüe). Els flamencs han aconseguit que el francès hagi deixat de ser la llengua hegemònica a Flandes; a l'escola i al carrer, la llengua que es sent és el neerlandès. Certament, un való, un franco-parlant, pot ésser funcionari a qualsevol lloc de l'administració flamenca, per amb la condició sine quan non que atengui al públic en llengua neerlandesa (el cas més notable fou el d'un batlle d'una població de Brabant que va haver de dimitir per causa de que no sabia expressar-se en neerlandès). Però l'estratègia del nacionalisme flamenc va més enllà dels èxits institucioals. En front del rebuig dels valons contra la llengua neerlandesa, els flamencs responen obrint-se a "l'Univers Anglès". És una escena repetida la del flamenc que respon en anglès a la pregunta que li ha fet un való.

Certament, Flandes disposa d'un Gran de sobirania semblant al d'un Estat confederat, i Catalunya, no. Però allò que importa destacar és que el catalanisme és en condicions d'encetar una estratègia que posi en crisi el setge; que es dóna un ventall d'opcions modernes que són a l'abast dels resistents catalans, i que ara, inconscientment, es desaprofiten.

Les formacions catalanes independentistes, tot i el radicalisme dels seus programes, a la pràctica quotidiana no han aconseguit oferir una estratègia clarament diferenciada de la del catalanisme conservador. Si de cas, varen intentar uns camins particulars que demostraren ser intransitables. El proper article, tractaré sobre els errors de l'MDT i d'altres formacions de l'esquerra. Ω

L'ESTEL
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !! • ANUNCIAU-VOS-HI !!
TEL.: 26 50 05

Visitau la pàgina de L'ESTEL a Internet!
Us podeu subscriure per E-mail a
estel@balearkom.es
indicant les dades que figuren a la butlleta de subscripció.

Les trobareu també a
http//www.balearkom.es/usuarios/estel/

Homenatge a Joan Coromines

L'Assemblea de Maulets del Maresme volem fer saber que el passat dissabte dia 20 de febrer de 1999 se celebraran a la vila de Pineda unes jornades d'Homenatge a en Joan Coromines.

Aquestes jornades foren organitzades per Maulets amb la col·laboració de l'Ajuntament de Pineda i el casal Independentista Fèlix Cucurull del Maresme. Maulets hem volgut fer aquestes jornades perquè pensem que en Joan Coromines ha estat, sistemàticament, exclòs i marginat de tots els centres de cultura institucionals. El fet d'haver pres i defensat unes posicions polítiques, posicionaments que va defensar sense renegar-ne fins al final, respecte el nostre país - de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó -, doncs el van dur a aquests ostracisme total.

Maulets pensem que la figura d'en Coromines s'ha de reivindicar com una de les persones que ha treballat més i ha recopilat més informació sobre la nostra llengua i el nostre país. Alhora, Coromines era una persona que sempre havia fet país, a peu i prescindint de les barreres estatals imposades - fronteres, divisions administratives com les Comunidades Autonomas... - sempre anava amunt i avall del país. Ell mateix havia declarat en una entrevista: "em conec tots els pobles del nostre país, tots, he anat un per un a tots els pobles del país".

Les jornades foren per redescobrir en Coromines i la seva obra. Els actes de les jornades foren:

Dimarts 16 de febrer: al programa La nit de la Iguana, de Ràdio marina, hi va haver tertúlia amb el títol La llengua catalana al rock i hi participarà en Toni Nicolau -cantant dels Oculls, de Mallorca -, en Xavi Sarrià -cantant d'Obrint Pas, de València- i un militant de Maulets

Dissabte 20 de febrer: a les 6 de la tarda a la sala de Plens de l'Ajuntament de Pineda, Taula Rodona amb persones que hem treballat o han tingut algun lligam amb en Joan Coromines

Dissabte 20 de febrer: a 2/4 de 10 del vespre al Pavelló municipal de Pineda, concert d'en Lluís Llach. Abans del concert hi va haver dances amb els Bastoners de Vilanova del Vallès.

Dissabte, 20 de febrer de 1999 Jornada d'homenatge a Joan Coromines

Des de Maulets férem un homenatge a Joan Coromines (Barcelona 1905 - Pineda de Mar 1997), que ha viscut com a jove d'acció, compromès en l'edat madura i, en definitiva, un exemple a seguir en l'estima i la defensa de la terra i la llengua catalanes.

Un jove d'acció...

El jove Joan Coromines va militar en organitzacions polítiques i va participar en accions de fora contra els diferents règims espanyols de la seva època.

El 1926 és implicat al complot dels Pirineus de Prats de Molló, en la invasió armada de la Garrotxa des de l'altra banda de la frontera dels Pirineus per part d'un exèrcit de joves catalans comandats per l'avi Macià: "Jo era un de la primera línia: anàvem cada diumenge fora de Barcelona, i allà preparàvem l'alçament".

El 1936 participà en l'assalt d'una caserna a Madrid, on s'havien fet fortes les tropes feixistes, i l'any següent s'incorpora com a voluntari a l'exèrcit republicà.

L'exili de Coromines comença el 1939 amb l'estada en un camp de concentració a l'estat francès i llargues estades a París, l'Argentina i Xicago (EUA)

... i un home compromès...

En la seva maduresa, Joan Coromines continua ferm amb els seus ideals i repetidament (1952 i 1958) signa amb altra gent, denúncies davant la UNESCO contra la persecució amb què és sotmesa la llengua catalana.

Com a acte de protesta, llegeix en francès una ponència en un congrés de lingüistes a Salamanca (Espanya) l'any 1954.

En la clandestinitat signa, amb altres persones, la crida del Congrés de Cultura Catalana. Participa en una tancada a la Universitat de Barcelona contra el règim franquista, l'any 1967 i és conduït a la frontera i expulsat de l'estat espanyol per indesitjable.

Ja el 1989 li concedeixen el *Premio nacional de las Letras Españolas*.

Coromines contesta al ministre espanyol de cultura: "L'única nació i l'única llengua meves, a les quals reto incondicional homenatge, són la nació i la llengua catalanes".

També participa en campanyes a favor de la recepció de TV3 al País Valencià

... en defensa de la terra i la llengua catalanes.

El seu amor per la terra és indiscutible: ha trepitjat físicament tots els pobles de la nació catalana. "un per un he visitat tots els pobles del País valencià, del Principat, de Mallorca i de Menorca i del Rosselló i la Cerdanya, tots, un per un", trencant així les artificials fronteres amb les quals els estats espanyol i francès pretenen dividir la nostra nació.

Entenia que la nostra llengua és una i diversa. Tenia clar que cal lluitar contra l'excés de dialectalisme, contra l'atomització lingüística i contra les discrepàncies regionals innecessàries. També tenia clar que cal lluitar contra l'excés d'uniformització, del centralisme. Coromines defensa, doncs un model de llengua estàndard flexible, que sigui unitari - que potenciï les semblances entre els dialectes -, però que, alhora sàpiga respectar l'ecologia dels diversos parlars.

Un exemple a seguir.

Coromines ha deixat obres que han ajudat els més joves que ell. El que s'ha de saber de la llengua catalana ha fet descobrir a molts de nosaltres la unitat de les terres catalanes. El llibre fou escrit originàriament en anglès perquè servís de presentació de la llengua catalana als nord-americans. La traducció catalana estava pensada per tal que els catalans i catalanes sabéssim com presentar-nos a la gent de fora, però en realitat està servint perquè molts catalans coneguem l'extensió real del nostre poble, l'autèntic nom de les nostres poblacions i comarques, i ens comencem a introduir en la història del nostre autèntic país (de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó) i de la nostra llengua.

La tasca de revisió de la gramàtica de Fabra (1956) va servir de guia als professors que van ensenyar català en la clandestinitat. Ω

http://www.estelnet.com/lluita
http://www.estelnet.com/psan
Tel. i Fax. 96 341 33 16

Fa 4 mesos que na Verònica Gonzalbez ha obert al perruqueria Melody a la Soledat.

Fa un any que en Manuel Castellanos i 3 socis més han obert la Cafeteria Varadero al Moll Vell de Ciutat. Menjars, tapes i begudes a la millor terrassa sobre la mar.

Fa 2 anys que n'Antoni Cladera i na Francesca Araque regenten el Bar les Estrelles a la Plaça de sant Francesc Xavier de la Soledat.

Fa 3 anys que en Mateu Noguera regenta la Perruqueria Sa Pista a la Plaça de sant Francesc Xavier de la Soledat.

Carritx ASSESSORS
ASSESSORIA FISCAL, LABORAL I JURÍDICA
Carrer Princeps d'Espanya, 23-B Tlf.: 971 60 53 45
Es Figueral 07141 MARRATXI Tlf.: 909 68 98 98
MALLORCA Fax 971 60 53 44

BELLVER
TEJIDOS - TEIXITS
PALMA: C/ San Miguel, 44
Tel. 971 72 22 41
INCA: Pça. Verge de Lluc, 1
Tel. 971 88 31 08

TEXTURES
PORTO PI CENTRO
Local 26 05
Tel. 971 40 56 97

L'antifranquisme a Mallorca. V LLIBRE

Anys seixanta i setanta: la luita per la llibertat i les primeres reunions clandestines

MIQUEL LÓPEZ CRESPÍ

No ens convencien els pamflets de Carrillo demanant una reconciliació nacional amb els vencedors a la guerra civil i l'exigència gens amagada d'oblidar les mes glorioses tradicions de combat antifeixista dels pobles de l'Estat.

Havia tengut els meus primers contactes amb el PCE -via París, perquè a Mallorca era completament clandestí- a començaments dels anys seixanta, concretament devers els 1962-63, quan la gran vaga d'Astúries i l'assassinat de Julián Grimau. Posteriorment certes lectures i contactes amb grups que acusaven de reformistes els carrillistes, m'anaren decantant envers un altre tipus d'organitzacions polítiques. Cal dir que, després d'haver estudiat la majoria de clàssics del socialisme, els pamflets de Carrillo demanant una reconciliació nacional amb els vencedors a la guerra civil i l'exigència gens amagada d'oblidar les mes glorioses tradicions de combat antifeixista dels pobles de l'estat -la lluita guerrillera, entre d'altres-, no convencia gens uns joves que, com nosaltres, el que volíem era aconseguir la llibertat, el socialisme i el poder dels treballadors. Es pot dir que no era solament l'antifranquisme el que ens feia lluitar, sinó també l'anticapitalisme. De París, Bèlgica o Milà ens arribava -o l'anàvem a cercar nosaltres- material d'aquestes organitzacions molt crítiques amb la política reformista del carrillisme. Devers l'any 1965, el PCE ja havia tengut la gran escissió de militants que després formaren el PCE (marxista-leninista) i el FRAP (aquest darrer fundat a París a casa de l'escriptor Norman Mailer per diverses organitzacions de masses i del qual fou nomenat president l'insigne socialista Álvarez del Vayo). De Bèlgica rebíem igualment una publicació de teoria marxista molt crítica anomenada El Comunista. Aquestes, juntament amb els clàssics del marxisme, eren les nostres lectures polítiques i contactes organitzatius que, a poc a poc, ens anaven allunyant d'un PCE que, per altra banda -llevat algunes detencions conjunturals-, no vèiem enlloc.

D'esquerra a dreta: Pere Jofre, Bernat Jofre i Climent Garau.

La primera reunió la férem a la casa que l'historiador Pere Jofre tenia a Son Rapinya, l'altra a un despatx del mateix Climent Garau

L'escriptor Antoni Serra, al qual tots els grups clandestins respectàvem per allò del seu compromís constant amb qualsevol mena d'acció reivindicativa i, sobretot, per la confiança que ens produïen les seves col.laboracions diàries a Última Hora, es bellugava arreu, i a vegades em cridava per a participar en alguna moguda revolucionàrio-cultural.

Record trobades clandestines de diferents tipus que demostren l'esperit combatiu d'aquella època d'abans de la democràcia. Aleshores era president de l'Obra Cultural Balear en Climent Garau, i l'home tenia un desig immens d'obrir les portes de la institució a noves persones, a joves que volguessin dinamitzar l'activitat cultural de les Illes. Es tractava, parlant clar i llampant, de finir amb cert esperit de capelleta i de "patums" passats de moda que encara es respirava per dins els nostres cenacles culturals.

La primera reunió la férem a la casa que l'historiador Pere Jofre tenia a Son Rapinya, l'altra a un despatx del mateix Climent Garau al seu laboratori d'anàlisi, a un bloc de pisos del carrer de Caro, a la barriada de Santa Caterina. Sabíem que Pere Jofre era fill de l'ex-batle republicà de Ciutat (juny 1932-gener 1933) Bernat Jofre i Roca. Va ser un dels fundadors d'Acció Republicana (1932) i d'Esquerra Republicana Balear (1934). I el més suggestiu, per a uns joves clandestins dels anys seixanta, era saber que el pare del nostre amic havia col.laborat activament en l'organització de l'expedició de Bayo per alliberar les Illes del feixisme. Bernat Jofre i Roca, que al final de la seva vida d'exiliat treballà com a traductor de les Nacions Unides, morí a Vaud, Suïssa, l'any 1969. El fill, Pere, vivia a Son Rapinya, al costat de casa meva. Pere Jofre s'havia llicenciat l'any 1955 en dret i en història contemporània per la Universitat de Barcelona. Amb els anys participà en la fundació d'un petit grupet nacionalista -ANAM- i fou membre, juntament amb l'escriptor Antoni Serra, del Comitè Executiu del PSAN (Partit Socialista d'Alliberament Nacional), de tendència marxista-leninista.

Els agents intel.lectuals de la nova burgesia desnacionalitzada que ens ha venut al capital espanyol i estranger prediquen, a través de tots els mitjans que tenen a la seva disposició, contra les idees de socialisme, autodeterminació i llibertat que defensaven els grups comunistes de fa vint i trenta anys

A part de l'historiador Pere Jofre, hi havia n'Antoni Serra, alguns estudiants inquiets i jo mateix, amb un company que aleshores militava al Partit Comunista d'Espanya (Internacional). El company del PCE (i) (lp) era sord (per això li dèiem "el sordet"), i era patètic veure'l tot el temps amb la mà a l'orella, provant d'entendre el que estàvem parlant. "Què diuen aquests petit-burgesos", em demanava a cada moment, intrigat, exercint una estricta "vigilància revolucionària" sobre les possibles propostes antimarxistes que podien presentar personal tan "sospitós". Parlam de Francesc Frau. Els estalinistes del PCE (i) (lp) eren (malgrat les seves dèries en defensa del dictador imperialista Stalin, el cap de la nova burgesia "roja" que dominava l'URSS) uns revolucionaris valents i decidits que s'enfrontaven sense por a la policia feixista. No sabíem que mai haguessin "parlat" (denunciat algun company) davant els torturadors de la Social. Això feia que els tenguéssim força confiança a l'hora d'ordir accions comunes per la llibertat i en contra de la dictadura. Ara està molt de moda criticar els comunistes o revolucionaris de totes les tendències. Els agents intel.lectuals de la nova burgesia desnacionalitzada que ens ha venut al capital espanyol i estranger prediquen, a través de tots els mitjans que tenen a la seva disposició, contra les idees de socialisme, autodeterminació i llibertat que defensaven els grups comunistes de fa vint i trenta anys. Però el cert és que l'esquerra hi era, en el tall, en la lluita pel nostre redreçament nacional i social, mentre que a ells i elles, els polítics del canyellisme o de qualsevol altre grup dretà, ni els havia passat pel cap lluitar -ni que fos culturalment- en defensa del nostre poble.

N'Antoni Serra feia una anàlisi radical dels comportaments polítics de certs membres de l'Obra, i venia a exigir la dimissió de qualsevol element reaccionari que hi pogués haver

Les propostes d'en Climent Garau eren lògiques i coherents. Volia fer de la prestigiosa institució cultural una seu oberta a tots els moviments reivindicatius mallorquins. Enfortir l'esperit nacionalista, sortir de l'enfony estrictament poètic i literari. Era el que més endavant faria en Josep M. Llompart i que convertí, en temps de la transició, l'OCB en uns dels nuclis més actius de la lluita antifranquista i de defensa de la nostra cultura que mai han tengut les Illes.

Però nosaltres, en aquell moment, amb la dèria de bastir un partit de la classe treballadora, un partit d'orientació marxista-leninista, plenament identificat amb el socialisme i, fins i tot, partidari del poder dels treballadors, les propostes d'en Climent Garau ens semblaven reformistes. N'Antoni Serra feia una anàlisi radical dels comportaments polítics de certs membres de l'Obra, i venia a exigir la dimissió de qualsevol element reaccionari que hi pogués haver. Jo vaig intervenir demanant d'assumir el mètode d'anàlisi marxista per a enfocar les nostres futures activitats. Les propostes del militant del PCE (i) (lp) eren encara molt més agosarades i extremistes. Per a col.laborar, demanava l'acceptació de la dictadura del proletariat i la defensa de Marx, Engels i Stalin per part dels futurs afiliats a la institució. Record que el pobre Climent Garau ens mirava bocabadat, atemorit davant tan fervent exaltació comunista. Ell, evidentment, volia admetre joves socialistes o comunistes, però crec que va topar amb un personal realment irreductible. Potser li hagués anat molt millor d'ensopegar amb afiliats del PCE, més dúctils, més acostumats a aprofitar qualsevol escletxa institucional que els oferien. En definitiva, les reunions amb en Climent Garau per a rejovenir l'OCB no arribaren enlloc. Ben cert que degué patir més d'un malson provant, inútilment, de casar el socialisme amb l'amor vers lo Pi de Formentor.

La unitat dels comunistes de les Illes (OEC) amb el socialisme autogestionari (PSM) havia funcionat a la perfecció

Possiblement ens erràrem força, en no acceptar la proposta de col.laboració d'en Climent. En aquells anys -darreries del franquisme- era el president de l'OCB i fundador, al costat de Pere Jofre, del grup de discussió nacionalista ANAM. Més tard, ja en plena transició, en Climent Garau participà activament en un altre grup de tendència nacionalista i socialista: el GASI. En les primeres eleccions de la reforma participà com a candidat al Senat per part d'Unió Autonomista. El vaig conèixer més a fons devers l'any 1979, quan treballàrem junts per enfortir l'opció nacionalista i socialista autogestionària del PSM (Partit Socialista de Mallorca). A part de la coordinació de la campanya electoral, record que en Sebastià Serra ens engrescà a participar en un parell de mítings. Ens tocà, juntament amb en Josep Bernat, anar a representar el PSM a Valldemossa, Sóller i alguns altres pobles. Hi solíem anar amb el cotxe d'en Pep Bernat. A vegades, enmig de la nit, amb les banderes al vent i parlant amb els altaveus a la

Amb aquest carnet fals l'escriptor Miquel López Crespí podia viatjar d'una forma barata per Europa (aquests viatjes servien per a conèixer noves realitats i portar -d'amagat-, llibres, discs i altre material considerat "subversiu" per la dictadura).

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA
V LLIBRE
de M. López Crespí
Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1998 fins a l'agost del 1999)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

plaça deserta d'un poblet, desesperàvem en veure que tan pocs mallorquins i mallorquines ens escoltaven. Ens animàvem mútuament i, per a consolar-nos, teoritzàvem de les dificultats de la represa macionalista i esquerrana després dels quaranta anys de silenci i terror feixistes. Cal dir que encara, l'any 79, hi havia por en alguns dels rostres de gent d'edat que ens mirava de rere els finestrals de casa seva. Parlàvem a locals o cinemes amb molt poc públic, però sempre animosos i mai amb la moral baixa. Finalment, els nostres esforços en pro de la consolidació d'un partit mallorquí nacionalista i d'esquerres, fructificaren: el PSM, malgrat les campanyes de criminalització -ja hem escrit damunt d'aquesta qüestió en algunes ocasions-, aconseguí sortir de la marginació a la qual les forces espanyolistes i dretanes el volien dur. Jaume Obrador, l'exresponsable de barris de l'OEC, sortí elegit regidor de Ciutat. En Biel Majoral i un independent -Pere Llinàs- sortiren també elegits. El PSM, sense renunciar a cap dels seus principis, avançava i es consolidava. Dificultosament, nedant contra corrent; però es consolidava, Això era el vertaderament important. Malgrat els problemes del futur, en aquella conjuntura la unitat dels comunistes de les Illes (OEC) amb el socialisme autogestionari (PSM) havia funcionat a la perfecció. Ara, malgrat escissions i incomprensions, el projecte restava en vies de consolidació. PSOE, UCD i carrillisme (P "C" E) es mossegaven les ungles, maleint els revolucionaris illencs que no acceptàvem la reforma del règim.

Més endavant hi hagué la moguda de constituir a Mallorca una secció del Pen Club

Més endavant hi hagué la moguda de constituir a Mallorca una secció del Pen Club. La idea sortí de n'Antoni Serra i de Josep M. Llompart. Arreu de l'Estat la repressió franquista s'accentuava. El projecte era fer renéixer l'associació catalana del Pen Club, vincular-nos internacionalment amb el món de la cultura i, si en algun moment un dels socis era represaliat pel feixisme, poder demanar ajut a l'estranger. El pla em semblava perfecte. Era una època en què molts treballadors eren torturats a les casernes de la Guàrdia Civil i als soterranis dels governs civils. Omnímode regnat de la Brigada Social i els seus sequaços! Es tractava d'aconseguir que la repressió contra la cultura topàs amb una organització i amb un suport solidari internacionals.

N'Antoni Serra era l'encarregat de coordinar les juntes que normalment fèiem a un despatx de l'Editorial Moll, al carrer de la Torre de l'Amor. No en férem gaires, de reunions. Hi vaig anar a dues, i sempre hi havia la mateixa gent. Ningú no compareixia per a constituir el Pen Club! Érem en Josep M. Llompart, en Josep M. Palau i Camps, n'Antoni Serra, jo mateix i algun altre que ara no record. En Toni no se'n podia avenir. Ens mostrava, indignat, els certificats de les cartes que havia enviat i pegava cops de puny damunt la taula, blasmant contra el no-compromís dels nostres companys de confraria. Eren cinquanta, els escriptors citats, i només en compareixien quatre o cinc. N'Antoni Serra tenia la dèria d'enviar les convidades a la reunió per carta certificada a fi que no poguessin dir mai que no havien rebut la citació.

La idea de muntar la secció del Pen Club a Mallorca morí al cap d'un parell de trobades. A poc a poc constatava que no tothom, en el ram de la ploma, vivia obsessionat, com nosaltres, per la idea de la lluita antifranquista. Molt manco per la "utopia" de bastir el socialisme o el comunisme! Ω

Hivern de 1975: l'estudiant Margalida Seguí (actualment professora) i que militava amb els revolucionaris de l'OEC (Organització d'Esquerra Comunista) surt d'una reunió clandestina. La casa era de la també militant comunista Josefina Valentí. En aquesta casa es reunien Biel Matamalas, Antoni Mir, Miquel López Crespí, Àngels Roig, Joan Ensenyat, Josefina Valentí, Mateu Morro, etc.

Refranys (IV)

300. Llueix més el fum a la meva terra que el foc a la aliena.
301. Mai és massa tard si l'alegria és bona.
302. Mai molt va costar poc.
303. Mai no es pot tenir tot en aquest món: s'ha d'escollir entre el sac o les peres.
304. Mai no és tard per fer el bé.
305. Mai no és tard quan arriba.
306. Mal camí, mal lloc.
307. Massa de negar fa sospitar.
308. Mentre hi hagi un infant i una flor, no es perdrà l'esperança de la pau i l'amor.
309. Mentre me'n recordi, no me n'oblidaré.
310. Mentre vas i vens, pel camí no hi falta gent.
311. Més hi veuen quatre ulls que no pas dos.
312. Més val donar-la que demanar-la.
313. Més val torre feta que castell per a fer.
314. Més val un fet que cent paraules.
315. Més val una mala cama que dos bones crosses.
316. Més val una pobra espelma, que una bombeta fosa.
317. Mitja veritat és una mentida sencera.
318. Molt parlar, molt errar.
319. Molts són pocs, si fugen.
320. Ni absent sense culpa, ni present sense disculpa.
321. Ni són tots els qui estan, ni estan tots els que hi són.
322. Ningú no dóna d'allò que no té.
323. Ningú no pot fugir d'allò que li ha de venir.
324. No cal que diguis qui ets; ja t'ho diran.
325. No demanis peres a l'om.
326. No diguis qui ets, ja ho diran els teus fets.
327. No em miris per recordar-me; recorda'm sense mirar-me.
328. No ensopega qui no camina.
329. No és més net qui més neteja, sinó qui no embruta.
330. No es pot anar a la processó i alhora tocar campanes.
331. No fer bé és no fer res o fer mal.
332. No hi ha cap pujada sense baixada.
333. No hi ha cosa més bonica que rascar-se allí on et pica.
334. No hi ha mal que per bé no vingui.
335. No hi ha mel sense fel.
336. No hi ha ningú més envanit que un ximple ben vestit.
337. No hi ha paraula ben dita que no pugui ser mal compresa.
338. No hi ha pitjor menyspreu que el no prear.
339. No hi ha poc que no basti, ni molt que no es gasti.
340. No hi ha rosa sense espines.
341. No hi ha rosa sense punxes, ni goig sense dolor.
342. No hi ha tomb sense retomb.
343. No hi ha ximple més gran que aquell que creu que ho són tots els demés.
344. No hi ha ximple que no sigui admirat per un altre ximple.
345. No hi regla sense excepció.
346. No n'hi ha prou en semblar-ho, s'ha de ser-ho.
347. No saps el que val una cosa fins que et manca.
348. No seràs ben conegut fins que no estaràs perdut.
349. No s'hi val a ser marqués, sinó saber-ho ser.
350. No temis taca que amb aigua marxi.
351. No tot allò que és gran és bo, però tot allò que és bo és gran.
352. Ocasió perduda, no torna mai més a la vida.
353. On hi ha original, la copia no val.
354. On hi ha ram hi ha mam.
355. On hi reina l'enveja no hi pot viure la virtut.
356. On hi sobra malícia hi falta enteniment.
357. On no hi ha estació no hi para el tren.
358. Ou rodó no enganya el comprador.
359. Paraula dita no val el mateix que escrita.
360. Parla bé de la guerra qui d'ella n'està fora.
361. Passarà el temps, però ens tornarem a veure.
362. Pecat amagat és mig perdonat.
363. Pecat confessat és mig perdonat.
364. Pedra que rodola mai no cria molsa.
365. Pel delicte del fuster mataren al ferrer.
366. Per fondo que es faci el foc el fum sempre respira.
367. Per guardar un secret entre tres, dos han de desaparèixer.
368. Per la virtut som de pedra i pel vici som de cera.
369. Per maldat aliena, ningú no es condemna.
370. Per no afluixar, no collar.
371. Per no penar, ni pesar ni mesurar.
372. Per no témer-la, no fer-la.
373. Pertot hi ha cent llegües de mal camí.
374. Pobre que només en roba quatre, mereix anar a presó per ximple i no pas per lladre.
375. Predicar en desert, sermó perdut.
376. Prediqui'm pare, que per una orella m'entra i em surt per l'altra.
377. Quan a baix truquen a dalt no hi queda ningú.
378. Quan diuen del capellà, descansa la majordoma.
379. Quan el diable no sap què fer, amb la cua mata mosques.
380. Quan els uns riuen, els altres ploren.
381. Quan es perd l'honor, tot va de mal cap a pitjor.
382. Quan hi ha massa cera es crema l'església.
383. Quan la fama creix, tot ho engrandeix.
384. Quan la llengua surt de mare, adéu pare!
385. Quan mor una il•lusió sempre naix una esperança.
386. Quan se és al ball s'ha de ballar.
387. Quan una porta es tanca se n'obren cinquanta.
388. Quan vegis la barba del teu veí pelar, posa la teva a remullar.
389. Quan vegis trencada una espardenya, no estarà millor la parella.
390. Que em tinguin enveja i no pas pietat.
391. Qui amb gossos va, a bordar aprèn.
392. Qui amb mainada s'acotxa, compixat es lleva.
393. Qui amb oli tracta, els dits se n'unta.
394. Qui amb qüec passeja, al cap d'un mes qüequeja.
395. Qui avisa no és traïdor.
396. Qui bada, cau.
397. Qui barba té, amb ella s'entreté.
398. Qui bé lliga, bé deslliga.
399. Qui calla atorga. Ω

EP!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

el lleu de tots mereix un respecte
FORA FUMS!

Mallorquí!

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

MEMÒRIA DEL CALL DE MALLORCA

En aquest número oferim als nostres lectors a manera d'homenatge la memòria del que fou, entre els segles XII i XV, el barri de la Ciutat de Mallorca, un petit Jerusalem amb les seves sinagogues, escoles rabíniques, botigues, habitatges i carrerons. Aquí es congrià, mes a mes, bona part de la nostra cultura, sigui filosòfica, literària, cartogràfica i artística, artesana i de famosa i magnífica orfebreria. Establerts ja a la Medina Mayurqa dels àrabs, els hebreus mallorquins han romàs, malgrat tantes injustícies històriques, dins l'esperit dels xuetes o descendents de jueus conversos.

Escriptors Jueus Mallorquins (Segles XIV i XV)

El mes d'agost de 1391, el Call de Mallorca era assaltat i més de tres-cents hebreus eren immolats. El saqueig d'innombrables riqueses deixava arruïnada Ciutat. Numerari, or, crèdits... Tot va descomparèixer enmig de la sang i les flames. Fets semblants esdevenien al mateix temps a Cordova, Barcelona... Aquestes sagnants persecucions obligaren a convertir-se al cristianisme tots els jueus de Mallorca. Amb aquella onada d'antisemitisme moria, al costat d'una religió mil.lenària, tota l'antiquíssima cultura dels vençuts. I no gaire després, entre posteriors atacs al barri israelita, Mallorca perdrà ja per sempre la que fou una gran escola literària de tradició jueva. Una poesia semítica, bíblica, original, que va atènyer, aquí, a casa nostra, capital importància i que pel seu signe històric fou proscrita, considerada herètica i a la fí, ignorada.

Habitatge típic del call antic que es va salvar de la remodelació de les cases de la barriada l'any 1782. Les autoritats les trobaven massa fosques. Els comerciants venien i treballaven els seus productes davall les arcades. L'ambient aconseguit era el mateix que trobam a qualsevol "Souk" o mercat del Nord d'Àfrica o de l'Orient Mitjà.

La joieria "Piña Grau", al carrer de Sant Bartomeu suposa la continuació de l'esperit comercial dels habitants del Call Menor, i la pervivència d'una vocació que ha passat de pares a fills.

Aquesta literatura, que a la sina del gueto local, crea una curiosa escola literària, es fa durant els segles XIV i XV i és paral.lela a una altra escola literària mallorquina medieval, d'autors cristians, que fou recollida en el Cançoneret de Ripoll i en la que destaquen poetes de l'Illa, del Rosselló i del nord de la Cerdanya, alesHores territoris del Regne de Mallorca (Capellà de Bolquera, Dalmau de Castelnou, Pere Alamany...).

Però... ¿qui eren aquests poetes jueus mallorquins? ¿Què en sabem d'ells? ¿Quines són les seves obres? Hem de reconèixer que tenim molt poca informació al respecte, però la coneguda basta i sobra per a reivindicar, en nom de la veritat, les fondes arrels de la cultura jueva entre nosaltres.

Podem parlar de Mossé Gabbay, escriptor d'una prosa directa, precisa, de clar i expressiu vocabulari. El seu treball més important és el comentari a l'obra Exegetica, del famós Rashí. També feu poesia sagrada, carregada d'ascetisme i emoció, plena de dramàtica inquietud com inquieta fou la seva existència: fugitiu de les persecucions de 1391 emigrà a l'Àfrica, retornant tres anys després a Mallorca com agent del Rei d'Aragó, Joan I, establint-se novament al Call amb la seva família.

Un altre poeta de trist destí, fou Mossé Remos, que havent fugit de Mallorca quan el saqueig del Call, fou executat a Palermo, l'any 1430, a conseqüència d'una falsa acusació de crim. Destacaríem de la seva producció una Quedusa o Himne de la Creació, ple de filigranes sintàctiques i riquesa de lèxic.

Nom també important és Ishag ben Natan, poeta que visqué en el Call vers 1347 i que entre altres feines, es dedicà a traduir el comentari que el persa Muhammad al-Tabrizi havia fet a l'obra de Maimònides.

Podem citar finalment el Rabí Simeó ben Sémah Duràn, jurista, metge i polemista. Després d'una falsa conversió (any 1398), decideix fugir de Mallorca i es trasllada, amb la seva família, a la vila d'Alger. Escriptor de tendència fortament religiosa tengué profitoses relacions amb el gran rabí de la comunitat algeriana, el barceloní Ishag ben Sesset Perfect, famós poeta litúrgic, al que succeí en el càrrec. Ben Sémah Duràn composà poemes per a les festes més senyalades de l'any religiós, principalment, Pasqua, tabernacles i Kippur o dia de l'expiació. També és autor d'una sèrie de "tehinnot" o pregàries poètiques per a un cicle de cint-i-cinc dissabtes on es fan súpliques contra la sequera, la pesta i les persecucions. Dins de la seva obra, el poeta es planteja tots els problemes de l'existència. Testimoni de l'angoixa d'una gent sotmesa a l'injustícia inquisitorial. Parla el rabí Simeó, a una de les seves elegies, de la glòria passada a Terra Santa, essència del benestar espiritual i de la pau del poble, època antiga que tan cruelment contrasta amb la realitat del seu segle. Ω

Miquel López i Crespí

Quan es construí l'església i el col.legi de Montision s'aprofitaren parets que pertanyien a cases jueves antigues. Avui en dia encara es poden apreciar, al darrera del temple jesuític, al carrer de Sant Alonso, restes d'antics portals d'aquestes llars hebraïques tapiades després de la destrucció del call el 1435.

El carrer de Montision és un dels principals carrers. L'església del mateix nom es construí damunt el solar on es trobava la sinagoga major del Call.

La influència dels savis Jueus dins l'Escola de Cartografia Mallorquina de l'edat mitjana

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

L'escola de cartografia mallorquina es refereix a un conjunt de cartògrafs que van treballar a Ciutat de Mallorca entre els segles XIV i XVII. La cartografia fou una feina molt important dins el desenvolupament de la marina i el comerç. Els navegants i els mercaders necessitaven cartes marítimes i mapes bastant precisos del món conegut en aquella època. Aquests mapes es conserven avui en dia a diverses biblioteques d'Europa. Hi ha dues castes de cartes marítimes,(bastant precises i luxoses si tenim en compte el temps en que es van realitzar), les nàutiques i les nauticogeogràfiques. Les cartes nauticogeogràfiques eren les que portaven més informació. A elles s'incloïen dades mitològiques, llegendàries, hidrogràfiques, demogràfiques, històriques, orogràfiques i heràldiques. Els mapes contenien tots els ports del món conegut en aquell moment, és a dir, dels continents d'Àsia, Europa i Àfrica . Sens dubte la carta marítima més important dins la cartografia mallorquina, i podem dir catalano-aragonesa és l'Atles Català dibuixat pels Cresques, Abraham i el seu fill Jafuda, que visqueren al Call de Mallorca durant el segle XIV. Jafuda va viure també part del segle XV, son pare morí a començaments de l'any 1387. Que fossin coneguts a tot el territori dels Països catalans ens fa una idea de la importància que van tenir i encara tenen dins la història de la cartografia, gaudien de la confiança del rei Pere IV, el Cerimoniós. Tenen la seva figura de cera dins el museu del foro de Mallorca, ja que la seva fama i el seu record ha perdurat fins al dia d'avui, l'escultor Jaume Mir té dins el cap el projecte de fer una escultura per fer lis un homenatge, esperem que aquesta idea es pugui posar en pràctica algun dia .Els Cresques vivien molt a prop de l'horta del Temple. El 1381, Carles V de França envià un missatger per encarregar a la familia Cresques un mapamundi, ja que coneixia de bona tinta la fama d'exactitut i perfecció dels cartògrafs mallorquins. Altres cartògrafs de la Mallorca jueva són per exemple Samuel Corcós batiat després amb el nom de Macià de Viladesters, que fou alumne de Jafuda Cresques. Joan de Viladesters fou alumne del seu germà Macià. A partir de mitjans del segle XV ja trobam tan sols noms cristians, sobretot després de la destrucció del Call el 1435, en que es van convertir en massa molts de jueus del Call. Els que restaren fidels a la fe d'Abraham, d'Isaac i de Jacob moriren com a màrtirs a les fogueres de la Inquisició. L'Atles català de la família Cresques es conserva avui en dia a la Biblioteca Nacional Francesa de París i es pot consultar a les seves planes d'internet. Ω

El conegut carrer de l'Argenteria guarda l'esperit del comerç i de l'art de l'orfebreria. Una feina, la fabricació de joies, molt delicada i detallista, conreada per molts d'hebreus d'arreu del món, avui en dia i més encara els segles anteriors, seguida pels descendents d'aquests jueus mallorquins, seguint així l'ofici dels seus avantpassats.

Al carrer de les monges nasqué i visquè un gran literat del moviment de la "Renaixença", Marià Aguiló (1825-1897), un gran patriota descendent de jueus conversos. Una placa commemora el seu naixement.

Des de "El Call" amb enyorament

PER MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

L'any 1976 vaig assistir a una funció de cinema que m'impactà de manera molt determinant. Es tractava de l'estrena de la pel.lícula "Mosè"(Moïsses), una magnífica coproducció de la ITC/RAI TV i al llarg de la qual el director Gianfranco De Bosio ens narra amb belles imatges i notable fotografia la gesta de l'esmentat profeta, cap i organitzador del poble d'Israel. Els papers principals interpretats per Burt i Willia Lancaster, Irene Papas, Ingrid Thulin i altres estels del firmament cinematogràfic comptaven el seu bíblic missatge amb una música "nacionalista", composada i instrumentada per Ennio Morricone. Aquella horabaixa inoblidable em va decidir a escriure una trilogia sobre el tema del poble d'Israel a la nostra illa, és a dir, entorn a tota l'època del que fou el call mallorquí i després pels injustos condicionants de la història, la minoria marginada dels xuetes. Així vaig escriure "Memòries secretes de Cristòfol Colom"("La Magrana", Barcelona 1983), "El Xueta" (Pòrtic, Barcelona 1984) i "Contes del Call"(Moll, Mallorca 1984), totes tres documentades; amb recreació acurada de l'ambient d'època i on per matar la tradició de sempre els herois ja no eren els cristians vells sinó els semites més proscrits. L'aplec llegendari dels jueus de Mallorca completat amb la teoria d'un Cristòfol Colom jueu i d'un xueta reivindicatiu del segle XIX. Tot plegat és un ventall narratiu entorn al nostre call que cobreix sis centúries. Ω

La reixa d'entrada al call es trobava al final d'aquest carrer. El barri jueu es tancava a la posta del sol, de forma que els seus habitants no poguessin sortir.

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

Cediria amarrament al club nàutic s'Arenal a canvi de compartir barca de pesca esportiva. Tlf. 971 74 05 25.

Cerc casa amb piscina, 3 ó 4 habitacions per a temporada d'estiu 1999. Tlf. 971 86 40 91.

Venc pis a s'Arenal prop de la platja. 971262046.

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualque vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

Jubilat de 60 anys, s'ofereix per cuidar jardí, garaix, xalet, etc. Carnet de conduir camions i cotxes. Tel. 971477217.

Cerc al.lota en règim aupair. 28.00 mensuals, cuidar nadó 11 mesos, matrimoni fent feina fora, Cridar de 8-8'30 matí o a partir de les 10'15 del vespre. 971757831.

PERSONALS

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviume: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n 'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Oculls i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes,29- 07670 Porto-colom.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Óscar, C/ Ausiàs March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel Gonzàlez-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al.lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en temes de parella i català. Prometo respondre. La meva adreça és: Miquel Àngel Rodriguez; Pl. Poeta Juan Boscán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al.lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

Som un alemany de 38 anys, cerc amigues i amics per a sortides i més. També vull estudiar la llengua mallorquina. Escriu-me a la Bústia Postal 97 - 07080 Ciutat.

Sóc un noi de 31 anys. Solter. No minusvàlid. Voldria mantenir correspondència amb noia minusvàlida que tengui bon caràcter, culte, es senti sola. Escriu a la Bústia Postal 163 - 08400 Granollers (Vallès Oriental).

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel.ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

Son un grup de 25 amics de Vila-Real, Castelló. Volem passar, aquest estiu, una setmana a finals d'agost o principi de setembre, a Mallorca. Busquem un lloc que no siga gaire car, casa rural o semblant. Som gent seriosa, i preguem que ens telefoneu si teniu un lloc de les característiques que demanem. Elvira Bufom 964 527 451.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ense-nyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la *Fundació per la Pau* (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicomes

Vos recomanam boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espa-nyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusa. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Enseniansa a Dittansia de'la Yenwa Andalussa) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la direicion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meva col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: **http: //www. estelnet. com//lluita.**

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellers de Mallorca, necessitam gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Fes-te Casteller!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals,10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriviu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Frares,49. Cat-07701 Maó.Menorca.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuam alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectória provada arreu del món, molt adabtable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriviu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengues minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives.** Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136

Tomàs Forteza, 24 • 462686

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuitament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtongo Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, camvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieume Informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnart-44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. http:/www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC I SANT Lluc, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evangeli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braile en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritatge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o policromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

Lloc cafeteria gran a s'Arenal. Venc aparcament per a dos cotxes, zona escoles de s'Arenal de Ciutat. 971162046.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel. .....

ATENCIÓ
- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA

Quan hagis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

Exigeix
EL CATALÀ a les empreses!

La **llengua catalana** encara no és una llengua normal. Hem reclamat sovint a les administracions estatals que la respectessin, a les catalanes que la promoguessin, però encara és la pròpia societat catalana la que té la major responsabilitat en defensar la nostra llengua. I la societat catalana som tots i totes tu.

Un dels àmbits on la nostra llengua encara no ha assolit la normalitat és el món de les empreses. els/les consumidors/es hi tenim molt a dir. La legislació vigent ens permet exigir els nostres drets col·lectius en **defensa de la llengua** que ens caracteritza com a poble. De res no ens serveix la legislació si els/les consumidor/es no demanem el que ens pertoca. La darrera responsabilitat és nostra.

Per això, la **Plataforma per la Llengua** et demana que:

exigeixis el català com a consumidor a les empreses de distribució

demanis productes etiquetats en la nostra llengua

protestis a les grans empreses productores que sistemàticament es neguen a etiquetar en català, discriminen així la llengua

demanis la retolació en català tant a nivell extern com intern, responguis la publicitat gratuïta demanant que te la trametin en català

demanis els prospectes o instruccions en la teva llengua

El català no és una llengua inferior a cap altra, però per a fer valer els seus drets és necessari que reclamem la seva presència amb aquestes i altres iniciatives que vulgis portar a terme.

Si et vols comprometre com a consumidor/a en la defensa de la llengua pots col·laborar més intensament en les campanyes que desenvolupa la Plataforma tractant de complementar, mai de substituir, la pressió social que hem d'exigir com a consumidors i consumidores

PLATAFORMA PER LA LLENGUA

Nom Adreça Població Codi Postal Telèfon e-mail

QUI DECIDEIX?

Pel·lícules doblades al castellà 94% (dades 1997)
Pel·lícules doblades al català 6%
Pel·lícules subtitulades al castellà 99% (dades 1997)
Pel·lícules subtitulades al català 1%

AQUESTA SETMANA EN CARTELLERA

cinema en català 2%
cinema en castellà 98%

EXIGEIX EL CINEMA EN CATALÀ
Defensa els teus drets.

(Estatut d'Autonomia, article 3.3 *La Generalitat garantirà l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i crearà les condicions que permetin d'arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya).*
Actua
Truca a l'OCUC (Organització de Consumidors de Catalunya) (Tel 93 417 30 09), Truca al Síndic de greuges (Tel. 93 301 80 75), queixa't al cinema,....

Plataforma per la Llengua. Tel 93 284 81 03

L'ESTEL
INFORMA'T INFORMA'T
INFORMA'T INFORMA'T
TEL.: 971 26 50 05

ÒPTICA CIUTAT
CTRA. DE VALLDEMOSSA, 20 TEL./FAX: 971 75 95 98
CARRER MANACOR, 63 TEL./FAX: 971 46 37 77
PALMA DE MALLORCA

RESTAURANT S'HOSTALOT
Menú dies feiners: 800 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada
Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

RIOSSA
Inmobiliaria Immobiliària Immobilien Real Estate
☎ 971 250 156
Fax 971 273 353
Adrià Ferràn, 16
07007 Palma de Mallorca
Illes Balears(España)

Restaurant Cas Carbone
Dimarts tancat
Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

RESTAURANTE Casa Jacinto
c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

Comprau productes etiquetats en català.
on la qualitat i el respecte al país s'agermanen
ERC

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

RESTAURANT S'HOSTALOT
Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada
Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

OPEL GM
SERVEI OFICIAL
SERVIAUTO ARENAL S.A.
Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

AGENT DE:
Cia Balear de Cargas, S.L
Mosca Marítimo, s.l.
TransMallorca s.a.
Transports a Península i Balears
Carrer dels Conradors, 46 • Nau A 1 - Cantonada Muntanya
Telèfons 971 605 097 - 971 604 239 - Fax 971 604 845
07141 POLÍGON INDUSTRIAL MARRATXÍ - MALLORCA

Toldos ARAGON
ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA
Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 **07008 - Palma de Mallorca**

Toldos FRAU
Carrer de Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de Mallorca

L'ESTEL. SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

Fa 3 anys que en Miquel Alsamora de sant Joan va a vendre hortalisses a la Plaça de Pere Garau de Ciutat.

Fa 33 anys que la Família Tugores va a vendre al mercat de Pere Garau.

Fa 8 anys que en Pep Barceló i na Maria Segrera van a vendre els seves hortalisses a la Plaça de Pere Garau de Ciutat.

Fa 2 anys que els germans Verdú de santa Maria del Camí obriren la Immobiliària Riossa a la barriada de son Coc de Ciutat.

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XXXV)

Regnat de Ferran d'Antequera (1410-1412)

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

"Assolida l'alienació del sotmès per mitjà (bàsicament) de la coerció física, la tasca del colonitzador es concreta en mantenir aquest estat d'alienació i a convertir-lo en el seu (nou) estat "natural", per ço la colonització significa sempre la falsificació de la història, o àdhuc la seva anatematització".

1414-1435: La reina Joana II governa Nàpols. Hi ha dues faccions: la pro catalana de Gianni Caracciolo i la pro angevina del condottiero Francesco Sforza, recolzat per Gènova.

15.8.1414: S'apleguen a Morella Benet XIII, el Trastàmara i Vicent Ferrer, per a tractar del Cisma d'Occident.

5.11.1414: Queda inaugurat el **Concili de Constança** (1414-1418), als Alps suïssos, patrocinat per l'emperador Segimon, amb l'acord dels reis de França, Anglaterra, Escòcia, Polònia, Suècia, Dinamarca, Noruega i Nàpols. Tema: El Cisma.

13.11-1414: Acaba a l'Església de sant Mateu (Baix Maestrat) la polèmica doctrinal judeo-cristiana.

1.1415: Arriben al Concili General de Constança representants de Benet XIII i Fernando I. El Concili demana d'abdicació dels 3 papes.

18.1.1415: El prior de la Cartoixa de la Vall del Crist (Alt Palància), Fra Bonifaci Ferrer, beneeix el cementiri cartoixà.

1.3.1415: Fernando designa son segon fill Joan vice-rei de Sicília (hi inclou Sardenya i Mallorques!).

hivern-primavera 1415: Gregori XII abdica i Joan XXIII es deposat, però Benet XIII compta amb el suport de Fernando I, i s'hi nega. El Trastàmara desplega la diplomàcia catalano-aragonesa per les Corts europees per a guanyar-se les a la causa del "seu" Papa, però és debades.

5.1415: Insurrecció gairebé general a Sardenya, per l'actitud vacil·lant del marqués d'Oristany. Els sards ataquen els principals castells dels ocupants.

Primavera. 7.1415: El d'Antequera insinua a Benet XIII d'abdicar. El rei cau malalt.

1415: Butlla *Etsi doctoris gentium* del Papa Luna, **màxim exponent de la repressió antisemita medieval :** Apartheid en calls, obligació de vestits identificatius, etc.

El Concili de Constança condemna **Wycliffe** *post mortem*: traduí la Bíblia a l'anglès (llavors una llengua pagesa, no oficial, dominada pel francès o *normand),* i el reformador i patriota txec **Jan Hus** , el qual, tot i ser un personatge admirable, és damnat a la foguera, amb una cadena lligada al coll plena de saïm. El Papa Luna en sembla el responsable directe.

Alfons, fill gran de Fernando pren per muller sa cosina germana, la infanta Maria de Castella, filla d'Enrique III i Caterina de Lancaster. És l'hereu de la Confederació.

El rei escriu al Soldà marroquí Abú Saïd Utman III: *"ºvista una letra o carta morisca vuestra e aquella feyta reducir per el alcadi nuestro* ***de València*** *de morisco en romanç* ***catalanºº".***

Corts a València, on assisteix del donzell Ausiàs Marc.

Nova treva catalano-genovesa, per a retenir Sardenya.

El rei nomena governador de Mallorca el valencià Olf de Pròixida: Tensions, car les franqueses reserven el càrrec a princepatins, però el rei no hi cedeix.

Els consellers de Barcelona i diputats de la Generalitat, al rei: *"monedes stranyesº s'ic entroduyen tant que quaix altra moneda no ic curria".*

Mor l'oligarca barceloní Ramon Savall, quid eixa escrit: *"De neguns homs llurs obres en llenguatge/ no s'entén hui, tan falsat han llur cor;/ malvestat viu e bondat no hic mor;/ pau no s'hic té, en fe, en homenatge".*

8.1415: Enllitat, el rei traspassa les negociacions sobre el Papa a son fill Alfons.

8.12.1415: Alfons malda per vèncer la tenaç resistència del Papa Luna. Alfons i tot Europa pressionen Fernando a fi que abandoni el Papa que li donà la Confederació.

13.12.1415: Conveni de Narbona: el Concili de Constança admet el clergat de Benet XIII i li'n retira l'obediència. Fernando I hi accedeix.

1415-1416: Fernando I va trencar amb l'oligarquia catalana que l'havia afavorit. La negació del rei a pagar l'arbitri del vectigal (un impost de Barcelona) fa que la facció barcelonina de la Biga (els Fivaller, Galves, Desplàº) se li oposi.

Guillem de Narbona torna a Sardenya amb gent armada.

Ca. 1415: Neix a Valls el futur pintor gòtic Jaume Huguet.

1415-1435**:** Alça moderada de preus i salaris al Regne valencià.

6.1.1416: Memorable *Sermó de Perpinyà* de Vicent Ferrer, en el qual abandona el Papa Luna, amb l'aprovació del rei. Finalment el Papa qui lliurà Catalunya a la dinastia castellana és abandonat pels seus afavorits.

3.1416: Acord entre Fernando i els independentistes sards.

1.1416: Pacificació de Sardenya.

2.4.1416: **Fernando d'Antequera mor a Igualada.** Les fronteres entre Castella i la Confederació queden obertes al comerç però *"darrera la seva figura s'aixecarà ben aviat l'espectre de la guerra civil"* (Jaume Vicenç). Jeu soterrat a Poblet.

1416: Aplec d'arquitectes d'arreu Catalunya pels problemes tècnics de la catedral (gòtica) de Girona.

Fundat el Monestir gòtic de sant Jeroni de la Murtra a Badalona.

Relació d'estudiants del Col·legi Universitari dels espanyols, a Bolunya (Itàlia): hi trobam un *"Martinus de València, de Catalonia".*

Vicent Ferrer predica en català a Tolosa del Llenguadoc, *"on els forasters i estrangers copsaven el significat dels seus mots, els comprenien i contaven en llurs pròpies llengües com si fossin compatriotes i parlassin la llengua d'ell".* Abundosos testimonis escrits del **miracle a favor de la comprensibilitat internacional de la llengua catalana:** fins i tot l'entenen els bretons i flamencs. Vicent Ferrer predicava *"in sua vulgari idiomate Catalonie seu Valentino".* Val a dir que els sermons vicentins, en acolorit llenguatge col·loquial, sovint apocalíptics i penitencials, duraven fins a 6 hores.

Sala capitular de Pedralbes (Barcelona), gòtic d'en Guillem Abiell.

Establiment del Consolat català a Modo (la Morea, Grècia).

"Al punt que hom naix comença de morir..." Pere March 1338?-1413

Al punt que hom naix comença de morir,
E, morint, creix, e, mor tot dia,
Que un pauc moment no cessa de far via,
ne per menjar ne jaser dormir,
Tro per edat mor e descreix a massa,
Tant que així vai al terme ordenat
Ab dol, ab gauig, ab mal, ab sanitat,
Mas pus avant del terme null hom passa.

Trop és cert fait que no podem gandir
A la greu mort, e que no hi val metgia,
Força ne geny, rictat ne senyoria
E trop incert la jorn que deu venir,
Com, quan en on, que tot arnès traspassa,
E no li té prou castell, mur ne fossat,
E tan lleu pren la neci co'l senat,
Car tots som uns e forjats d'una massa.

Bé sabem tots que hic havem a-z eixir
O tard o breu, que no hi val menestria.
Breu és tot cert qui pensa ho saubria,
Mas lo foll hom no se'n pot cosir,
Que, remirant sa carn bella i grassa,
E el front polit e lo cos ben tallat,
ha tot lo cor e lo sent aplicat
Als faits del món, que per null temps no es llassa.

Si bé volem un petit sovenir
Com som tots faits d'àvol marxanteri,
E el sútzeu lloc on la maire ens tenia,
E la viltat de què ens hac a noirir,
E, naixent nós, roman la maire llassa,
E nós, plorant de fort anxietat,
Entram al món ple de gran falsedat,
Que adés alciu e-z adés nos abraça.

Oh, vell poirit, ¿e què poràs tu dir,
Que et veus nafrat tot jorn de malaltia?
Missatge cert és que la mort t'envia,
E tu no el vols entendre en-z ausir.

Mas com a porc qui hats en la gran bassa
De fang pudent, tu et bolques en pecat,
Disent, tractant, fasent molt mal barat
Ab lo cor fals e la mà trop escassa.

De cor preion deuríets advertir
En l'estat d'hom qui tots jorns se canvia,
Que el ric és baix e el baix pren manentia,
E el fort e el flac sap enfortir.
E el jove sa dolor breument l'acaça,
E mor tan lleu co'l vell despoderat,
E el vell mesquí fai lleió de son gat
E pensa pauc en la mort que el menaça.

Dieus sap per què lleixa mal hom regir,
O foll, o pec, e los bons calumnia,
Que tal és bo, com no té gran bailia,
Que és fer e mal, si hom poc aconseguir;
E tal humil, quan és monge de Graça,
Que és ergullós, quan ha gran dignitat;
E tal regeix una granda ciutat,
Fóra millor a porquer de Terrassa.

Qui bé volgués a Dieu en grat servir
e-z en est món passar ab alegria,
tot son voler a Dieu lleixar deuria,
e no pas Dieu a son vol convertir;
Car Dieus sap mills a qui es tany colp maça
Per acabar o qui tenir plagat
Per esprovar o fer sa volentat
D'açò del sieu, e que es raisó que es faça.

Dels Paire Sant hai ausit, quan traspassa
D'aicest exil al Juí destinat,
Que dits: "¡Er fos ieu un bover estat,
Que honor d'est món a pecats embarassa!"

Eu, Peires March, preguí Dieu que a lui plaça
Donar-me cor e voler esfroçat,
Que-z ab plaser prenda l'adversitat
E sens ergull lo bé que breument passa. Ω

Les eleccions que s'acosten

ES JAI DE SA BARRAQUETA

Les eleccions són cada vegada més a prop i això es nota a l'ambient polític, sobretot dins les files del PP, comprovant cada vegada més la inoperància d'aquesta organització d'amiguets.

Inoperància en previsió com per exemple: A mitjan mes de setembre, el conseller de Turisme, senyor José Mª González Ortea, va dir que estava incentivant "contactes" amb diversos grups de pressió per aconseguir en un "breu termini de temps" un "esborrany" per a crear un "projecte" que reguli el creixement turístic. És possible agrupar en tan poc espai tants substantius relatius i provisionals? És que el senyor González no sap el problema turístic i la tan desitjada desestacionalització?

A finals de setembre li va tocar a la presidenta d'EMAYA, senyora Maria Crespo i els seus greus errors de previsió d'aigua per a Mallorca. Senyores i senyors! Després de tanta història , de si el vaixell d'aigua si o no, tenim com a resultat que la qualitat durant l'any 1999 no està assegurada.

I del Parc de les Estacions, ni en parlem. Passa l'hivern, l'estiu, la tardor, i no comencen les obres per problemes burocràtics i d'altres tipus i, ara, tan a prop de les eleccions, comencen les feines. És això casualitat o nefasta ineficàcia?

Novembre: el PP rectifica i anomena fill adoptiu a Llorenç Bisbal (sense comentaris. També durant aquest mes, el Suprem va vetar el Govern el cobrament de l'impost ecològic per estar recorregut. (I això què?)

I per rematar el que hem vist fins ara, estan els pressuposts de la Comunitat balear: "reflecteixen el major autogovern balear" (paraules del senyor Rami). Resposta: "Ja ja ja ja ja ja!. Tot això i el que suposam que veurem durant aquest any, només farà falta observar com poc a poc aquest PP s'enfonsa tot solet. I és que no necessita ningú/ Ω

ÒMNIUM CULTURAL

Sra. Ministra,

No hi pot haver una història d'Espanya unitària, la història de Catalunya no és la història de Castella.

Sra. Ministra,

A la península Ibèrica no hi va haver una Reconquesta. N'hi va haver, com a mínim, dues: la de Guifré el Pelós i la de Don Pelayo.

Fa 2 anys que n'Alfred de Teba de Badia Gran, s'associà amb en Miquel Prats de Ciutat per dur en franquícia l'Agencia d'Assegurances Mare Nostrum a la barriada de son Coc de Ciutat.

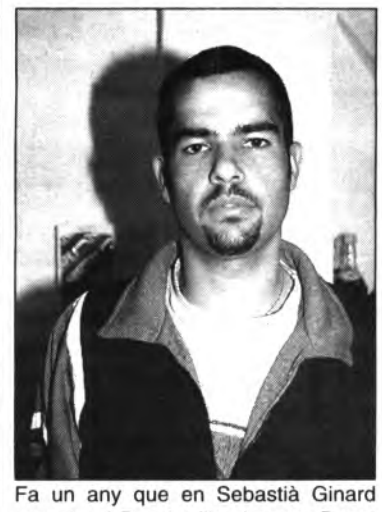

Fa un any que en Sebastià Ginard regenta al Bar Jordi's al carrer Benet Pons i Fàbregues de Ciutat. Són del Mallorca i del Barça. També hi van els aficionats a les carreres de bicicletes.

Fa 3 anys que en Rafel Marin de Sevilla regenta l'empresa de confecció CONFYCOM a la barriada de la Coloma de Ciutat. Confecció de roba per a hostaleria i arranjaments de la roba del "Corte inglés".

Fa dos anys que en Francesc Gaona de Barcelona regenta la immobiliària Gaona a la Barriada de Pere Garau. Abans estava a una primera planta a les Avingudes. El trobareu al 971 248 841

INFORMACIÓ AL CIUTADÀ

DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL

DOT

Creixement sostenible

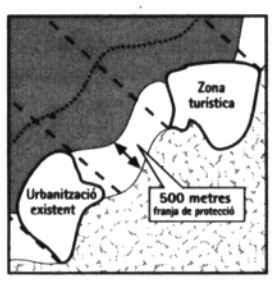

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS LITORALS

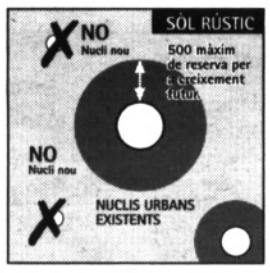

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS AÏLLADES

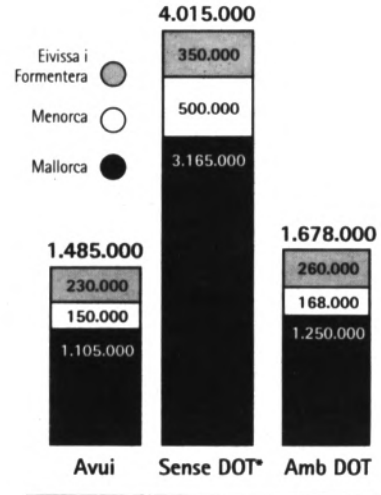

REGULACIÓ DEL CREIXEMENT DE POBLACIÓ

Quina protecció fan les DOT?

Hi ha una sèrie de mesures que s'aplicaran automàticament quan siguin aprovades les DOT al Parlament:

- Prohibició de fer urbanitzacions a menys de 500 metres de la costa (100 metres, en el cas de Formentera)*
- Desautorització de totes les urbanitzacions en sòl rústic que formin nucli aïllat, no contingu a un nucli existent*.
- Els habitatges unifamiliars fora dels nuclis no es podran construir a menys de 250 metres de la mar.

S'aplicaran altres mesures, una vegada aprovats els plans territorials parcials que pertoquen a cada municipi:

- Establiment d'un límit d'expansió anual de cada nucli de població.
- Establiment d'un límit total de creixement per illa.

* Aquestes mesures desclassifiquen tots els projectes d'urbanització a qualsevol fase de tramitació, excepte si les obres han començat o si es fan en sòl urbà.

Les Directrius només redueixen el sòl urbanitzable?

No. De fet, la determinació més important de les Directrius no és la que converteix en rústic el sòl urbanitzable avui, sinó la que impedeix que el sòl es converteixi en urbà. Perquè la mesura més important consisteix a limitar el creixement per al futur i fer que totes les Illes puguin oferir nou sòl dins uns límits del 10 per cent en 10 anys i organitzat al voltant dels nuclis existents.

Quant de terreny quedarà com urbanitzable, a Mallorca?

Es retallen en més d'un 60% les possibilitats d'urbanitzar que hi havia abans de les DOT. Però es garanteix el creixement dels nuclis existents amb un anell de reserva per al futur. El terreny urbanitzable a Mallorca només podrà créixer un 1% anual en els propers 10 anys.

Les Directrius d'Ordenació Territorial és la llei que regula el creixement de les nostres illes, protegint les nostres costes i el sòl rústic. Una llei que aconseguirà que, entre tots, facem les Illes que volem.

Més informació: http://www.caib.es/dot

Les Illes Que VOLEM

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral

Tots els feixistes són nacionalistes espanyols

Marià Sànchez Soler, nascut a Alacant, és periodista de professió. Després de publicar Los hijos del 20-N, un estudi sobre el feixisme postfranquista, ara acaba de veure la llum el seu darrer llibre, Descenso a los fascismos.

-Acabes de publicar ara un nou llibre sobre el feixisme, després d'haver escrit Los hijos del 20-N. Per què has vist la necessitat de publicar-lo ara?

-La veritat és que es tracta d'una actualització del primer. És una forma de mantenir l'atenció sobre els moviments feixistes, ja que aquests no han desaparegut, potser canvien de forma i actualitzen el discurs, però hi són. A Los hijos del 20-N vaig analitzar el que queda de la transició a la democràcia, les restes del franquisme principalment, mentre que a Descenso a los fascismos faig una revisió, una actualització, de xifres i sigles on, per exemple, parlo més del discurs contra la immigració que determina el principal discurs de tall lepenista, i que té un abast més europeu. Crec que és un treball que cal fer cada cert temps.

-Hi ha un ressorgiment del nacionalisme espanyol, sobretot en les declaracions d'alguns polítics de partits d'àmbit estatal quan parlen del perill de desvertebració d'Espanya. Creus que això pot esdevenir un referent per a una part de la dreta, fins ara instaurada a les files del PP?

-Jo crec que no tot el sector neonazi té com a tema central el nacionalisme espanyol, tot i que és evident que tots els feixistes són nacionalistes espanyols. El que passa és que el que ells diuen separatistes continuen sent l'enemic, de la mateixa manera que també posen a la seva llista els immigrants, la gent sense sostre i molts joves que han tingut la mala sort de creuar-se en el seu camí. Però el nacionalisme espanyol és un tema clau.

-Creus que és des del mateix Partit Popular des d'on es practica aquesta política contra els immigrants i els separatistes, sense la necessitat de recórrer al front més clàssic, el d'el yugo y las flechas?

-Primer, hi ha una política molt a la dreta, molt espanyola i que si no ha estat més forta és per què el PP necessita el suport del PNB i CiU. Jo crec que és una convicció, que el fenomen neofeixista ha estat negat fins ara pels responsables polítics, per part del ministre d'Interior i de la gent que en teoria hauria d'estar assabentada del que està passant. Ha estat negada al futbol i a tots els llocs. Només els fets criminals, que han estat molt forts, han fet que s'hagués de reconèixer que estava passant això. Però jo crec que la política que s'està fent des del govern ja és prou important, en el sentit del deixar fer, el que passa és que s'ha de tenir en compte que gent com aquesta, els neonazis, els feixistes, els intel·lectuals que hi ha darrere, són també un recurs que tenen per a posar-se en un moment determinat una miqueta cap al centre. Si tu tens una cosa a la teva dreta que és més radical a l'hora de defensar els valors tradicionals de l'Espanya nació, doncs sempre et situes una miqueta cap al centre encara que tinguis una política d'aquest tipus. El que passa és que fins ara han negat l'existència d'aquests grups més radicals. Però han ajudat gent, intel·lectuals, gent que publica revistes. Al llibre es pot veure, revistes com Espérides i altres que estan ajudades indirectament per gent del PP.

-Afirmes al llibre que un dels punts forts del feixisme que arriba serà el tema de la immigració i tot allò referit als moviments migratoris.

-En realitat es tracta d'una combinació. Ara està entrenant-se una generació d'activistes que ara té vora vint anys, i ho fan atacant als més febles. És evident que el recurs de la immigració és un discurs molt estès a Europa, on els militants del Front Nacional de Le Pen estan practicant una política molt agressiva contra la immigració, el perill que ve, etc. Però també està el tema dels pobres, de la gent més dèbil.

-L'atac a la gent que és fora del sistema?

-Sí, clar. Tota aquella gent que tingui una idea diferent d'allò d'«España, una, grande y libre», doncs són enemics. Ω

Pau Caparrós
de la revista Lluita

Centenari del Barça

El 29 de novembre de 1889, Hans Gamper fundà una societat esportiva que es digué Futbol Club Barcelona. Aquest senyor, comerciant de professió i de nacionalitat suïssa, va triar els colors blau i grana degut a que eren els colors heràldics del cantó suïs de Ticino, allà on va néixer el senyor Gamper.

Hans Gamper trià el escut de la ciutat de Barcelona, però ben aviat va escollir l'actual, que es una síntesi del que volia ser el club fundat per ell: un equip barceloní (la creu de la ciutat), un equip català (les quatre barres) i un equip de futbol amb personalitat pròpia (els colors blau grana i la pilota).

El primer camp del Barça va ser el Velòdrom de la Bonanova, que l'havien que compartir amb una altra societat esportiva, allà disputà el seu primer partit davant un equip anglès que va guanyar per 1 a 0.

El segon camp va ser l'Hotel Casanovas, després es traslladà a la Carretera de l'Horta per passar a un altre, a Les Corts, fins arribar al Nou Camp, actual seu social del Futbol Club Barcelona.

El Barcelona, al llarg del temps, ha tingut nombrosos èxits esportius. Els mes sonats es varen produir quan va guanyar per primera vegada la Recopa de Europa l'any 1979 davant el Fortuna de Dusseldorf, i sobretot el 20 de maig de 1992 quan per primera vegada va aconseguir la Copa de Europa de Campions de Lliga, guanyant a la Sampdoria per 1 a 0. També cal assenyalar la victòria de la Supercopa l'any 1993 davant el Werder Bremen.

No hi ha cap societat esportiva que tengui tants de socis com el Barça. Si l'any 1900 tenia 32 socis, l'any de les noces de argent 11.277 persones eren socis del Barça, l'any de les noces de or en tenia 30.000, avui en dia en té mes de 100.000 persones. I això perquè no en vol més. Es més fàcil esdevenir membre d'una penya barcelonina que convertir-se en soci del Barça.

El Barcelona es un dels pocs clubs del mon que any rera any acaba el seu exercici econòmic amb superàvit. El actual president, el senyor Núñez Clemente, es un vertader expert en economia. Sap controlar les finances del club. Cada vegada que una pesseta surt del club, ell sap com treure'n mil.

El Barcelona també té seccions esportives que, li han donat prestigi. La que mes, ha estat la de Basquetbol, a més la de hockey damunt patins. Aquestes seccions també li han ajudat a ser gran.

El Barça es més que un club, en temps del franquisme; quan la dictadura havia esborrat tot allò que sonava a catalanitat, aquest club de futbol era la millor representació de Catalunya, fora de les fronteres del Principat. Quan la Dictadura es trobava en el seu més gran apogeu, l'equip blau grana guanyà cinc copes. Per això el cantant Joan Manel Serrat li va dedicar aquella famosa cançó referent al "Barça de les Cinc Copes".

El Barça ha estat de tota la vida una replica cap al centralisme espanyol, no han volgut creure mai que una terra tan desenvolupada com Catalunya vulgui dependre de Castella, regió subdesenvolupada. Aquest club, ha estat sempre maltractat i menyspreat per alguns sectors de la societat. Els seus principals rivals han estat el "Real Madrid" i el " RCD Espanyol".

Un dels fets històrics que més ha demostrat la estima de la afecció als colors blau-grana va ser en temps de la Dictadura de Primo de Rivera.

L'any 1925,quan jugava el Barça en un partit de homenatge a l'Orfeu Català", durant el descans; una banda de musica formada per mariners britànics va tocar l'himne nacional britànic, l'afecció blau-grana el va aplaudir; en canvi, quan va sonar l'himne espanyol; el varen xiular. El Capità General de Catalunya; el General Milans del Bosch va suspendre tota activitat esportiva del club i el camp de Les Corts va ser tancat per un període de sis mesos. Els socis del Barça, varen demostrar una gran fidelitat al club pagant les seves quotes fins que la sanció va quedar exempta .

El Barcelona, ha sabut fer negoci amb els seus productes. La "botiga del Barça" es troba per moltes parts del Principat, Mallorca, València i altres indrets del mon. Clauers, pins, ampolles de cava, vins, patates fregides, barrets, pel·lícules dels partits mes famosos son venuts cada dia a la "botiga del Barça" que amb el slogan "tot el que vulguis del Barça", l'equip blau-grana fa negoci cada dia.

El Barcelona disposa d'un museu inaugurat l'any 1985. Es troba dins el Nou Camp, des de que es va obrir al públic, ara fa catorze anys, s'ha convertit en el segon més visitat de tot el Principat de Catalunya. tinguem en compte que a Catalunya es terra de molt bons museus (el més visitat es el Museu Picasso).

Arreu del món, el Barcelona té mes de mil penyes. Aquestes es poden trobar des de la comarca del Barcelonès, Madrid, Rússia, Argentina, Xina, Estats Units i fins i tot a Austràlia. Mallorca es la terra a on es troben més penyes després del Principat.

Es pot dir que el futur de aquesta societat esportiva que enguany farà el seu centenari, es molt optimista, degut a que té unes molt bones fons de ingressos, una afecció única dins el mon, que sempre, allà on es trobi el club blau grana està amb ell.

A més, té una forta influencia en el mitjans de comunicació, sobretot a TV3 i això el fa encara més gran.

Molt d'anys al FC Barcelona i que pugui celebrar el seu centenari guanyant algun triomf important, com el que va aconseguir l'any 1992 amb la Copa de Europa.

! Visca el Barça !. Ω

Miquel Alemany i Bal·le

Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i Nacionals

Bielarús existeix

FERRAN LUPESCU

Si a l'Europa d'avui mateix es dóna un cas escandalós d'opressió nacional, aquest és el de Bielarús; més encara si tenim en compte que es tracta d'un Estat independent. Hom ha cobert aquest país d'una autèntica xarxa de desinformació (començant pel nom de "Bielorússia" que li ha estat atribuït) i de desprestigi, enmig de la ignorància general, de manera que els esdeveniments "lukaixenkistes" (de què parlarem més avall) han causat tanta perplexitat com indiferència ("són russos, al capdavall"). Amb el present article pretenem contribuir a desfer la barrera de silenci i tantes altres barreres que ens amaguen Bielarús, per tal de donar a conèixer aqueix país i la seva causa nacional. Vol ésser una acció -modesta, però real- de solidaritat internacionalista envers Bielarús. Alhora, provem d'analitzar (amb més de rigor que l'habitual en els "grans" mitjans de comunicació) un fenomen en ple desenvolupament: allò que podríem definir com l'intent, per part de l'élite russa, de reconstruir l'antic imperi, tot començant, precisament, per la reabsorció de Bielarús.

Aspectes identitaris

D'antuvi, cal aclarir que el nom del país, Bielarús, no significa pas "Rússia Blanca", com massa sovint hom afirma alegrament, sinó "(la) Rus Blanca; on Rus no és cap adjectiu, sinó el nom de la Rus de Kíev, antic Estat eslavoriental de què prové l'estatalitat -que no pas la nacionalitat- bielarussenca; i on Blanca sembla referir-se al color dominant en el vestit popular-tradicional, o bé a l'accepció etimològica (eslavònica) de blanc com a "lliure í (perquè el país no fou conquerit pels mongols, en contrast amb la resta de l'antiga Rus). La forma "Bielorússia", en canvi, prové de Belorússia ("Rússia Blanca), nom colonial rus, deformació de l'autòcton. Arran de la Tercera Independència (1991), l'Estat bielarussenc exigí d'ésser designat internacionalment amb el nom genuí (en usos oficials, almenys); de llavors ençà, han anat multiplicant-se els camps d'aplicació de formes com Belarus (en anglès) o Bèlarus (en francès).

***

La cultura bielarussenca parteix d'una simbiosi entre els orígens eslavorientals, l'orientació històrica envers l'Europa Central i els elements d'arrel bàltica. Hom acostuma de caracteritzar el poble bielarussenc com a amable, pacífic i acollidor. I hom hi subratlla la saludable mancança tant de tendències xenòfobes com d'hostilitat envers les minories nacionals, alhora que el radicalisme social: la igualtat i la justícia es compten entre els valors socialment més preuats entre els bielarussencs. Donats els anhels igualitaris que distingeixen aquest poble, a Bielarús la Revolució d'Octubre plogué sobre mullat; i, en aquest sentit positiu, el bielarussenc mitjà constitueix l'exemple més exacte de l'homo sovieticus.

***

Els bielarussencs són àmpliament majoritaris en llur propi país (79,8 % el 1989) i estan distribuïts uniformement pertot del territori. Dels prop de vuit milions de bielarussencs ètnics de Bielarús, la gran majoria -tot i el coneixement generalitzat del rus i el seu elevat prestigi social- tenen el bielarussenc com a primera llengua: era el cas del 83,5 % el 1979 (i del 93,2 % el 1959, just en iniciar-se la criminal russificació de l'ensenyament). L'auto identificació nacional està més estesa encara: fins i tot aquells bielarussencs ètnics lingüísticament russificats es declaren bielarussencs (i no pas russos), a banda que compten amb un grau o altre de coneixement de la llengua nacional. Els bielarussencs se saben bielarussencs i, com a tals, diferents tant dels russos com dels polonesos (i dels ucraïnesos); i s'identifiquen amb el concepte de "Bielarús com a país. Malgrat tot, la consciència nacional del poble bielarussenc és relativament feble. Les masses manquen de referents simbòlics i històrico-culturals autoidentificadors; estan supeditades, encara, als soviètico-russoides. I les alternatives impulsades pels nacionalburgesos, que en molts casos es corresponen amb la realitat històrica objectiva, són difícilment assumibles d'antuvi per unes masses populars adoctrinades durant generacions en l'apologia russista del socialisme degenerat. Endemés, bona part dels banderers de les llibertats nacionals són obertament pro capitalistes, i això els aliena les simpaties populars; a ells, i a la part desalienadora de llur missatge. En definitiva: hom no percep la idea de "Rússia com a quelcom del tot aliè. Vegem-ne les raons:

Perspectiva històrica

El poble bielarussenc (belaruski narod) sorgí en el segle X de la nostra era, en aparèixer plenament formada la llengua bielarussenca (belarúskaia mova) com a evolució de l'eslavònic que parlaven diverses tribus paleoslaves al territori de l'actual Bielarús. A partir del segle XIII, Bielarús formà part del Gran Ducat de Lituània, poderós Estat lituano-bielarussenc al si del qual Bielarús esdevingué el centre i la base (com Catalunya al si de la Corona d'Aragó); el bielarussenc n'era la llengua oficial i, com a tal, fou una de les primeres llengües eslaves modernes a ésser escrita i codificada. Aviat el bielarussenc esdevingué una important llengua de cultura. Entre les figures més importants destaca Frantsisk Skarina, traductor i editor-impressor de la Bíblia en bielarussenc (Praga, 1512-1517/Vílnius, 1525-1527). Tant l'ocupació polonesa (s. XVI-XVIII) com la tsarista russa (s. XVIII-1917) comportaren la marginació i la persecució de la llengua (prohibició oficial polonesa, l'any 1697; reiterades prohibicions oficials russes, els anys 1839, 1859 i 1863), així com dels altres signes d'identitat nacional. Malgrat tot, les masses camperoles (la immensa majoria de la població) es mantingueren monolingües en bielarussenc. La renaixença literària, amb fortes implicacions polítco-socials, fou engegada en la segona meitat del segle XIX, i atenyé el zenit en el canvi de segle entorn del brillant grup de les revistes Naixa dola ("Nostre Destí, 1906) i Naixa niva ("Nostre Camp, 1906-1915), on es donaren a conèixer els poetes nacionals Ianka Kupala i Iàkub Kolas, l'historiador Vatslau Lastouski (pare de la historiografia nacional moderna), el polifacètic literat bolxevic Tsixka Hartni, i molts altres de primera fila.

Arran de la Revolució d'Octubre i de la conseqüent recuperació de l'estatalitat pròpia (amb el nom de República Socialista Soviètica Bielarussenca, proclamada el 1er de gener de 1919), hom endegà una activa política de normalització lingüística, cultural i de la consciència nacional, concretada especialment en l'efervescència desalienadora dels anys vint (belarússizatsia "bielarussització, 1923-1930). Emperò, entre els anys 1929 i 1933, la reacció estalinista degenerà en l'extermini o deportació de la major part de la intel·lectualitat bielarussenca (de formació soviètica, en bona mesura). Uns fets agreujats, encara, en el període 1932-1938, per un seguit de purgues que delmaren els quadres del partit i de l'Estat bielarussencs. Així, la pràctica eliminació de les forces vives frustrà la socialització d'una consciència nacional madura. La belarússizatsia fou tàcitament suplantada el 1933 per una línia de russificació ideològico-cultural i de falsificació de la història nacional. I, alhora que a la resta de l'URSS, l'ensenyament de la llengua russa esdevingué obligatori (decret pansoviètic de 13 de març de 1938). La Segona Guerra Mundial resultà catastròfica per a Bielarús: el país patí una llarga i cruel ocupació nazi (1941-1944) que exterminà un quart de la població, devastà el territori (amb les ciutats literalment reduïdes a cendres) i destruí per sempre gran part del patrimoni històrico-cultural. El moviment guerriller bielarussenc fou .particularment massiu; i aquesta resistència es donava en el marc de la lluita dels pobles de l'URSS en general. L'íntima cooperació amb altres pobles soviètics, en un context tan tràgic, feu que la referència identitària soviètica arrelés profundament en les masses bielarussenques. Més encara en ésser alliberades per l'URSS (en el marc de la gran ofensiva del 1944). Es tractava, emperò, d'una URSS que havia deixat d'ésser l'avantguarda de la revolució proletària mundial; i que, a més a més, es presentava com a "germà gran" rus. Posteriorment, la integració ideològica fou consolidada pel massiu ajut pansoviètic a la reconstrucció material, així com per l'elevació del nivell de vida de la població (a partir dels anys seixanta).

El cop més greu per a la coherència nacional bielarussenca vingué amb el khruixtxovisme: mentre que l'estalinisme encara havia respectat arreu l'ensenyament en la llengua materna, la llei educativa de 1959 "permeté" als pares "escollir" la llengua d'ensenyament dels fills. El principi, en si, ja era capciós, en un context sociolingüístic que afavoria el rus; però, endemés, l'elecció dels pares restà sotmesa a l'aplicació manipulada d'aqueixa llei (d'acord amb la doctrina de l'"aproximació entre els pobles" consagrada pel programa del PCUS de 1961). Això impulsà la russificació lingüística de l'escolaritat de manera tan agressiva com insidiosa (i, sovint, il·legal). Els bielarussencs en resultaren afectats de manera especialment greu. Com succeïa als ucraïnesos, i a diferència dels pobles no-eslaus, la distància lingüística envers la llengua agressora era relativament petita. A més a més, Bielarús, a diferència d'Ucraïna, no comptava amb un potencial demogràfico-territorial suficient per a contrarestar el cop en una certa mesura. Com a conseqüència significativa de tot plegat, pels volts del 1990 no hi havia ni una sola escola bielarussòfona a la pròpia capital, Minsk. El poble bielarussenc encara patí una nova tragèdia en un camp igualment bàsic; aquesta vegada, el mediambiental. En efecte: el 70 % de les emanacions radioactives de l'accident de Txornóbil (del 26 d'abril de 1986) anaren a raure a Bielarús, amb tot el seguit funest de malalties, contaminació del subsòl, etc., etc. En ésser revelades oficialment les dimensions exactes de la catàstrofe (el febrer de 1989), es produí un profund trauma nacional; però, simptomàticament, la mateixa notícia es traduí en un desvetllament popular considerable. Des de llavors, anà intensificant-se, fins a esdevenir massiva, la demanda de sobirania (entesa, aquesta, més com a exercici de la dignitat col·lectiva que no pas com a reivindicació de caràctér ètnic); es multiplicaren les manifestacions obreres (encapçalades per la bandera nacional, blanca-roja-blanca) contra la burocràcia protoburgesa; augmentà l'autovaloració lingüística (amb ús

públic creixent de la llengua en els medis urbans, enfront la privatització liquidacionista, i rebuig, també creixent, dels nombrosos russismes introduïts en la parla col·loquial); es generalitzà el consens sobre l'ensenyament en bielarussenc o, si més no, del bielarussenc)...

Com és lògic, en el marc de la crisi final de l'URSS, els fets també es precipitaren a Bielarús. El bielarussenc esdevingué l'única llengua oficial el 1er de setembre de 1990 (en virtut de la llei de 26 de gener de 1990). Bielarús es proclamà sobirana el 27 de juliol de 1990, i independent el 25 d'agost de 1991. Emperò, aquests canvis tan espectaculars no podien esborrar automàticament (menys encara enmig d'una greu crisi socioeconòmica) aquella alienació identitària de la societat bielarussenca a què ens hem referit. Expliquem-nos. Són força vius entre els bielarussencs l'igualitarisme, el comunitarisme, la consciència filosocialista, la voluntat de defensa de les conquestes socials heretades de la Revolució d'Octubre... Però, de forma alienada, aquests principis són identificats per la pròpia gent amb algun tipus de, diguem-ne, "vinculació especial amb Rússia" (per les raons que hem apuntat telegràficament). D'aquesta manera, elements potencialment alliberadors, fins i tot revolucionaris, esdevenen estèrils en forma de filorussisme i d'enyor envers una URSS idealitzada.

La Santa Croada de Lukaixenko contra Bielarús

El 10 de juliol de 1994, davant la sorpresa general, Aleksandr G. Lukaixenko (Aliaksandr Lukaixenka, per als bielarussencs) fou elegit president de la República amb el 81,7 % dels vots. L'astorament és comprensible: era notori que aquest colon rus, ben representatiu del sector més espès de la burocràcia brejnevista, havia estat l'únic diputat del Soviet Suprem de la RSS Bielarussenca a votar contra la independència del país el 1991. En la seva campanya, Lukaixenko havia sabut jugar demagògicament amb el desconcert nacionalitari dels bielarussencs i amb llur horror davant el desastre socioeconòmic causat per la restauració del capitalisme. Després, ja en el poder, ha conservat aqueixa habilitat, i, endemés, s'ha emparat fèrriament dels mitjans de comunicació -manipulats de manera escandalosament feixista-; i d'aquesta manera ha sotmès el poble a una autèntica rentada de cervell. És seva la frase: "No hi pot haver llar, kolkhoz ni nació sense amo". Amb aquesta mena d'armes, en el vergonyós referèndum, d'estil mussolinià, de 14 de maig de 1995, Lukaixenko arrencà del poble la liquidació dels símbols nacionals històrics (tot restaurant la bandera estereotipada usada com a RSS de l'URSS... tan sols des del 1951!); l'establiment de la cooficialitat de la llengua russa (tot posant en perill la política de normalització lingüística que havia estat endegada); i l'adopció del principi de "reintegració amb Rússia" (per a Lukaixenko, la submissió a una Rússia força més enfonsada que Bielarús resoldria tots els problemes d'un cop de ploma).

L'agost següent, els manuals d'història foren revisats per tal de convertir un altre cop el reguitzell d'agressions imperialistes russes en sengles campanyes d'alliberament de Bielarús per part del "germà gran" rus, eternament solidari. La premsa independent ha estat censurada sistemàticament, o bé simplement clausurada per "divulgar infundis". I allà on no arriba la tergiversació alienadora, és més efectiva la brutalitat policial, tan sovint aplicada a les vagues obreres. El 2 d'abril de 1996, Lukaixenko signà (a Moscou) una inconcreta "confederació" de Bielarús amb Rússia ("Unió de Repúbliques Sobiranes"), sense ni tan sols informarne el Soviet Suprem del seu país i malgrat l'oposició d'aquest. Lukaixenko s'avançà a la resposta indignada dels sectors més conscients del poble. Nombrosos líders oposicionistes anaren a parar a la presó -sense cap acusació concreta- o hagueren de fugir del país (cas, aquest, de Zianon Pazniak, carismàtic dirigent del Front Popular Adradjénie, que ha esdevingut el primer exiliat del món postsoviètic). En aquells mateixos dies, desenes de milers de manifestants enarboraven l'autèntica bandera nacional i increpaven les càrregues dels antidisturbis al crit ben significatiu de "Fatxes!". Lògicament, Lukaixenko és força popular entre els sectors imperialisto-feixistoides de la veïna Rússia; segons les enquestes, si s'hagués presentat a les darreres eleccions presidencials russes hauria obtingut cap al deu per cent dels vots.

Les ínfules dictatorials de Lukaixenko, evidents des del primer instant, han anat aguditzantse. En una entrevista concedida a la revista alemanya Handelsblatt (publicada en el número corresponent al 23 de novembre de 1995), ell mateix es comparava amb Hitler, tot reivindicant-lo com a exemple de líder providencial capaç de galvanitzar la nació entorn seu en nom de la "supervivència". I això en un país que, com recordàvem més amunt, fou devastat pel nazisme, a mans del qual perdé un quart de la població! En poques paraules, Lukaixenko no deixa perdre cap ocasió d'ofendre la dignitat nacional del poble bielarussenc; com ara quan es declarà partidari de l'energia nuclear, massivament execrada al país que pateix més intensament les conseqüències del desastre de Txornóbil. Per tal de reblar el clau, el juliol de 1996 Lukaixenko presentava (exclusivament en rus, és clar) un projecte de Constitució, obertament dictatorial i fet a mida, que ampliava el mandat presidencial a set anys i permeti al president nomenar el terç d'un nou Senat prou poderós com per a anul·lar qualsevol iniciativa d'una nova Cambra de Diputats, estructuralment dèbil i de composició controlada. El projecte, a més, atorgava al president la facultat de nomenar un percentatge estratègic de membres del Tribunal Constitucional (que determina la constitucionalitat de les lleis) i de la Comissió Electoral Central (que vetlla per l'honestedat dels comicis). Amb tota la poca-vergonya del món, Lukaixenko justificava el canvi en funció de Rússia: "La nostra república és parlamentària, mentre que Rússia és una república presidencialista; com hem d'integrar-nos-hi sense adequar-nos a aqueixa situació?".

La classe política en ple denuncià les pretensions de Lukaixenko i les qualificà com a cop d'Estat feixista. Entre els acusadors hi havia personalitats tan importants com el president del Soviet Suprem, Siamion Xaretski (declaracions de 10 de setembre de 1996). Tanmateix, la censura omnipresent silencià les protestes a tots. No obstant i això, enmig d'una tensió extrema, tant el Tribunal Constitucional (4 de novembre de 1996) com el Soviet Suprem (repetidament, i per una àmplia majoria que va dels nacionalburgesos fins als pseudocomunistes) desautoritzaren el caràcter vinculant del referèndum que Lukaixenko havia convocat per compte propi amb l'objectiu de fer aprovar la seva Constitució. El president-dictador anuncià públicament que ignorava el veredicte dels representants legítims del poble, i, com a càstig exemplar, procedia a destituir -anticonstitucionalment, com és costum seva- el president de la Comissió Electoral Central, Víktar Hantxar, el qual fou substituït per un titella expert en tupinades. Del 15 al 17 de novembre de 1996, un grup nodrit de diputats (entre els quals l'expresident Stanislau Xuixkévitx) hagueren de tancar-se a la seu del Soviet Suprem -envoltada per la policia- per tal d'evitar una dissolució per sorpresa de la institució, mentre els antidisturbis s'acarnissaven amb deu mil manifestants. Davant aquesta acumulació d'arbitrarietats, fins i tot lukaixenkistes destacats, com el primer ministre Mikhaïl Txikhir, dimitiren i denostaren el colpisme del pseudopresident. La perillositat de Lukaixenko -tant l'efectiva com la potencial, tant per al seu poble com per a l'equilibri estratègic de la zona- alarmà els països veïns: el 20 de novembre de 1996, els governs de Lituània, Polònia i Ucraïna feien pública una declaració conjunta de condemna. Fins i tot les autoritats russes, neguitoses de tenir un aliat tan molest, provaren de mitjançar in extremis. No hi hagué manera d'impedir la celebració del referèndum "constitucional" de 24 de novembre de 1996. Aquest referèndum, a banda d'ésser manifestament il·legal, mancà de les garanties democràtiques més elementals (com remarcaren els mateixos observadors del Consell d'Europa el 27 de novembre de 1996). Tal com s'esperava i era inevitable, el referèndum aprovà la "Constitució Lukaixenko" per majoria amplíssima. El pseudopresident cuità a proclamar-ne l'entrada en vigor (l'endemà mateix, 25 de novembre de 1996), alhora que garantia als opositors un lloc al si del nou règim si abandonaven llurs "ambicions polítiques" (il·legítimes, presumiblement). En resposta a tan amable xantatge, el 26 de novembre de 1996 el Tribunal Constitucional avortava el procés de destitució de Lukaixenko (tot adduint-hi una sobtada "manca de quòrum"), mentre la majoria del Soviet Suprem es transfigurava, dòcilment, en Cambra de Diputats (on són absents o infrarepresentades 150 de les 260 circumscripcions electorals, començant per les urbanes). El mateix dia, els parlamentaris anticolpistes establiren el Comitè Cívic de Defensa de la Constitució, el qual, presidit per Xaretski, des de llavors malda per la supervivència de la legitimitat democràtica de Bielarús. En aquest context ple de tibantors, el veto de la Federació Russa impedí una condemna oficial del règim de Lukaixenko en la cimera de l'OSCE del mes de desembre: aquí, les divergències de tractament entre els casos bielarussenc i serbi són prou il·lustratives del nivell de sinceritat a què arriba el "compromís democràtic" del bloc OTAN-UE. Tal vegada la demagògica proposta ieltsinista d'accelerar la "reintegració estatal" russo-bielarussenca (proposta feta pública el 13 de gener de 1997) pretenia ésser un gest enèrgic del president malalt adreçat a desmentir la seva incapacitat manifesta. Dialècticament, aqueixa incapacitat contribueix a ajornar l'ampul·losa signatura d'alguna "reintegració" que, en la pràctica, vindria a transformar "Bielorússia" en una de tantes províncies de la Santa Rússia... i Lukaixenko en un candidat prou ferm al Kremlin. Ω

El 2 d'abril Ieltsin i Lukaixenko signaven a Moscou un minitractat de principis que, segons sembla, conserva els atributs formals de la independència bielarussenca; els detalls es deixen per a més endavant, ben a desgrat d'un Lukaixenko. Tot sembla fet amb molta pressa. No s'acaba de perfilar ni definir res. Això es dóna enmig d'una nova escalada repressiva a Bielarús, així com en un marc de tensió diplomàtica creixent entre el règim de Lukaixenko i el bloc occidental. En aquesta maniobra populisto-personalista, Ieltsin és aplaudit pels sectors autodesignats "patriòtics i "comunistes; la resta de l'oposició és força reticent al tractat. Mentrestant, augmenten els signes de preocupació dels altres Estats exsoviètics davant allò que perceben com un signe favorable a l'expansionisme rus.

Europa de les Nacions

Fa 15 dies que en Fernando Ordaz de Valladolid regenta la Cafeteria Copi a la barriada de Pere Garau de Ciutat. Despatxa embotits de Castella Lleó i vins de la Ribera del Duero. Cuina casolana castellana.

Na Maria dels Àngels Orfila és la madona jove de Tecnofonia al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat. Ven telèfons mòbils i fixos. Aquesta empresa té sucursals a s'Arenal de Mallorca i a Llucmajor.

Fa 17 anys que en Joan Mates (Boiret) de sant Joan és l'amo dels Tallers RISSEMA, al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat.

Cinema en català, és clar

En el llarg i complicadíssim procés de normalització lingüística, l'exhibició cinematogràfica hi juga un paper que hom no pot menystenir en absolut, bo i considerant que en aquest país tenim l'hàbit o costum de veure films en versions doblades... en castellà. El fet real i quotidià que pràcticament totes les pel·lícules destinades al gran públic siguin vistes en la llengua de Cervantes i que els espectadors catalano-parlants hi estiguin perfectament avesats, fa que les projeccions en llengua catalana es vegin reduïdes al nivell de la plena voluntarietat filantròpica o de les sublimacions compensatòries subvencionades pels respectius executius autonòmics.

La petita possibilitat de veure cinema en català és encara més minsa en els territoris catalans perifèrics -i aquí ens situam nosaltres-, en que les còpies en la nostra llengua ens arriben en comptagotes, entre d'altres coses per problemes de distribució. Vet ací doncs, que els nostres drets individuals, com a ciutadans i com a consumidors, són clarament vulnerats, atesa la insignificant dosi del pel·lícules en el nostre idioma a les quals podem accedir -i no parlem ja de drets col·lectius, a hores d'ara pràcticament inexistents. Altrament, els castellans -els espanyols genuïns- tenen tots els drets (individuals i col·lectius) completament reconeguts. Fins i tot poden exercir els drets personals vagin on vagin arreu de l'Estat, dit espanyol. Per això mateix, el nou ministre d'Educació i Cultura, **Mariano Rajoy,** en la primera declaració que feu com a tal, digué que defensarà els drets individuals -els dels espanyols autèntics, s'entén- enfront dels territorials -és a dir, vetllarà fermament pels drets personals dels espanyols establerts a les colònies catalanes, basques o gallegues... i dels botiflers respectius, naturalment. Veiem, per tant, que les lleis constitucionals esdevenen, a les colònies i demés territoris ocupats, paper mullat.

L'estat de la qüestió s'ha vist agreujat, a més, pel recurs presentat per les multinacionals nord-americanes contra el decret de foment de cine doblat i subtitulat en català de la Generalitat, tot amenaçant de no distribuir pel·lícules a Catalunya per no haver de complir les quotes de pantalla que estableix l'esmentat decret (el qual hauria d'entrar en vigor, en principi el proper dia 17 de març), per bé que posteriorment rectificaren i acabaren assegurant que les distribuirien només en versió original subtitulada. Per aquest motiu el president **Pujol** s'ha apressat a manifestar que els negociacions amb la indústria cinematogràfica de **Hol·lywood** (la que factura, més milions de dòlars als Estats Units després de la indústria bel·lica) per fixar les quotes de català al cinema, seran *llargues i difícils* . En aquestes circumstàncies, hom no pot deixar de recordar els raonament força il·lustratiu que feia un diplomàtic nord-americà en l'excel·lent comèdia de **Billy Wilder, Avanti:** *"Per tot el món em passa el mateix. No em sap greu que els estrangers parlin un idioma estranger, però trob que haurien de parlar tots el mateix idioma estranger"*. Per a ells, és clar, *un millor que dos.* Ω

Andreu Salom i Mir

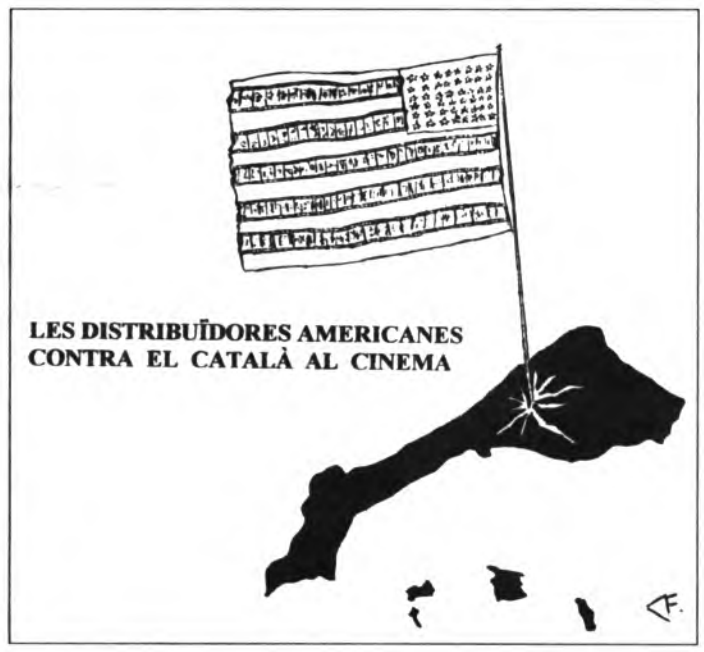

Corrupció en el Premi Ciutat de Palma de Novel.la

Antònia Vicens també ho sabia

Antònia Vicens ha traït com a presidenta de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana els que componen aquest col·lectiu i que mereixen un alt càrrec de major dignitat

En referència a l'article titulat "Gabriel Janer Manila" i que signava Antònia Vicens, he d'esmentar que l'esmentat escrit no és més que una manera d'intentar dissimular el seu trist paper com a jurat en el darrer Ciutat de Palma de novel·la, llançant niguls de fum o tinta com els calamars per amagar una evidència, que no és altra que la més escandalosa corrupció literària, els detalls de la qual tothom ja coneix i de la que se n'han fet ressò tots els mitjans de comunicació de Mallorca i alguns de fora de Mallorca. Enrique Lázaro, Sebastià Bennàsser, Cristina Ros, l'editorialista de Diari de Balears, Gabriel Janer Manila, Joan Pla, i altres coneguts noms de premsa, ràdio i televisió són massa gent perquè ara n'Antònia me vulgui atribuir l'únic protagonisme en la denúncia d'aquest desgavell en el qual ella sí que hi ha estat protagonista. Sembla que a mi m'acusa de doble espia, però els fets l'acusen a ella de doble participant en cas de corrupció. Dic doble perquè per una banda ha traït com a presidenta de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana els que componen aquest col·lectiu i que mereixen un alt càrrec de major dignitat i per una altra banda com l'escriptora que vol esser malgrat trobar-se en aquests moments tan orfena de patriarques i padrins. O per fortuna Mallorca és molt petita i els fets i les obres de tothom, fins i tot les més darreres brutors, són massa conegudes i no és hora ara de fer-nos veure Sant Cristòfol nou. El que jo vull deixar molt clar és que jo pertany a una casta d'escriptor que no accepta en cap de les seves maneres el cinisme, la degradació humana, la manca de tota ètica i de compromís social, la política cultural reaccionària, i tot allò que em pugui fer olor de feixisme, per molt que aquest s'amagui rere la llengua castellana o la catalana. Ω

Miquel López Crespí; Diari de Balears

La Revista de Cinema "Temps Moderns" i Jaume Vidal Amengual

Una de les publicacions més importants de cinema actual és, sens dubte, la revista Temps Moderns que dirigeix **Jaume Vidal**. Temps Moderns és una publicació especialitzada en cinematografia editada a Ciutat (des del març de 1994) pel **Centre Cultural "Sa Nostra"**. Té una periodicitat mensual -amb una tirada de 2.000 exemplars. Redactada íntegrament en català ha esdevingut eina imprescindible per a tots els amants del cinema.

Entre els seus col·laboradors més destacats podríem destacar n'**Antoni Figuera, Josep Franco, Miquel López Crespí, Antoni Serra, Francesc Rotger, Josep Rosselló, Perfecto Quadrado, Camilo José Cela Conde, Enrique Lázaro, Fco. Díaz de Castro, Manel Claudi-Santos**...

Són importants -exemplars de consulta obligada- els monogràfics dedicats al cinema negre, al director Akira Kurosawa, a la història del cinema soviètic, a la comèdia nord-americana... Recordam amb especial deler aquells números que ens descobrien un nou Douglas Sirk o amb aquells altres on podíem constatar tota la força revolucionària d'Eisenstein i Tarkouski. Pensam que el Centre de Cultura "Sa Nostra", els seus organitzadors, el director de Temps Moderns -Jaume Vidal- que fan possible aquesta publicació excepcional, mereixen el reconeixement entusiasta de tots els afeccionats al cinema de les Illes. El poder fruir cada mes, d'ençà l'any 1994, d'una revista de categoria internacional com Temps Moderns és, sens dubte, un privilegi ben especial. Ω

Redacció

Miquel López Crespí guanya el Premi Miquel Àngel Riera 1999 de Novel.la

La Novel.la L'Amagatall es publicarà a la Col.lecció Tià de Sa Real de Sa Nostra

(Els premis Miquel Àngel Riera han aconseguit una quota de de participació gens menyspreable i consolidada. A narrativa el 1997 es presentaren 29 originals, 28 el 1998 i enguany 29. En poesia l'augment ha estat constant. 18 exemplars el 1997, 19 el 1998 i 22 enguany).

Miquel López Crespí i **Manel Marí** són els noms dels darrers guanyadors del premi **Miquel Àngel Riera** en les seves versión de narrativa i poesia respectivament.

El jurat, format per **Josefina Salord**, **Marià Torres**, **Bernat Nadal**, **Roser Vallès** i **Pere Rosselló**, considerà L'amagatall de **López Crespí** l'obra mereixedora del guardó, dotat amb mig milió de pessetes i la publicació del text a la col·lecció Tià de Sa Real.

Així mateix, també decidiren atorgar el guardó a Poemes en gris de **Manel Marí**... El jurat també va recomanar la publicació, atesa la seva qualitat, de l'obra I què en queda dels dies? d'Amadeu Vidal i Bonafont.

"Aquesta és la segona novel·la de tot un seguit en les quals he estat treballant en els darrers anys i amb les que he pretès fer una reconstrucció del món cultural i polític des dels anys trenta fins al darrer franquisme"

Miquel López Crespí, col·laborador de Diari de Balears, explicà que "aquesta és la segona novel·la de tot un seguit en les quals he estat treballant en els darrers anys i amb les que he pretès fer una reconstrucció del món cultural i polític des dels anys trenta fins al darrer franquisme. La meva intenció és novel·lar aquests anys, les generacions que lluitaren per uns ideals de justícia i llibertat".

La sèrie es va iniciar amb la publicació l'any passat per l'editorial Columna de la novel·la Estiu de foc.

L'Amagatall, però, vol reflectir els anys de la por a Mallorca. "És un un homenatge al pobler **Pau Comas**, que per salvar la vida va haver de viure un caramull d'anys amagat dins un forat a casa seva.

Pere Rosselló (esquerra) i Bernat Nadal (dreta), dos dels membres del jurat que han atorgat el premi de novel.la "Miquel Àngel Riera 1999" a López Crespí.

Aquest fet va ser el desencadenant de la novel·la".

La sèrie continuarà amb una novel·la que reflectirà la visió aristocràtica de la història, referirà el que pensaven Villalonga i els seus amics. El títol d'aquesta novel·la serà Nissaga de sang. La sèrie es clourà amb L'al·lota de la bandera roja, que versarà sobre els anys de la transició.

L'escriptor va dir que "els guardons literaris suposen poder publicar amb normalitat, cosa que en un país amb una cultura subdesenvolupada resulta molt difícil. Guanyar també suposa un ajut econòmic important". Ω

Sebastià Bennasar
Diari de Balears

Fa 2 anys que en Pere Joan Nadal de Sóller regenta al Bar Anna a la Soledat. Despatxa berenars i begudes. Abans regentava amb un oncle seu el Bar El Raco de l'Artista a la barriada de Cort, però com que els funcionaris de per allà han perdut molt de poder adquisitiu, ha preferit regentar aquest bar a la Soledat que està ple de ferrers, fusters, mecànics i altres menestrals que mouen molts de doblers.

Fa 18 anys que en Josep Rodríguez de "Granà" regenta el Taller de Persianes Metàl·liques Rodríguez a son Gotleu

Fa 15 anys que en Nadal Planes María de la Salut regenta el Taller d'electrodomèstics Nadal a Son Gotleu. Té el servei tècnic de neveres BUTSIR.

El Teatre Modern a Mallorca

"Les Germanies": El teatre de la Revolta Mallorquí

No sabia encara la capacitat de silenciament i de marginació de les obres autènticament rupturistes i revolucionaries que tenien les nostres classes dominants i els seus servents intel.lectuals

Ara, a qui toca?, l'obra en català (segrestada per la Brigada Social) que havia guanyat el premi "Carles Arniches 1972" a Alacant, havia armat el seu enrenou. Després, amb Autòpsia a la matinada (Premi Ciutat de Palma de teatre 1974) havia continuat amb la meva particular provatura de remoure l'estantís panorama teatral illenc. No sabia encara la capacitat de silenciament i de marginació de les obres autènticament rupturistes i revolucionaries que tenien les nostres classes dominants i els seus servents intel.lectuals. Llavors, a l'any 1975, una nova obra -en la línia del que estava fent Joan Soler i Antich, al qual no coneixia-, Les Germanies, obtenia el premi especial Born a Ciutadella. Potser fos en aquell moment que les "forces vives" (per a no dir mortes) de la nostra cultura decidiren marginar, silenciar el meu teatre. Ja ho estaven fent amb Alexandre Ballester i amb Joan Soler i Antich; ara ho començaven a fer amb la meva obra teatral, i poc temps després ho farien amb el teatre de Llorenç Capellà i altres autors d'avantguarda mallorquins.

En una entrevista publicada per aquell temps (1976) explicava al lector la temàtica de l'obra guardonada amb el Born. Contava a Damià Caubet que Les Germanies era una espècie de collage amb mescladissa de diverses situacions conflictives (la lluita de classes) esdevengudes al llarg del temps en la nostra història. Concretament es feia menció als agermanats, protagonistes d'un alçament popular que, a principis del segle XVI, constituí -com explica l'historiador Josep Juan Vidal- "un dels múltiples conflictes socials, que des del segle XIV, s'escamparen per Europa... Els promotors d'aquest alçament foren menestrals i pagesos, grups que aleshores integraven la major part de la població mallorquina. Les reivindicacions econòmiques els portaren a enfrontar-se amb els membres de les classes privilegiades (cavallers, ciutadans, eclesiàstics, mercaders...) en una lluita armada que pel seu caràcter violent assolí la forma d'una guerra civil" (la forma màxima de la lluita de classes, que dirien els clàssics dels marxisme).

En la revolta dels agermanats s'insertaven escenes de la guerra del 1936-1939 amb la sagnant repressió feixista contra el poble mallorquí i les seves organitzacions (partits, sindicats, ateneus, cooperatives obreres, etc, etc). La idea central que cohesionava tot el conjunt de Les Germanies era la unificació escènica, en una mateixa narració, dels fets del segle XVI i del segle XX. Es tractava de lligar totes les lluites que històricament havia desenvolupat el nostre poble a través dels segles amb la que en aquells moments (començaments dels anys setanta) es donava tant a les Illes com a la resta de l'Estat.

Potser el pla general de l'obra era massa ambiciós, massa agosarat per a un aprenent d'escriptor com ho era jo en aquells moments. El cert és que Les Germanies destacà entre totes les obres presentades al **Born** i el jurat decidí concedir-me aquest guardó especial. Feia poc havia vist a l'estranger algunes produccions del Berliner Ensembler que dirigien els successors de Bertolt Brecht, i sens dubte jo estava completament influit per la forma de dirigir i d'interpretar dels alemanys. El Congrés de Cultura Catalana deia d'aquesta mena de teatre experimental en què jo, instintivament, em situava: "Totes aquestes circumstàncies [maig del 68, etc] determinen el naixement [a les Illes] d'un teatre espontani, intuïtiu, que si bé continua fent-se de manera 'amateur', pren consciència de les possibilitats de comunicació social que ofereix el teatre. Es tracta d'un teatre compromès políticament i estèticament amb els nous corrents d'arreu dels Països Catalans". Ω

Miquel López Crespí

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)

CARLES MANERA, VICERECTOR DE PLANIFICACIÓ ECONOMICO ADMINISTRATIVA UIB

"Tots sabem que la història objectiva no existeix" (Carles Manera)

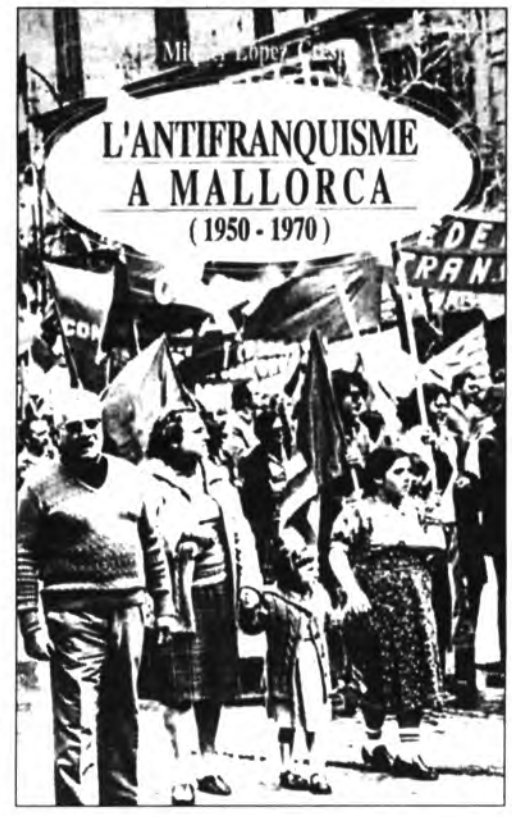

Llibres com el de López Crespí representen una contribució important que, si més no, poden incitar al debat sobre una fase històrica cabdal

Convé assenyalar que l'obra de López Crespí és, sobretot, un recull de records vivencials de forma molt subjectiva: el mateix Miquel ho explicita en les primeres planes del treball, car afirma que no persegueix escriure un llibre d'història "objectiu" (tots sabem que la història objectiva no existeix). Des d'un punt de vista historiogràfic, la recuperació de les històries particulars de persones que visqueren procesos concrets és un fenomen que els col.legues britànics coneixen prou bé. El mestre Eric Hobsbawm, amb els seus estudis sobre el món del treball, ja incidia en el tema de forma palesa. Per cert, el vell professor segueix lúcid com sempre: el darrer que acaba de publicar sobre una nova política per a l'esquerra radical no té desperdici i encaixa força amb el tema que tracta López Crespí. Alguns dels deixebles de Hobsbawm, creadors del *History Worshop* (una experiència única adreçada a historiar les vides d'obrers i obreres a l'Anglaterra cada cop menys industrial del present segle) han perllongat una tasca d'arrels pregones al seu país. Encapçalat per un innovador Ralph Samuel, constant reivindicador de la història popular, el HW s'ha erigit en certa forma en la veu del passat, amb la rigorosa utilització de la història oral en la que el grup n'és expert: Paul Thompson ho demostrà fa uns anys a unes jornades sobre el tema al Monestir de La Real. La tradició marxista dels historiadors socials anglesos ha emfasitzat la necessitat de reivindicar aquest nivell experiencial, ric i poderós, per tal de conèixer el costat generalment ocult en els llibres de text: el dels protagonistes anònims. Aquest instrumental heterodoxe es troba també a les mans d'historiadors no marxistes, com ara Peter Laslett i membres significatius del *Cambridge Group*, que han desenvolupat una tasca encomiable de recuperació de vides quotidianes i d'experiències puntuals.

Aquesta mena d'assaigos personalitzats, com el que ha fet en Miquel, quan encara molts dels protagonistes que apareixen al llibre hi són vius i poden contrastar el que all'a s'indica, constitueix un saludable exercici que caldria sovintejar amb un objectiu palès pels historiadors: en aquest cas concret, reflexionar seriosament sobre l'articulació de la lluita antifranquista a Mallorca

A casa nostra ens trobem a anys llum de tot això. Però llibres com el de López Crespí representen una contribució important que, si més no, poden incitar al debat sobre una fase històrica cabdal. Debat que manca, i molt, entre els nostres intel.lectuals, en el sentit gramscià del terme. Aquesta mena d'assaigos personalitzats, com el que ha fet en Miquel, quan encara molts dels protagonistes que apareixen al llibre hi són vius i poden contrastar el que all'a s'indica, constitueix un saludable exercici que caldria sovintejar amb un objectiu palès pels historiadors: en aquest cas concret, reflexionar seriosament sobre l'articulació de la lluita antifranquista a Mallorca.

El llibre de López Crespí, escrit en un estil clar, directe i sense concessions

El llibre de López Crespí, escrit en un estil clar, directe i sense concessions, no deixa de costat les expressions de combat pròpies de la més estricta clandestinitat. Penso que això li pot llevar força als ulls dels lectors més joves, que no visqueren ni de rampellada els fets que es detallen. Però els que coneixem, en major o menor grau, alguns dels esdeveniments presentats per l'autor hem sentit una mena de nostàlgia, barrejada amb somriures de complicitat, quan es llegeixen certs episodis, talment epopeies d'una resistència probablement molt mitificada... En aquest sentit, l'estil d'Antoni Serra al seu Gràcies, no volem flors em sembla més distant i objectiu, sense que resti valors a la fiabilitat de López Crespí, ni clara subjectivitat a l'obra de Serra. Són dues maneres d'exposar experiències pròpies que afectaren a les mateixes persones que apareixen a les seves respectives obres. (Fragments de l'article de Carles Manera "Antifranquisme i lluita cultural" que aparegué en el Dia del Mundo el 13-IV-1994). Ω

Pollença 1999: Les Vetllades Poètiques del Centre Cultural "Guillem Cifre de Colonya"

De març a juny d'enguany, l'**Ajuntament de Pollença** juntament amb el **Centre Cultural "Guillem Cifre de Colonya"** i la **Fundació Guillem Cifre de Colonya**, han organitzat una mostra de la poesia que es fa ara mateix a les Illes. Obrirà aquestes interessants i prometedores "Vetllades Poètiques" el professor **Fco. Díaz de Castro** (València, 1947), autor, entre d'altres, dels poemaris El retorno, El mapa de los años, Utilidad del humo, Navegaciones, La canción del presente, etc.

El poeta **Antoni Xumet**, un dels organitzadors d'aquestes Aules de Poesia, ens ha explicat que, el recital poètic del professor Díaz de Castro serà el proper dia 4 de març (dijous) en el **Centre Cultural "Guillem Cifre de Colonya"** (tots els recitals començaran a les 20'30 hores).

Més endavant, concretament el proper dia 8 d'abril -també a la mateixa hora i en el mateix indret- farà un recital l'escriptor de sa Pobla **Miquel López Crespí** que recentment guanyava el premi de novel·la de l'**Òmnium Cultural** amb l'obra La Ciutat del Sol i ara mateix el III Premi de Novel·la **"Miquel Àngel Riera 1999"** amb la novel·la L'Amagatall.

Miquel López Crespí (sa Pobla, 1946) és autor (entre d'altres) dels poemaris: El cicle dels insectes, Planisferi de mars i distàncies, Punt final, L'obscura ànsia del cor, Els poemes de l'horabaixa, Les Plèiades...

El sis de maig serà el torn de l'excel·lent poeta **Miquel Cardell** (Llucmajor, 1958) autor de Elegia de grumers, Magazine, Instàmatic, Tebeo, Material de calendari...

Com hem explicat abans totes les Vetllades es faran en dijous i començaran a les 20'30. Ω

Redacció

Consells de Salut

Salut i malaltia: LA SIDA

En la vida diaria no és fàcil contagiar-se

Tanta insistència en els mecanismes de contagi no ens pot fer oblidar que són moltes més les situacions en què no és possible la transmissió de la malaltia.

Recordem que el virus de la sida

és molt poc resistent a les condicions ambientals

no es propaga per via aèria

no es transmet per via digestiva

es destrueix amb la calor, amb els detergents, amb el lleixiu, amb l'alcohol, etc.

Si ho pensem bé, el risc d'infecció es troba limitat a uns pocs tipus de contactes que, generalment, es produeixen de forma voluntària.

La sida és una malaltia transmissible però, sortosament, no és molt contagiosa i, en general, es pot prevenir

Es podria elaborar una llista interminable de situacions en què la transmissió del virus no es produeix:

compartir el lloc de treball
compartir una habitació
viatjar en el mateix vehicle
utilitzar els vàters públics
conviure en una mateixa casa
menjar a la mateixa taula
ballar
abraçar-se
fer-se petons
compartir la classe en una mateixa escola
invitar els amics
utilitzar la mateixa roba
compartir llapis, joguines, etc.

* Els contactes de la vida quotidiana no transmeten la sida

Però els mosquits en transmeten el virus?

No hi ha cap prova de la transmissió de la sida pels mosquits o per qualsevol altre insecte picador, ni tampoc no hi ha indicis que permetin suposar que aquest risc és real.

Donar sang pot transmetre la sida?

És molt improbable, perquè l'equip que s'utilitza per a l'extracció és estèril i d'un sol ús.

Què se sap sobre el tractament?

Avui dia, la sida no es cura, de la mateixa manera que no es curen altres malalties, com ara alguns càncers. Però això no vol dir que no hi hagi res a fer.

En primer lloc, hi ha tractaments específics que impedeixen, almenys durant un temps, la multiplicació del virus. Actualment, hi ha 3 grups de medicaments antiretrovirals comercialitzats: inhibidors de la transcriptasa inversa anàlegs dels nucleòsids, inhibidors de la transcriptasa inversa no nucleòsids i inhibidors de la proteasa.

A les taules següents es descriuen els medicaments comercialitzats (o en fase de comercialització) d'aquests grups i algunes de les seves característiques fonamentals.

INHIBIDORS DE LA TRANSCRIPTASA INVERSA ANÀLEGS DELS NUCLEÒSIDS			
Didanosina (ddI) [Videx]	1 got de suspensió de 2 comprimits de 100 mg 2 vegades al dia.	S'ha d'administrar mitja hora abans o dues hores després dels àpats, amb l'estómac buit.	No s'ha d'emprar en concomitància amb la zalcitabina; la formulació inclou un antiàcid.
Estavudina (D4T) [Zerit]	1 càpsula de 40 mg 2 vegades al dia.	Es pot prendre amb menjar o sense.	
Lamivudina (3TC) [Epivir]	1 comprimit de 150 mg 2 vegades al dia.	Es pot prendre amb menjar o sense.	Interacciona amb el cotrimoxazol.
Zalcitabina (ddC) [Hivid]	1 comprimit de 0,75 mg 3 vegades al dia.	Es pot prendre amb menjar o sense.	No s'ha d' emprar en concomitància amb la didanosina; mostra toxicitat exacerbada amb el foscarnet, amfotericina B i aminoglicòsids.
Zidovudina (ZDV o AZT) [Retrovir]	2 càpsules de 100 mg 3 vegades al dia.	Es pot prendre amb menjar o sense; prendre'n amb menjar pot reduir les nàusees.	
INHIBIDORS DE LA PROTEAS			
Indinavir [Crixivan]	2 càpsules de 400 mg 3 vegades al dia.	S'ha de prendre amb l'estómac buit una hora abans o dues després d'un àpat ric en greixos.	Cal beure almenys 1,5 litres de líquid al dia.
Nelfinavir [Viracept]	3 comprimits de 250 mg 3 vegades al dia.	S'ha de prendre amb els àpats per optimitzar-ne l'absorció.	
Ritonavir [Norvir]	6 càpsules de 100 mg 2 vegades al dia.	S'ha de prendre amb els àpats per incrementar l'absorció.	S'ha de conservar a la nevera, sense calor ni humitat.
Saquinavir [Invirase]	3 càpsules de 200 mg 3 vegades al dia.	S'ha d'administrar durant les dues hores posteriors a un àpat complet.	Pres sense menjar pot no tenir activitat antiretroviral.
INHIBIDORS DE LA TRANSCRIPTASA INVERSA NO NUCLEÒSIDS			
Delavirdina* [Rescriptor]	4 comprimits de 100 mg 3 vegades al dia.		
Nevirapina [Viramune]	1 comprimit de 200 mg 2 vegades al dia.	Es pot prendre amb menjar o sense.	Dosificació especial per als primers 14 dies de tractament: 1 comprimit de 200 mg una vegada al dia.

(*) Encara no comercialitzats a Espanya. En fase d'estudi per part de l'Agència Europea del Medicament.

Per garantir la seva eficàcia, aquests tractaments s'han de prendre durant un llarg període de temps, molt probablement durant tota la vida, encara que la persona no se senti malalta. El compliment rigorós de les indicacions del metge assegura un efecte més gran d'aquesta medicació i dificulta l'aparició de resistències davant dels medicaments per part de l'HIV.

Perquè el tractament sigui eficaç, no és suficient que inclogui una combinació potent de medicaments i que aquesta es doni en el moment més adequat. També és fonamental que el pacient prengui els medicaments totes les vegades que li indiqui el seu metge i de la forma que ell li indiqui, sense saltar-se cap presa i sense augmentar-ne la dosi, encara que malauradament s'hagi oblidat de fer alguna presa.

En segon lloc, és molt important tenir en compte que la majoria de les malalties que es presenten com a conseqüència de la infecció de la sida tenen un tractament curatiu eficaç i algunes d'elles tenen un tractament preventiu mitjançant antibiòtics (com la pneumònia per *P. carinii*, la toxoplasmosi cerebral i la tuberculosi) o mitjançant vacunes (pneumònia per *S. pneumoniae*, hepatitis B, grip i tètanus). Ω

Eivissa i Formentera

- campanyes -

Carta al president del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears

Sr. president del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears,

Ens adreçam a vós per transmetre-us la nostra preocupació per la situació de la llengua catalana a l'Administració de Justícia de les Illes Balears i Pitiüses. Trobam (com a mínim) paradoxal que l'administració consagrada a vetllar pel compliment de la legalitat tracti la llengua catalana com si no fos llengua oficial. I és que la llengua (o llengües) oficial d'un territori no pot ser desconeguda pels funcionaris que hi treballen; si això passa, és senyal que la llengua pròpia del territori no és oficial de veres.

Trobaríeu normal que, a Salamanca o a Toledo, els funcionaris de l'Administració de Justícia no sabessin espanyol? Si es donàs el cas, aquests funcionaris no serien destituïts fulminantment? O potser se'ls oferiria la possibilitat d'assistir a cursos voluntaris d'espanyol? Vós i nosaltres sabem que no se'ls oferiria aquesta possibilitat. Llavors, allò que és tan lògic i evident en territori castellanoparlant, per què deixa d'ésser-ho en territori catalanoparlant?

Hem sabut que el Ministeri de Justícia oferirà aviat cursos de llengua catalana al personal de l'Administració de Justícia, i que l'assistència als cursos serà voluntària. És per això que hem decidit traslladar-vos aquesta reflexió i formular-vos unes preguntes. D'entrada, us demanam el següent: si el poder judicial ha tardat vint anys a entendre que uns cursos de català podrien ser saludables per als funcionaris de l'Administració de Justícia, quants anys hauran de passar perquè s'entengui que conèixer la llengua catalana, en tant que llengua oficial i pròpia de les Illes, és un requisit indispensable per exercir-hi funcions públiques?

Us fem també una segona pregunta: com pot, l'administració encarregada d'impartir justícia, ignorar l'oficialitat d'una llengua (la catalana) i incomplir una llei (la de normalització lingüística)? No se suposa que, en un estat de dret, el poder judicial ha de ser el primer a complir les lleis, les ha de complir amb exemplaritat, i a més a més les ha de fer complir?

Estam segurs que entendreu la nostra preocupació pel fet que l'Administració de Justícia funciona amb una enorme insensibilitat per la diversitat lingüística i cultural de l'Estat espanyol. Potser també entendreu que fer innecessari el coneixement d'una llengua és una manera segura de matar-la, i que la situació actual no respon a les expectatives de democràcia, autogovern i normalització lingüística que es desprenen de la Constitució, de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears i de la Llei de normalització de l'any 1986.

Per això us demanam que feu valdre la vostra autoritat perquè el coneixement de la llengua catalana sigui un requisit imprescindible, a les illes Balears i Pitiüses, per accedir a una plaça de funcionari a l'Administració de Justícia, i perquè el personal que hi treballa actualment es recicli obligatòriament en llengua catalana.

Sabem que això no és possible sense reformar la Llei Orgànica del Poder Judicial. Idò bé, us suggerim que els magistrats i magistrades que, a les illes, veieu la necessitat d'aquesta reforma, la reclameu. Com a magistrats, teniu la possibilitat de fer veure al Consejo General del Poder Judicial que l'Administració de Justícia també ha d'adaptar-se a l'Estat de les autonomies i a la doble oficialitat lingüística de comunitats com la nostra.

Sense res més a dir-vos, us agraïm per endavant la vostra resposta i aprofitam l'avinentesa per saludar-vos ben cordialment. Ω

(Illes Pitiüses, 22 de juny de 1998)

PASSATEMPS

Es resol començant per la casella que té la fletxa i seguint el sentit de les agulles del rellotge

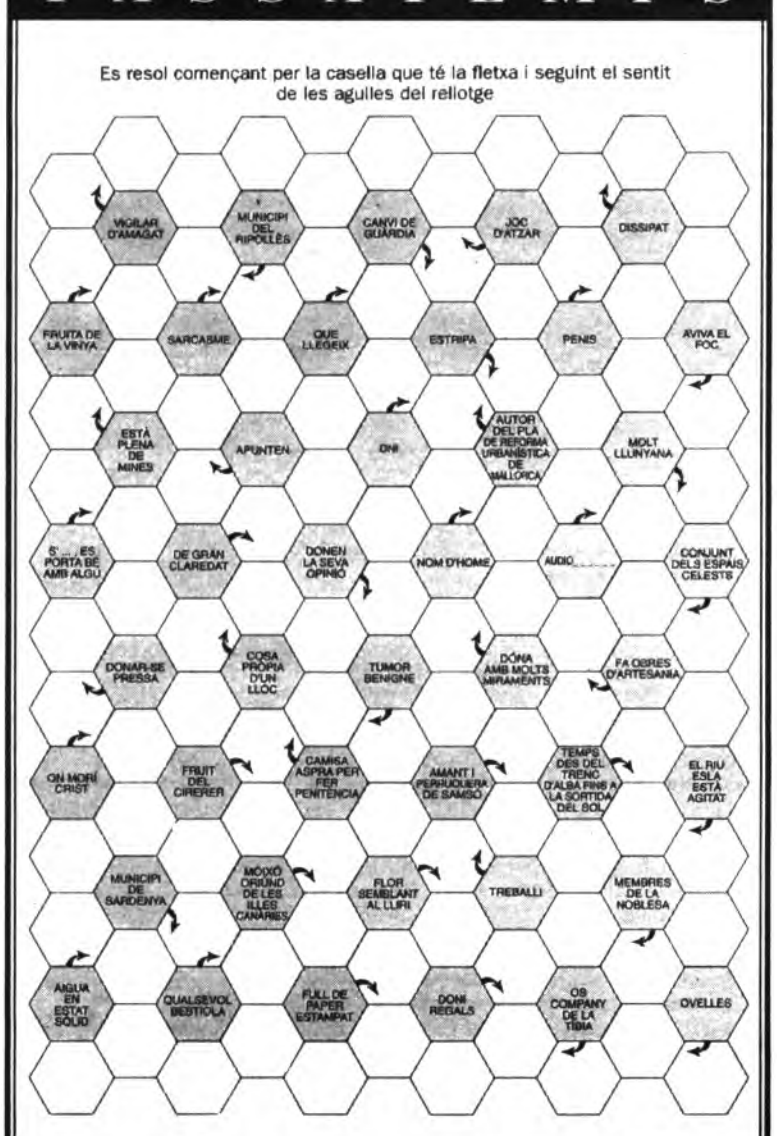

SOLUCIONS

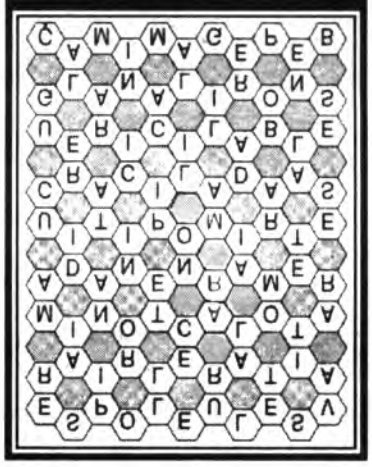

Mataró i la llengua catalana

Fa uns mesos, una enquesta encarregada per l'Ajuntament de Mataró a la Universitat Autònoma de Barcelona feia palès allò que havia anunciat la sociolingüística catalana no subvencionada per la Generalitat de Catalunya: mentre que el coneixement de la llengua catalana avançava fins a esdevenir pràcticament general en la població, l'ús de la llengua -l'aspecte més important- s'estancava o, fins i tot, com és el cas de Mataró, presentava una tendència a la disminució. Només cal observar les dades: únicament el 27,4 per cent dels joves d'entre 15 i 29 anys la tenen com a llengua d'ús habitual. La dada encara és més preocupant si ens adonem que l'ús de la llengua catalana tendeix a disminuir amb l'edat: a hores d'ara només el 24,8% dels joves de Mataró entre 15 i 19 anys tenen el català com a llengua d'ús habitual. Aquestes dades són coincidents amb un informe que ha elaborat la Diputació de Barcelona segons el qual l'any 1995 només el 26% dels joves de la conurbació de Barcelona (Mataró inclòs) tenia el català com a primera llengua (l'informe també destaca que l'any 1985 el 32% dels joves tenia el català com a primera llengua!).

La pregunta és, per tant, si augmenta el coneixement del català, per què no n'augmenta l'ús? La resposta no és tan complexa com sembla. Una llengua s'aprèn i, sobretot, s'utilitza quan hi ha una necessitat real de comunicació. Si una llengua no és necessària per (sobre)viure en un territori, a la llarga esdevindrà inútil per a la comunitat en qüestió. És aquest el parany del bilingüisme: mentre sigui igual utilitzar una llengua que una altra, sempre s'imposarà la que partia d'una situació sociolingüística millor. És, per exemple, el que ha passat en el cas del gaèlic irlandès, ja que mai no es va impugnar l'ús de l'anglès. La gent, en general, no aprèn i usa una llengua per posicionaments personals, ideològics, de consciència de país, sinó, senzillament, per raons pràctiques, per utilitat. Només una mostra: quina creieu que és la llengua que aprenen més ràpidament, i sobretot usen, els alumnes d'incorporació tardana de secundària (principalment magrebins) que arriben a Mataró, els quals, a part de les classes normals, teòricament en català, reben un suport addicional de llengua catalana? La resposta la tindreu si vosaltres mateixos us pregunteu en quina llengua us dirigiu a les persones que tenen aspecte de "no ser de la terra".

I és justament aquí on hi ha el problema. Si la societat catalana vol un futur per al català (de fet, cap grup polític en defensa la desaparició), ha de plantejar-se, d'entrada, quin tipus de futur: un futur com a llengua simbòlica, de referència nacional (o potser millor regional), de caire més aviat folkloritzant, de grup (com seria el cas del gaèlic i, en bona mesura, del basc) o un futur com a llengua moderna plenament normalitzada, apta per a tots els usos (com seria el cas del lituà, de l'eslovè, del francès de Quebec o de l'holandès). Si s'aposta pel segon futur, cal que moltes institucions, molts partits polítics, moltes empreses i, també, molts particulars es replantegin l'ús de la llengua catalana que fan actualment.

En aquest sentit, només un exemple: el de l'Ajuntament de Mataró. La Llei 1/1998, de política lingüística, indica, com ja es feia en el desplegament de la llei de normalització lingüística de 1983, que "les administracions locals" "han d'emprar normalment" el català "en les comunicacions i les notificacions adreçades a persones físiques o jurídiques residents en l'àmbit lingüístic català, sens perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a rebre-les en castellà, si ho demanen". I ho recalquem: si ho demanen! I ve't aquí que el nostre Ajuntament, en els escrits, diguemne més propagandístics, s'ha llençat a una política bilingüista que no s'ajusta ni tan sols a l'esperit de la llei (aprovada, per cert, amb els vots també del PSC-PSOE i d'Iniciativa per Catalunya, l'actual equip de govern). A part dels diversos escrits bilingües convocant la ciutadania a actes inaugurals (com, per exemple, el de la Porta Laietana -amb una versió catalana farcida d'errors ortogràfics, sintàctics i lèxics, i, en canvi, amb una versió castellana pràcticament impecable), hem de destacar el "Calendari per a la gent gran/Calendario para las personas mayores" que han editat els Serveis Socials de l'Ajuntament de Mataró. L'excés de zel bilingüista dels seus autors els ha portat a escriure "febrer/febrero" (per si algú no sabés que febrer vol dir "febrero") i coses tan curioses com "abril/abril" o "octubre/octubre" (sic). En aquest sentit, cal recordar que ja hi ha jurisprudència que, fins i tot, fa possible escriure únicament en català els rètols d'una institució de connotacions tan estatals com és la dels jutjats, ja que, com indica la sentència, el català i el castellà són tan semblants que ningú pot al·legar-ne desconeixement.

Senzillament, calendaris com aquests, o actituds com aquestes, demostren que no hi ha cap voluntat real de fer del català una llengua necessària per (sobre)viure en aquest territori. En aquest calendari s'ha elevat a l'enèsima potència un concepte de bilingüisme que a la llarga portarà a la desaparició, com a llengua d'ús, de la llengua més feble: el català. Sense oblidar, és clar, que no es tracta d'un exemple de respecte als drets lingüístics individuals, sinó que, en tot cas, és un exemple de menyspreu a la capacitat que tenen d'entendre el català, una llengua tan semblant al castellà, persones que porten vivint a Catalunya, en la majoria de casos, més de trenta anys. Ω

Pere Mayans

RECEPTES DE CUINA

Arrossos sucosos
(Brouosos) amb peix

Amb espinacs, fesols secs i rajada; o amb sèpia; o gambes blanques i clòtxines, millor encara amb llagostins; o anguiles mitjanes; o amb rap.

* 100 gr. de fesols secs, remullats de la nit anterior;
* Uns 250 gr. d'espinacs; els fesols poden substituir-se per cigrons també remullats, o 50 gr. de fesols i 50 de cigrons.
* Si és de gamba i clòtxines, 125 i 200 gr. respectivament.
* Si fora de rajada, de 300 a 400 gr. Si és de sèpia, uns 400 gr.;
* Si és d'anguiles, una quarta de quilo.
* Si es fa amb rap, uns 4oo gr.
* Uns 200 gr. d'arròs, o 250.
* I uns 200 gr. d'oli.
* Sal, pebre-roig i safrà. Un polsim (optatiu) de pebre-negre.

En un perol o cassola de capacitat suficient (perquè a la fi ha de quedar amb poc menys de brou que de sòlid), es posen al foc, en aigua freda, els fesols o cigrons, i esdeixen al bull uns quinze minuts. En una paella, l'oli ben calent, es fa un sofregit de tomaca picolada; quan ja està quasi sofregida, se li tiren els espinacs, nets i tallats, i es remou tot no massa temps, uns dos o tres minuts; es posa el pebre-roig i, to seguit, s'aboca el sofregit al perol o cassola, on hi ha els fesols i l'aigua. Si és de sèpia es posara. Si foren gambes poden posar-se en el sofregit, o en la paella uns 10 minuts abans de posar l'arròs (apartades del sofregit o crues); Si fora rap, rajada o anguiles, uns 10 minuts abans de posar l'arròs. Aquest es posa quan la verdura estiga cuita; abans s'haurà posat la sal, després de tastar el brou, perquè el peix generalment aporta sal marina. Bullirà l'arròs uns10 o 20 minuts, procurant que quede ni massa ni poc brou. La proporció aconsellable és que de cinc parts, tres siguen del sòlid i dues del líquid. Pertant, abans o immediatament després de posar l'arròs, es rectifica d'aigua.

Peixos
Anguiles

Anguiles al vi

Un gran cuiner de fama internacional, Paolo Lioy, apologista de les excel•lències gastronòmiques de l'anguila, recomanava les diverses receptes de cuinar-la al vi, fórmules que no tenen cap tradició a les comarques valencianes. En atenció, però, al prestigi quasi mundial de les anguiles guisades al vi, en donem una recepta. Per a quatre racions un quilo--o quilo i mig-- d'anguiles; un pot gran de vi negre; un all o dos; cinc o sis fulles de sàlvia--"Salvia officinalis"--a miquetes; unes corfetes de llima, 200 gr. d'oli, 100 de tomaca madura picada sal, pebre-negre en gra, i un polsim del molt. Les anguiles, ben netes, ben fregades amb mitges llimes (llimones), es posen a remulla en vi, prou mes d'una hora. Posarem una cassola d'obra al foc amb l'oli, on sofregirem l'all picat, la sàlvia i les corfes de llima; quasi de seguida, incorporarem les anguiles, la sal, el polsim de pebre-negre molt i ho sofregirem tot; mig fregides les anguiles, afegirem la tomaca i prosseguirem un poquet més el sofregit. Abocarem a la cassola, finalment, el got de vi negre. Cocció a foc o forn moderat.

Carns
Xai estofat

Prepararem un quilo de xulletes de bescoll de corder, farina, tres cullerades d'oli o de sagí, (saim) mig quilo de carlotes, (pestenagues) una ceba, un got i mig de brou, una cullerada de puré de tomaca, sal, pebre-negre, un manollet d'herbes aromàtiques, vuit cebetes franceses, vuit creïlles i julivert ben picat.

El bescoll es talla a xulletes, se'ls lleva el greix i es passen per farina. En una paella gran es calfa l'oli i es frigen les xulletes, que es posen tot seguit en una cassola gran; s'afegeixen les "carlotes" tallades a rodanxes i la ceba trossejada. Es trau l'oli de la paella i es deixa la quantitat justa per a posar una cullerada de farina i remenar-la a foc lent fins daurar-la, i tot seguit es posa el brou ben calent i el puré de tomaca. Quan aquesta salsa alce el bull, es cola en la cassola sobre la carn i s'adoba tot amb la sal, el pebre i les herbes aromàtiques. Tot ben tapat, bo posarem al forn, a mitjana temperatura, durant cinc quarts d'hora. Les cebetes i les creïlles pelades es fiquen senceres dins d'una cassola amb aigua freda fins que alcen el bull, i després, s'escorren i s'agreguen a la cassola que tenim al forn durant mitja hora.

Guisats
Menuts de pollastre o gallina

Amb els menuts de les aus i parts menys aprofitables--ales, coll, crestes, cames, morelles--podem fer uns bons "escaldums" (pepitoria).

En un receptari de família de la ciutat de València procedent del XVIII, trobem la següent fórmula. Després de ben fregits els menuts en sagí, amb un sofregit de ceba i tomaca molt menudament tallades, se'ls afegeix un picat fet amb un gra de clavell-espècia, alls pelats, sal, pebre-negre en gra, julivert i un pessic de canyella, tot ben matxucat. Finalment, s'incorpora un picat d'avellanes.

Amb les morelles, fetges i corets, cuinats al Xerès (v. ronyons al Xerès) es poden farcir uns vol-au-vent que servits molt calents són exquisits.

Els menuts de les aus de corral, particularment quan les gallines casolanes subministren, amés del fetge, el cor i la morella, tot el sector esplèndid de l'ouera eren base de la "solemne" sopa coberta tan tradicional al País nostre. Cuits els menuts en el brou d'una bona olla--això que diem olla de Nadal--, es trossegen i escampen en una cassola d'obra plana, amb uns ous durs molt tallats. Uns minuts abans de servir-la li escamparem unes llesquetes primes de pa torrat i abocarem brou de l'olla. Millor si li afegim uns rovells d'ou dur desfets amb brou en una tassa i ruixem el conjunt de la cassola, que ficarem al forn o al foc per dur-la a taula molt calenta.

*** CREÏLLES = Patates**
*** VITET = Pebre**

La bona "forma física" dels cristians

Llegir la Bíblia, pregar a Déu i anar a l'església el diumenge, són alguns dels deures dels cristians per estar en "plena forma" espiritual. Però el que no sabíem és que, potser, també ens ajuda a estar en plena forma física.

Segons una informació publicada en el diari de més tirada dels Estat Units, el USA TODAY, anar el diumenge a l'església rebaixa la pressió arterial, molt més que seguir el sermó per la ràdio o la televisió -cosa molt freqüent als EUA-. **Això demostra que anar a l'església és molt bo per a la salut,** assegura David Larson, de l'Institut de Recerca pel Benestar i autor d'aquest estudi, en el darrer número de l'*International Journal of Psiquiatry and Medicine.*

Segons el Dr. Larson, que va fer la mostra amb el seu equip a 2.391 persones de l'estat de Carolina del Nord, "**hi ha dues parts dins al religió: una que és de caràcter personal i una altra de social",** assegura. I diu que **"existeix alguna cosa a la part social que és molt important i que no s'aconsegueix seguint el culte dominical des del seient de ca seva".** Als Estats Units es calcula que un 75% dels cristians segueixen regularment l'emissió de programes cristians per televisió o per ràdio, almenys un cop la setmana.

Però l'estudi, a més, premia als més regulars. Els cristians que llegeixen la Bíblia i preguen com a mínim un cop al dia, tenen un 40% menys de possibilitats de tenir la pressió sanguínia alta, a diferència dels que no ho fan d'una manera regular. Aquest, però, no és el primer estudi que analitza els beneficis de la salut, lligats a l'assistència regular a l'església, i també amb el tema d ella pregària.

Una recerca realitzada el 1988 mostra que els pacients que eren persones devotes i constants en la pregària no els feia falta tants d'antibiòtics, i a la fi presentaven menys complicacions clíniques i menys símptomes de malaltia. El darrers anys van comprovar que a la gent gran que visita l'església regularment els millorava el seu rendiment mental.

Un estudi prou científic i seriós per adonar-nos de la importància d'estar amb els nostres germans el diumenge, per lloar Déu i escoltar la seva paraula, i alhora tenir cura del nostre cos, cosa que no deixa de ser també un manament cristià. Ω

Ramon Palomar

L'ESTEL
INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T
INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T
TEL.: 971 26 50 05

PROU d'IMPOSTOS!
ABUSIUS
:-. Prou de peatges a les autopistes!
:-: Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
:-: Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
:-: Prou a la vergonya de la RENFE!
PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

Fets passats i fets presents

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR. TELF. 971665336

De una peca xapada,
Surten molts d'estellicons,
Lo mateix fan ses nacions,
Que ella han parcel·lada.
De fet molt pobra ha tornada,
Plena de dificultats,
Amb el recursos mancats,
Sa fam s'hi ha presentada.
Una advertència tenim,
Amb la gran Rússia Soviètica,
Nació que sembrà respecte,
Quan n'Stalin i en Lenin.
Si de sa base partim,
Que és sa més grossa del món,
Recursos per tot contorn,
Benzina, or i mengin.
Quan sa gran nació unida,
Que un tot sol la manà,
Al món feren tremolar,
De lo molt que produïa,
Sa gran avantguarda seria,
No tingué competidor,
Pujà tan gran escaló,
Que tothom l'admiraria.
A dins sa orde guerrer,
Se va molt bé preparar,

Una flota va muntar,
Amb sos recursos que té.
En res no se dormigué,
Amb submarins nuclears,
Avions de grans combats,
Amb barcos feia primer.
Quan en Mao s'aixecà,
Lluitant contra Xan-Kai-Xec,
D'armament un gros eixec,
Tot moment n'hi envià,
Es pa mai li va mancar,
Per s'exèrcit ben nombrós,
Li va fer molts de favors,
I en Mao, va triomfar.
Es primer Spucnic que hi hagué,
Que s'Univers va voltà,
En Gargarin, el guià,
Gran rebombori mogué.
S'americà se mogué,
No volgué quedar darrera,
Se despertà sa quimera,
Que avui està al candeler.
Quan s'exèrcit alemany,
A sa lluita se tirà,
Part d'Europa conquistà,
Amb so seu tan gros afany.

Son poder era tan gran,
Fins a Moscou arribà,
N'Stalin li preparà,
Cas que no esperava mai.
Es cosacs los sortirien,
Amb sos molt valents cavalls,
Artilleries molts grans
S'alemany destrossarien.
A ells los empaitarien,
Fins a Berlín arribar,
Allà sa pau se signà,
Ses lluites s'acabarien.
Regles velles aguantaren,
Fins que n'Stalin morí,
En Bresnief va dirigir,
Ses disputes començaren.
N'hi hagué que desviaven,
De part d'aquell vell mandat,
N'Stalin fou criticat,
Poca importància li daren.
A poc a poc canvià,
De Rússia sa estructura
Tirant-se a l'aventura,
Sa democràcia implantà.
Es terreny se parcel·là
En moltes autonomies,
Passen avui grans fatigues
No troben pa per menjar.
Això mos sols resultar,
Tants de caps, tants de barrets,
N'hi ha que viuen estrets,
S'altre de res patirà.
Aquesta lluita hi ha,
Avui mateix dins Espanya,
De partits tan grossa guarda,
Tots miren de comandar.
Un arbre de rama està,
Carregat de moltes branques,
Sa soca fa balançades,
I se podria esqueixar.
Si es pogués descarregar,
Que només en quedàs una,
Seria rama segura,
I més fàcil d'aguantar.
Per lo que veig s'ha pensat,
Contar amb dos rames fortes.
Ses mes petites fan nosa,
Per dur s'arbre ben plantat,
En ordre determinat,
De dins es centre partir,
Per ses ordres repartir,
Son curtes per tot costat.
Ses autonomies van,
Se pot dir, accelerades,
En lluites molt extremades,
Tot moment s'insultaran.
Una porgada faran,
Pepe i Socialistes,
Ells dos ompliran ses llistes,
Gran èxit aconseguiran. Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
.....C.P. .....
Població.....
C.I.F. .....Tel .....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.800 PTS (22,84 euros)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....
Adreça .....
Núm. entitat.....Núm. sucursal .....
Compte núm. .....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

Els nostres texans

EN VICENÇ DE SON RAPINYA

Ja era hora, ja tocava,
A la fi poder vestir,
I també poder lluir
Els texans que feim a casa.

De blau marí, destenyits,
Al paner, les quatre barres
Del color que fa la nit,
La C, al mig estampada.

Jo crec que d'ara endavant
Donarà molt a parlar,
Doncs ara, l'americà,
No tendrà l'hegemonia.

De Catalunya és genuïna
La C, dels nostres texans,
Perquè aquests són catalans,
I els durem amb orgull,
I amb molta d'alegria,
Tant si som joves, com grans.Ω

Carrosses de Sant Antoni a Sa Pobla

PER GUILLEM CRESPÍ 'CREMAT

Pel sant Antoni d'enguany,
La festa de ses carrosses
En desfilaren ben poques,
Ho fou un gros desengany.
No foren com ses d'antany
S'ha perdut aquell afany,
De fer carrosses tan bones,
Enlloc d'esmolar feim osques
Això va a qui pertany,
Per no tenir-hi cap guany
Val molt més anar a noces
I ho trobeu gens estrany.

M'heu entès, autoritats,
De la vila de sa Pobla?
Ara la vergonya és doble,
Ara estam desenganyats.Ω

Diccionari d'orientacions sexuals

androfília orientació sexual envers homes.
andromimesi fenomen en el qual una dona es vesteix i viu en el paper d'home.
apotemnofília orientació sexual envers persones amb mutilacio/ns i/o amputacio/ns.
bisexualitat orientació sexual envers persones del pròpi i de l'altre sexe.
fetixisme orientació sexual envers objectes.
ginemimesi fenomen en el qual un home es vesteix i viu en el paper de dona.
ginofília orientació sexual envers dones.
heterosexualitat orientació sexual envers persones de l'altre sexe.
homosexualitat orientació sexual envers persones del pròpi sexe.
isofília orientació sexual envers persones d'edat similar a la pròpia.
lesbianisme en dones, orientació sexual envers dones.
massoquisme orientació sexual en la qual una persona sent plaer sexual en patir dolor físic.
necrofília orientació sexual envers cossos morts.
nimfomania atracció sexual molt intensa de caràcter permanent.
parafília adicció al sexe.
pedofília orientació sexual envers nens.
sadisme orientació sexual en la qual una persona sent plaer sexual en infligir dolor físic.
sodomia en homes, orientació sexual envers homes.
transexualisme fenomen en el qual una persona desitja pertanyer a l'altre sexe.
travestisme fenomen en el qual una persona es vesteix amb roba de l'altre sexe.
travestofília orientació sexual en la qual una persona obté exitació sexual vestint-se amb roba de l'altre sexe.
zoofília orientació sexual envers animals.

Molts d'aquests termes es poden combinar per descriure orientacions sexuals més concretes (sadomassoquisme, necrozoofilia, isoginofilia, etc). Ω

L'ESTEL dels Països Catalans • **Editor i director**: Mateu Joan i Florit • **Col·laboradors**: Miquel Àngel Rodríguez, Pere Felip i Buades, Andreu Salom i Mir, Ricard Colom, Climent Garau, Miquel López Crespí, Joan Quetgles, Josep Serra, Bernat Joan, Pere Gri, Marina Ferrà i Hamelynch, Miquel Ferrà Martorell • **Depòsit Legal**: PM-473-80 • **Maquetació i impressió**: OMNI • **Publicitat i subscripcions**: Camí de les Pedreres, 30. Bústia Postal 124. 07600 s'Arenal de Mallorca • **Telèfon** 971 26 50 05 • **Fax:** 971 26 99 41 • **E-Mail:** estel@balearkom.es. • **Delegació a la Catalunya Continental:** Rambla de Catalunya, 10 planta 1ª - 08007 Barcelona. • **Delegació al País Valencià:** Carrer Herrero, 63 - 8 - 16 - 12005 Castelló • **La nostra web:** http//www.balearkom.es/usuarios/estel/